

ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ก) ของผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่นที่
หมู่บ้านบางบัวทอง ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

นางสาวจุฑาภรณ์ พูลเพิ่ม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

COMMUNITY CLOSNESS AND THE PRONUNCIATION OF (ŋ) IN
THE SOUTHERN THAI DIALECT OF DISPLACED SOUTHERN PEOPLE IN
BANG BUA THONG VILLAGE TAMBUN BANG RAK PHATTHANA AMPHOE
BANG BUA THONG NONTABURI

Miss Jutaporn Poonperm

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the degree of Master of Arts Program in Linguistic

Department of Linguistics

Faculty of Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ก) ของผู้พูด
ภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่นที่หมู่บ้านบางบัวทอง ตำบลบาง
รักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

โดย

นางสาวจุฑาภรณ์ พูลเพิ่ม

สาขาวิชา

ภาษาศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณะบดีคณะอักษรศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ อ้าววิรุฬหก)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ล. จรัลวิไล จรุงวิโรจน์)

จุฑามรรณ พูลเพิ่ม: ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ห) ของผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่น ที่หมู่บ้านบางบัวทอง ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี (COMMUNITY CLOSNESS AND THE PRONUNCIATION OF (ห) IN THE SOUTHERN THAI DIALECT OF DISPLACED SOUTHERN PEOPLE IN BANG BUA THONG VILLAGE TAMBON BANG RAK PHATTHANA AMPHOE BANG BUA THONG NONTABURI) อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ.กิตติคุณ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 97 หน้า

เสียง ฮ ขึ้นจมูก [h] ซึ่งเป็นเสียงปฏิภาคกับเสียง ง ในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นเสียงหนึ่งที่แสดงอัตลักษณ์ของภาษาไทยถิ่นใต้ งานวิจัยในอดีตที่ศึกษาการแปรของเสียงนี้ โดยปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุ่ง (2536) แสดงให้เห็นว่าการออกเสียงนี้กำลังจะหายไปจากภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสงขลา แต่ในกรณีที่คนไทยถิ่นใต้ย้ายไปอยู่เป็นชุมชนพลัดถิ่นที่อื่น ซึ่งมีความใกล้ชิดและความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น คำถามจึงเกิดขึ้นว่าความใกล้ชิดชุมชนจะทำให้คนไทยถิ่นใต้ออกเสียง [h] มากน้อยเพียงใด งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การแปรในการออกเสียง (ห) ตามตัวแปรความใกล้ชิดชุมชน เพศ และอายุ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับ เพศ และอายุของผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่น ที่หมู่บ้านบางบัวทอง ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ข้อมูลการออกเสียง (ห) ได้มาจากการสนทนาต่อเนืองของผู้บอกภาษาจำนวน 60 คน ส่วนข้อมูลความใกล้ชิดชุมชน ได้มาจากการถามคำถามเพื่อทดสอบความใกล้ชิดชุมชนของผู้บอกภาษาจำนวน 10 ข้อ

ผลการวิจัยพบว่า โดยทั่วไปผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่นในชุมชนนี้ออกเสียงท้องถิ่น [h] มากกว่าเสียงมาตรฐาน [ŋ] โดยกลุ่มผู้พูดที่ออกเสียงท้องถิ่น [h] มากที่สุด ได้แก่ กลุ่มมีอายุ 65-75 ปี รองลงมาคือกลุ่มอายุ 45-55 ปี และกลุ่มอายุ 25-35 ปี ตามลำดับ และน้อยที่สุดคือ กลุ่มอายุ 5-15 ปี ผลการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างการออกเสียง [h] กับเพศของผู้พูด พบว่าเพศหญิงใช้เสียงท้องถิ่น [h] มากกว่าเพศชาย ส่วนผลการศึกษาความใกล้ชิดชุมชน พบว่า ความใกล้ชิดชุมชนลดหลั่นกันตามอายุ กล่าวคือ ผู้พูดยิ่งมีอายุมากก็จะมีเสียงท้องถิ่น [h] มาก และเมื่อวิเคราะห์ตัวแปรเพศพบว่า เพศหญิงมีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าเพศชาย

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับเพศ อายุและตัวแปรภาษา พบว่า ผู้พูดเพศหญิง และ ผู้พูดอายุมาก มีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าผู้พูดเพศชาย และผู้พูดอายุน้อย ส่งผลให้ผู้พูดเพศหญิงใช้เสียงท้องถิ่น [h] มากกว่าผู้พูดเพศชาย และผู้พูดอายุมากใช้เสียงท้องถิ่น [h] มากกว่าผู้พูดอายุน้อย แสดงให้เห็นว่าความใกล้ชิดชุมชนเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดรูปแบบการใช้ภาษาของผู้พูด ผู้วิจัยคาดว่าภาษาไทยถิ่นใต้ในชุมชนนี้จะยังไม่สูญหายไป ถึงแม้ผลการวิจัยแสดงว่าการออกเสียงท้องถิ่น [h] จะลดน้อยลงตามอายุ แต่โดยรวมแล้วผู้บอกภาษาในตำบลบางรักพัฒนาแห่งนี้ ออกเสียงท้องถิ่นมากกว่าเสียงมาตรฐาน ผู้วิจัยคิดว่าความใกล้ชิดชุมชนที่แน่นแฟ้นจะทำให้ภาษาไทยถิ่นใต้ในชุมชนนี้คงอยู่ต่อไป

ภาควิชา ภาษาศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา ภาษาศาสตร์.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

ปีการศึกษา 2554.....

5280117522: MAJOR LINGUISTIC

KEYWORDS: COMMUNITY CLOSENESS/ SOUTHERN THAI DIALECT

JUTAPORN POONPERM:COMMUNITY CLOSNESS AND THE PRONUNCIATION OF (h̃) IN THE SOUTHERN THAI DIALECT OF DISPLACED SOUTHERN PEOPLE IN BANG BUA THONG VILLAGE TAMBON BANG RAK PHATTHANA AMPHOE BANG BUA THONG NONTABURI ADVISOR: PROF. EMERITUS AMARA PRASITHRATHSINT, Ph.D., 97 pp.

The nasalized voiceless pharyngeal fricative [h̃], which corresponds to [ɲ] in Standard Thai, is a distinctive marker of Southern Thai dialect. The previous study of the social variation of this sound by Paleerat Sapproong (1993) showed that this sound was disappearing from Songkhla Southern Thai dialect. It is interesting to find out whether Southern Thai people who move to other parts of Thailand would maintain the pronunciation of [h̃], especially when they live in a closely-knit community with high degree of solidarity. Therefore, this study aims to investigate the relationship between the pronunciation of (h̃) and community closeness, age, and sex of displaced southern people in Bang Bua Thong village, Tambon Bang Rak Phatthana, Amphoe Bang Bua Thong, Nontaburi Province, Thailand.

The data of (h̃) pronunciation was collected by recording conversations of sixty displaced southern Thai speakers in a community in Nontaburi. The degree of community closeness was acquired by asking ten questions to test how close each speaker was to their community.

The result of the analysis shows that in general the vernacular [h̃] was used more frequently than the standard [ɲ], that the older the speaker is, the more use of [h̃] and that women use [h̃] more than men. Regarding the community closeness, the study also shows that the older the speaker, the more community closeness and that women are closer to the community than men.

Considering the relationship between the linguistic variable and all the social variables, it can be concluded that since the female speaker and the older age groups are closer to the community than men and the younger groups, the female and older speakers consequently use the vernacular [h̃] more frequently than the male and younger groups. This study shows that community closeness is an important factor that determines the form of the language used in a community. From the findings of this study, it can be inferred that the vernacular sound marking the identity of Southern Thai dialect would not be lost in this displaced community due to community closeness or solidarity among the members.

Department :Linguistics..... Student's Signature.....

Field of Study: Linguistics.....Advisor's Signature.....

Academic Year: 2011.....

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำ ทั้งสละเวลาอันมีค่าในการตรวจแก้ไขงานวิทยานิพนธ์รวมทั้งข้อเสนอแนะ พร้อมกับข้อคิดเห็นที่ดีต่าง ๆ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ อรุณมานะกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ล. จรัสวิไล จรุงญโรจน์ ประธานกรรมการและกรรมการที่กรุณาแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ และให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อวิทยานิพนธ์

นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณผู้ออกภาษาทั้ง 60 คน ตลอดจนชาวบ้านที่ให้ความร่วมมือเสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ด้วยความเต็มใจยิ่ง และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีทุกครั้งที่ได้ไปเยือน จนนำมาสู่มิตรภาพที่ดีจนถึงปัจจุบันนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ นาย ชีรพล และ นางกมลกาย พูลเพิ่ม บิดา มารดา ผู้เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยสามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ด้วยดีทุกครั้ง และขอบคุณครอบครัว “พูลเพิ่ม” ที่น่ารักทุกคน ที่เป็นห่วงและดูแลผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอขอบคุณคุณวิฑูรย์ สวัสดิ์ปัญญาโชติ ที่ช่วยเหลือผู้วิจัยและให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนจบ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ๆ เจ้าหน้าที่ภาควิชาภาษาศาสตร์ ที่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่มีประโยชน์กับผู้วิจัยตลอดการทำวิทยานิพนธ์นี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ

บทที่

1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 สมมติฐาน	2
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย	3
1.4.1 การคัดเลือกพื้นที่ที่ใช้เก็บข้อมูล	3
1.5 การคัดเลือกผู้บอกภาษา	4
1.6 ตัวแปรสังคม	5
1.7 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	5
1.8 การเตรียมตัวก่อนออกเก็บข้อมูลภาคสนาม	6
1.9 การเก็บข้อมูล	7
1.10 ปัญหาที่พบในการเก็บข้อมูล	8
1.11 การวิเคราะห์ข้อมูล	9
1.11.1 การวิเคราะห์รูปแบบ	9
1.11.2 การวิเคราะห์รูปแบบแปรตามตัวแปรทางสังคม	9
1.12 คำจำกัดความและสัญลักษณ์ต่างๆที่ใช้ในงานวิจัย	10
1.13 ประโยชน์ที่ได้รับ	10

บทที่	หน้า
2	ทบทวนวรรณกรรม 11
2.1	ผลงานเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน 11
2.2	ผลงานเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้ 17
2.2.1	งานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้โดยภาพรวม 17
2.2.2	งานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้เฉพาะถิ่น 18
2.2.2.1	งานที่ศึกษาเรื่องแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้แต่ละถิ่น 18
2.2.2.2	งานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ในด้านการแปรตามตัวแปรภาษา 20
2.3	ผลงานด้านการแปรตามอายุซึ่งแสดงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ 22
2.4	ผลงานเกี่ยวกับการแปรของภาษาตามเพศของผู้พูด 29
3	ภาพรวมการแปรของเสียง (ท) ตามตัวแปรทางสังคมของผู้พูด 32
3.1	การออกเสียง (ท) 32
3.2	การออกเสียง (ท) กับเพศของผู้พูด 35
3.3	การออกเสียง (ท) กับอายุของผู้พูด 37
3.4	สรุปและข้อสังเกตที่น่าสนใจ 40
4	ความสัมพันธ์ระหว่างการออกเสียง (ท) กับตัวแปรอายุและเพศ 42
4.1	การใช้เสียงท้อ่งถิ่น [ท] ตามตัวแปรเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ 42
4.2	การใช้เสียงท้อ่งถิ่น [ท] ตามตัวแปรอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ 46
4.3	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เสียงท้อ่งถิ่น [ท] กับตัวแปรทางสังคมของผู้พูด 49
5	ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ท) 51
5.1	ความใกล้ชิดชุมชน 51
5.2	ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ท) 53
5.3	ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ท) จำแนกตามอายุของผู้พูด 55
5.4	ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ท) จำแนกตามเพศของผู้พูด 59
5.5	สรุป 60

บทที่

6	ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับลักษณะทางสังคมของผู้พูด	61
6.1	ความใกล้ชิดชุมชนกับอายุของผู้พูด	61
6.2	ความใกล้ชิดชุมชนกับเพศของผู้พูด	64
6.3	ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ	66
6.4	ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ	70
6.5	สรุป	73
7	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
7.1	สรุปผลการวิจัย	75
	7.1.1 ภาพรวมการแปรของเสียง (ท) ตามตัวแปรสังคมของผู้พูด	75
	7.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการออกเสียง (ท) กับตัวแปรอายุและเพศ	76
	7.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ท)	76
	7.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับลักษณะทางสังคมของผู้พูด	77
	7.1.5 ภาพรวมความสัมพันธ์ทั้งหมด	78
7.2	อภิปรายผล	79
7.3	ข้อเสนอแนะ	81
	รายการอ้างอิง	82
	ภาคผนวก	86
	ภาคผนวก ก แบบสอบถามตรวจสอบคุณสมบัติและประวัติส่วนตัวของผู้บอกภาษา..	87
	ภาคผนวก ข จำนวนครั้งในการปรากฏของรูปแปรของเสียง (ท) จำแนกตามปัจจัยอายุ	
	ของผู้พูด	88
	ภาคผนวก ค จำนวนครั้งในการปรากฏของรูปแปรของเสียง (ท) จำแนกตามปัจจัยเพศ	
	ของผู้พูด	89
	ภาคผนวก ง ตารางคะแนนความใกล้ชิดชุมชนของผู้พูด	91
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	97

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1	ความถี่ในการปรากฏของรูปแปรของเสียง (ท) ของผู้พูดทั้งหมด 33
3.2	ความแตกต่างในการใช้รูปแปรของเสียง (ท) ตามตัวแปรเพศของผู้พูด 36
3.3	ความแตกต่างในการใช้รูปแปรของเสียง (ท) ตามตัวแปรอายุของผู้พูด 38
4.1	การใช้เสียงท้องถิ่น [ท] ตามตัวแปรเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ 44
4.2	การใช้เสียงท้องถิ่น [ท] ตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ 47
5.1	ความใกล้ชิดชุมชนของผู้บอกภาษาทั้งหมด 52
5.2	ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ท) 53
5.3	ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ท) จำแนกตามอายุของผู้พูด 56
5.4	ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ท) จำแนกตามเพศของผู้พูด 59
6.1	ความใกล้ชิดชุมชนกับอายุของผู้พูด 62
6.2	ความใกล้ชิดชุมชนกับเพศของผู้พูด 65
6.3	ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ 68
6.4	ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ 71

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนที่ จังหวัดนนทบุรี ต.บางรักพัฒนา อ.บางบัวทอง	3
3.1	อัตราร้อยละการปรากฏของรูปแปรของเสียง (ก) ของผู้พูดทั้งหมด	33
3.2	อัตราร้อยละการปรากฏของรูปแปรท้องถื่น [ก] ตามตัวแปรเพศของผู้พูด	37
3.3	อัตราร้อยละการปรากฏของรูปแปร [ก] ตามตัวแปรอายุของผู้พูด	39
4.1	อัตราร้อยละการใช้เสียงท้องถื่น [ก] จำแนกตามเพศเมื่อควบคุมอายุ	45
4.2	อัตราร้อยละการปรากฏของเสียง [ก] จำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ	48
5.1	ความใกล้ชิดชุมชนของผู้บอกภาษาทั้งหมด	53
5.2	อัตราร้อยละของความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ก) ของผู้พูด	54
5.3	ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ก) จำแนกตามอายุของผู้พูด	57
5.4	ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ก) จำแนกตามเพศของผู้พูด	60
6.1	ความใกล้ชิดชุมชนกับอายุของผู้พูด	63
6.2	ความใกล้ชิดชุมชนกับเพศของผู้พูด	66
6.3	ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ	69
6.4	ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ	73

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

เสียงพยัญชนะเสียดแทรก อโฆมะ เกิดที่ช่องคอ (voiceless pharyngeal fricative) [ħ] เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นของภาษาไทยถิ่นใต้ เสียงนี้แปรกับเสียงพยัญชนะมีลมออกจมูก โฆมะ เกิดที่เพดานอ่อน (voice velar nasal) [ŋ] ในภาษาไทยมาตรฐาน ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุง (2536) ศึกษาเรื่องการแปรของเสียง (ħ) ในภาษาถิ่นสงขลา ในเขตชุมชนเมือง จังหวัดสงขลา พบว่ามีการนำเสียงมาตรฐาน [ŋ] มาใช้กันมากจนแทบไม่มีใครใช้เสียงท้องถิ่น [ħ] โดยเฉพาะในกลุ่มผู้พูดอายุน้อย

เสียง (ħ) เป็นเสียงที่น่าสนใจอย่างยิ่ง จากการสังเกตของผู้วิจัยเขตอำเภอบางบัวทอง ตำบลบางรักพัฒนา จ.นนทบุรี เป็นที่อยู่อาศัยของคนใต้พลัดถิ่นจำนวนมาก ประกอบไปด้วยผู้คนจากหลายจังหวัดในภาคใต้ อยู่รวมกันเป็นชุมชนซึ่งมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ของตนติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวันและ ออกเสียงคำว่า เงิน /ŋon/ เป็น [ħon454] คำว่า งู /ŋuː/ เป็น [ħuː454]¹

การออกเสียงท้องถิ่น [ħ] ดังกล่าวน่าจะเกี่ยวข้องกับเรื่องความใกล้ชิดชุมชน ผลงานสำคัญที่ศึกษาการแปรของเสียงที่เกี่ยวข้องกับความใกล้ชิดชุมชน (community closeness) คือ เลสลีย์ มิลรอย และ ซู มาร์เกรน (Milroy and Margrain 1980) ซึ่งพบว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชนใช้ภาษาท้องถิ่น

---

¹ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นใต้มี 7 หน่วยเสียง ดังนี้

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 คือ กลางก่อนข้างสูง-ขึ้น-ตก /454/ หรือ กลางก่อนข้างสูง-ขึ้น [45]

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 คือ กลาง-ขึ้น-ตก /343/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 คือ กลางก่อนข้างต่ำ-ขึ้น-ตก /232/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 คือ กลางก่อนข้างต่ำ-ขึ้น /24/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 ได้แก่ กลางก่อนข้างสูง-ระดับ /44/ หรือ กลาง-ระดับ /33/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 คือ กลางขึ้น /35/

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 7 คือ กลางก่อนข้างต่ำ-ตก /21/ หรือ กลางก่อนข้างต่ำ-ระดับ [22]

ระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้ที่ยกมานี้เป็นระบบที่ใช้กันมากที่สุด (อ้างอิงจาก ศิริรัตน์ ชูพันธ์ 2547) ในที่นี้ผู้วิจัยจะใช้ตัวเลขบอกระดับเสียงวรรณยุกต์ของแต่ละคำตามที่ระบุข้างต้น เช่น คำว่า [ħon454] [ħuː454]

เมื่อพูดกับคนที่ตนสนิทสนมมากกว่าใช้ภาษามาตรฐาน แสดงถึงความเป็นพวกพ้องเดียวกันภายในกลุ่มตนเอง งานวิจัยที่เน้นความใกล้ชิดชุมชนในประเทศไทยมีเพียงงานเดียวคืองานของ ศิริกุล กิติธรากุล (2538) ซึ่งพบว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชนใช้คำศัพท์ท้องถิ่นมากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน

ผู้วิจัยนำแนวคิดสำคัญเรื่องความใกล้ชิดชุมชนนี้มาประเด็นหลักในการพิจารณาควบคู่ไปกับตัวแปรภาษา ได้แก่ เสียง [ก] และตัวแปรสังคมอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ตัวแปรเพศ และ ตัวแปรอายุ เนื่องจากงานในอดีตที่ศึกษาการแปรภาษาสรุปว่าตัวแปรสังคม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา วัจนลีลา ทักษะคิด เหล่านี้มีผลต่อการแปรของภาษา แต่หากนำเรื่องความใกล้ชิดชุมชน มาพิจารณาร่วมด้วยจะพบว่า ความใกล้ชิดชุมชนเป็นตัวแปรสำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลทำให้การใช้ภาษาของคนแต่ละคนแตกต่างกัน เพราะความใกล้ชิดชุมชนที่มากหรือเครือข่ายสังคมที่แน่นแฟ้นจะเป็นตัวกำหนดรูปแบบภาษา ส่งผลให้ในสังคมนั้น ๆ มีรูปแบบการใช้ภาษาที่แตกต่างกัน

ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงเลือกศึกษาเรื่องความใกล้ชิดชุมชนเป็นประเด็นหลัก เพื่อให้สามารถตอบคำถามได้อย่างชัดเจนว่าเหตุที่ผู้บอกภาษาคนใดคนหนึ่งเลือกใช้รูปภาษาในแบบที่ตนใช้อยู่ไม่ได้เป็นเพราะตัวแปรสังคมบางประการทำให้ภาษาเกิดการแปร แต่เป็นเพราะพฤติกรรมของสมาชิกในชุมชนมีความแตกต่างกัน ส่งผลให้การใช้ภาษาแตกต่างกันออกไป ประเด็นหลักในงานวิจัยนี้คือการศึกษาเกี่ยวกับการออกเสียง (ก) ของผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่น ที่หมู่บ้านบัวทอง ต.บางรักพัฒนา อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี โดยนำแนวคิดเรื่องความใกล้ชิดชุมชนมาใช้ในการวิเคราะห์ควบคู่กับอายุและเพศของผู้พูด

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการออกเสียง (ก) ของผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่นที่หมู่บ้านบางบัวทอง ต.บางรักพัฒนา อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี กับตัวแปรทางสังคม ได้แก่ ความใกล้ชิดชุมชน เพศ และอายุ
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับปัจจัย เพศ และอายุ ของผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่น ที่หมู่บ้านบางบัวทอง ต.บางรักพัฒนา อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี

1.3 สมมติฐาน

1. ผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่นใช้รูปแปรท้องถิ่น [ก] มากกว่ารูปแปร [ก] ซึ่งเป็นรูปแปรมาตรฐาน
2. ผู้พูดยังมีอายุน้อย ยิ่งใช้เสียงท้องถิ่น [ก] น้อย
3. ผู้พูดเพศหญิงใช้เสียงท้องถิ่น [ก] มากกว่าผู้พูดเพศชาย
4. ผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่นที่มีความใกล้ชิดชุมชน ใช้เสียงท้องถิ่น [ก] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน
5. ผู้พูดเพศหญิง และ ผู้พูดอายุมาก ใช้เสียงท้องถิ่น [ก] มากกว่าผู้พูดเพศชาย และ ผู้พูดอายุน้อย เพราะมีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่า

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

1.4.1 การคัดเลือกพื้นที่ที่ใช้เก็บข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาชุมชนบางบัวทอง เป็นชุมชนระดับหมู่บ้าน มีขนาดที่เหมาะสม ไม่เล็กหรือใหญ่จนเกินไป ทำให้สามารถศึกษาความใกล้ชิดชุมชนของชาวบ้านได้เป็นอย่างดี ชุมชนนี้เป็นชุมชนที่ผู้คนมีการติดต่อสื่อสารกันอยู่ตลอด และอยู่กันอย่างหนาแน่น โดยเฉพาะคนใต้พลัดถิ่น ที่มาพำนักอาศัยอยู่จำนวนมาก (ดูภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 แผนที่ จังหวัดนนทบุรี ต.บางรักพัฒนา อ.บางบัวทอง

จุดเก็บข้อมูลนี้อยู่ในหมู่บ้านบัวทอง ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง ซึ่งตามข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอนี้ตั้งอยู่บนพื้นที่ฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยาของจังหวัดนนทบุรี ในอดีตมีพื้นที่กว้างใหญ่มากคลุมพื้นที่อำเภอไทรน้อย อำเภอบางใหญ่ และบางส่วนของอำเภอปากเกร็ด แต่ในปัจจุบันได้แยกออกไปเป็นอิสระแล้ว อำเภอบางบัวทองเดิมเป็นพื้นที่เกษตรกรรม แต่ปัจจุบันเมื่อความเจริญจากกรุงเทพมหานครแผ่ขยายออกมา ทำให้มีหมู่บ้านจัดสรร บริษัทห้างร้าน สำนักงาน รวมถึงหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในท้องที่นี้ อำเภอบางบัวทองจึงกลายเป็นชุมชนเมือง อำเภอนี้ยังเป็นอำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดเป็นอันดับที่ 2 ของจังหวัดนนทบุรี

อำเภอบางบัวทองเป็นที่ตั้งของตำบลบางรักพัฒนา ที่เป็นตำบลของจุดเก็บข้อมูล ตำบลนี้เป็นชุมชนเมือง มีจำนวนประชากรมากที่สุดของอำเภอบางบัวทอง จำนวนประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 41,080 คน และจำนวนหลังคาเรือน 17,848 หลังคาเรือน ชาวบ้านในชุมชนนิยมทำเกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป ภายในมีโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าตั้งอยู่ ชาวบ้านในชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพตามความสนใจของสมาชิกในชุมชน เช่น กลุ่มผลิตรองเท้าหนัง กลุ่มผลิตงานปั้นอาหารจิ๋ว กลุ่มตุ๊กตาเด็กไทย และ กลุ่มแม่บ้านตำบลบางรักพัฒนา อาณาเขตตำบล ทิศเหนือ ติดกับ ต.พิมลราช และ ต.โสนลอย อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี ทิศใต้ ติดกับ ต.เสาชงหิน อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี ทิศตะวันออก ติดกับ ต.บางรักใหญ่ อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี ทิศตะวันตก ติดกับ ต.บางคูรัด อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี สำหรับหมู่บ้านที่ใช้ในการเก็บข้อมูลนั้น ผู้วิจัยเลือกชุมชนหมู่บ้านบัวทอง ซึ่งตั้งอยู่ในหมู่ที่ 6 ของตำบลบางรักพัฒนา เป็นชุมชนที่มีคนไทยถิ่นใต้พลัดถิ่นที่นับถือพระพุทธศาสนาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และชาวบ้านส่วนใหญ่ยังคงใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ของตนสื่อสารกันในชีวิตประจำวันอย่างเป็นปกติ

1.5 การคัดเลือกผู้บอกภาษา

ผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษาให้สอดคล้องกับปัจจัยทางสังคมที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ อันได้แก่ เพศ อายุ และความใกล้ชิดชุมชน ดังนี้

1.5.1 เป็นคนไทยถิ่นใต้ที่อาศัยอยู่อย่างน้อยครึ่งอายุใน ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี

1.5.2 พูดภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาแม่

จากนั้นผู้วิจัยจึงได้สำรวจข้อมูลสำมะโนประชากรกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อรวบรวมเลขที่บ้านทั้งหมดที่อยู่ในชุมชนนี้ และจับฉลากเลขที่บ้านขึ้นมา เมื่อได้เลขที่บ้านหมายเลข

ใด ผู้วิจัยจะเดินทางไปเก็บข้อมูลตามเลขที่บ้านหลังดังกล่าว และหากมีสมาชิกในครอบครัวคนใดของผู้บอกภาษามีคุณสมบัติตามที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยก็จะเก็บข้อมูลจากคนเหล่านั้นเพิ่มด้วย โดยจังหวัดที่เป็นแหล่งกำเนิดของผู้บอกภาษามากที่สุดได้แก่ สงขลา, นครศรีธรรมราช, สุราษฎร์ธานี และพัทลุง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาจำนวนทั้งสิ้น 60 คน แบ่งเป็นเพศชาย 28 คน และ เพศหญิง 32 คน แบ่งช่วงอายุออกเป็น 4 กลุ่มอายุ คือ อายุ 5-15 ปี อายุ 25-35 ปี อายุ 45-55 ปี อายุ 65-75 ปี ช่วงอายุละ 15 คน ตามลำดับ

1.6 ตัวแปรสังคม

1.6.1 ตัวแปรเพศ ผู้วิจัยแบ่งผู้บอกภาษาออกเป็น 2 กลุ่มคือ เพศชายและเพศหญิง

1.6.2 ตัวแปรอายุ ผู้วิจัยแบ่งผู้บอกภาษาออกเป็น 4 กลุ่มอายุ เพื่อศึกษาว่าอายุที่ต่างกัน มีผลต่อการใช้เสียง (ก) หรือไม่ อย่างไร โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มอายุดังนี้

- กลุ่มอายุ 5-15 ปี
- กลุ่มอายุ 25-35 ปี
- กลุ่มอายุ 45-55 ปี
- กลุ่มอายุ 65-75 ปี

1.6.3 ความใกล้ชิดชุมชนนั้นแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มใกล้ชิดชุมชน และ ไม่ใกล้ชิดชุมชน

1.7 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย

1.6.1 แบบสอบถามข้อมูลทางสังคมเกี่ยวกับประวัติข้อมูลผู้ภาษาโดยละเอียด ได้แก่ ชื่อ เพศ อายุ เชื้อชาติและสัญชาติของผู้บอกภาษา เชื้อชาติและสัญชาติของบิดาและมารดา ภาษาที่พูด เป็นภาษาแม่ สถานที่เกิด ที่อยู่ปัจจุบัน อาชีพ และแบบสอบถามเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน มาจาก มิลรอย (Milroy 1980) และ ศิริกุล กิติธารากุล (2538) เป็นเรื่องความสัมพันธ์ของคนในชุมชน การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การร่วมมือกันช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

คำถามเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน

1. กรุณาบอกชื่อเพื่อนที่อยู่ในชุมชนเดียวกันที่ท่านรู้จักมา 5 คน
2. กรุณาบอกชื่อญาติในชุมชนที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับท่านมา 5 คน
3. ท่านทำงานหรือเรียนในละแวกชุมชนใช่หรือไม่

4. ท่านพูดคุยกับเพื่อนบ้านใช่หรือไม่ เช่น เมื่อเห็นหน้าก็คุยกัน หรือบังเอิญเจอกันตามที่ต่าง ๆ ในชุมชน
5. ในเวลาว่างท่านมีการสมาคมกับเพื่อนบ้านใช่หรือไม่
6. เมื่อมีงานในชุมชน เช่น งานวัด งานสงกรานต์ งานทอดกฐิน ท่านไปร่วมงานใช่หรือไม่
7. เวลาเพื่อนบ้านทำบุญ หรือ มีงานแต่งงาน ท่านไปร่วมงานใช่หรือไม่
8. เมื่อมีงานพัฒนาหมู่บ้าน ท่านไปร่วมงานใช่หรือไม่
9. ท่านเป็นสมาชิกชมรมชาวปักษ์ใต้ใช่หรือไม่
10. เมื่อผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหมู่บ้าน ท่านไปประชุมด้วยใช่หรือไม่

คำถามเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของคนในชุมชน เช่น มีความสัมพันธ์ต่อผู้อื่นที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือการพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้านในละแวกใกล้เคียง โดยมีวิธีการนับคะแนนตามเกณฑ์ ของมิลรอย (Milroy) จากคำตอบทั้ง 10 ข้อ ดังนี้ เช่น ข้อ 1 กรณียกชื่อเพื่อนที่อยู่ในชุมชนเดียวกับท่านมา 5 คน หากผู้บอกภาษาบอกได้ไม่ครบ 5 คน ผู้บอกภาษาจะไม่ได้คะแนนในข้อนี้ ในข้ออื่น ๆ หากตอบว่า “ใช่” 1 ข้อนับเป็น 1 คะแนน เช่น ข้อ 3 ท่านทำงานหรือเรียนในละแวกชุมชนหรือไม่ หากผู้บอกภาษาตอบว่า “ใช่” จะได้ 1 คะแนน เมื่อรวมคะแนนความใกล้ชิดชุมชนทั้ง 10 ข้อ หากได้ 1-5 คะแนน จัดเป็นผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน หากได้ 6-10 คะแนน จัดเป็นผู้ที่ใกล้ชิดชุมชน

1.8 การเตรียมตัวก่อนออกเก็บข้อมูลภาคสนาม

1.8.1 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นในงานวิจัย เช่น ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตำบลบางรักพัฒนา เช่น ประวัติความเป็นมา จำนวนประชากรทั้งหมด

1.8.2 เตรียมอุปกรณ์ภาคสนาม เช่น แบบสอบถามทางสังคมและแบบสอบถามความใกล้ชิดชุมชนของผู้บอกภาษา เครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึก ปากกา เพื่อบันทึกข้อสังเกตต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้บอกภาษา

1.8.3 ผู้วิจัยเดินทางไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลและสำรวจข้อมูลสำมะโนประชากรเพื่อรวบรวมเลขที่บ้านทั้งหมดที่อยู่ในชุมชนนี้ และใช้วิธีการสุ่ม โดยการจับฉลากขึ้นมาเมื่อได้เลขที่บ้านหมายเลขใด ผู้วิจัยจะเดินทางไปเก็บข้อมูลตามเลขที่บ้านหลังดังกล่าว

1.9 การเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ช่วยวิจัยนำผู้วิจัยไปยังบ้านนั้น ๆ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลตามวิธีการดังต่อไปนี้

1. เมื่อไปถึงผู้วิจัยได้ทักทาย พูดคุย และแนะนำตัวอย่างเป็นกันเองด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับชาวบ้านในชุมชนและลดความกังวลของชาวบ้านว่าข้อมูลที่ได้นี้จะไม่นำไปเปิดเผยที่ไหน ผู้วิจัยบอกว่ากำลังศึกษาอยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาทำรายงานเรื่องความสัมพันธ์ของชาวบ้านในชุมชน ผู้วิจัยสัมภาษณ์เรื่องความใกล้ชิดชุมชนก่อน เพื่อไม่ให้ทราบว่าการออกเสียง และต้องการให้ผู้บอกภาษาเข้าใจว่าต้องการแค่คำตอบ 10 ข้อ หลังจากนั้นจึงให้ผู้ช่วยวิจัยซักถามพูดคุย ผู้บอกภาษาจะเข้าใจไปเองว่าเป็นการพูดคุยตามปกติตามประสาคนรู้จักกัน และไม่รู้ว่าการกำลังถูกบันทึกเทปแต่อย่างใด เหตุที่ผู้วิจัยต้องมีผู้ช่วยวิจัยเนื่องจากให้ผู้ช่วยวิจัยถามเป็นภาษาไทยถิ่นใต้ เนื่องจากผู้วิจัยพูดภาษาไทยถิ่นใต้ไม่ได้ และไม่ให้ผู้บอกภาษารู้สึกว่าผู้วิจัยเป็นคนแปลกหน้าเข้าไปคนเดียว อาจทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจและไม่กล้าตอบคำถาม

2. ในขั้นตอนการสนทนา ผู้วิจัยได้เตรียมคำถามกับผู้ช่วยวิจัยเพื่อชวนผู้บอกภาษาพูดคุยเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้วิจัยได้เน้นย้ำกับผู้ช่วยวิจัยว่าต้องพยายามไม่ออกเสียง (h) เพื่อให้เป็นการชี้แนะผู้บอกภาษา ซึ่งหัวข้อที่ใช้ในการสนทนาเป็นหัวข้อที่ผู้วิจัยคาดว่าผู้บอกภาษาน่าจะออกเสียง [ก] ได้มาก เช่น ถามเรื่องผลไม้หรือสินค้าในตลาด เรื่องปากท้อง หากบ้านไหนมีเด็กเล็กก็จะถามด้วย ยกตัวอย่างเช่น “ตอนนี้ผลไม้อะไรมีขายบ้างในตลาด” “ตอนนี้ทำอะไรอยู่ รายได้ดีไหม” “น้องอายุได้กี่ขวบแล้วร้องบอยไหม” คำตอบที่ได้ เช่น “พี่เย็บผ้าส่งโรงงาน เงินดี ถ้ายันทำได้หลายตัวก็ได้เงินหลายบาท” “ลูกร้องแงตอนดึก ๆ ต้องตื่นมากินนม แต่ก็ถือว่าเลี้ยงง่าย” ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากการสนทนาต่อเนื่องเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เนื่องจากผู้วิจัยต้องการได้ภาษาที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด เพื่อให้เกิดความเป็นกันเองและไม่ทำให้ผู้บอกภาษารู้ตัวว่ากำลังถูกทดสอบอะไรอยู่ ระยะเวลาในการสนทนากับผู้บอกภาษา ประมาณ 20-30 นาที หรือปรับเวลาตามความเหมาะสมสำหรับผู้บอกภาษาแต่ละคน

1.10 ปัญหาที่พบในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลตั้งแต่ เดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน 2554 โดยพบปัญหาดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนผู้บอกภาษา แม้ว่าในชุมชนนี้จะมีชาวใต้พลัดถิ่นอาศัยอยู่มากก็ตาม แต่ก็เป็นการยากที่จะหาผู้บอกภาษาจำนวน 60 คน ตามอายุที่ได้ตั้งเกณฑ์ไว้เพราะในบางรายมีคุณสมบัติครบแต่มีอายุไม่จัดอยู่ในเกณฑ์ 4 กลุ่ม จึงไม่สามารถเก็บข้อมูลจากบุคคลผู้นั้นได้ จึงทำให้การหาผู้บอกภาษาให้ครบทั้ง 60 คน ใช้เวลานานกว่าที่วางแผนไว้

2. ปัญหาในการเข้าพบผู้บอกภาษา เนื่องจากผู้บอกภาษาบางคนไม่มีเวลาสะดวกในการที่จะให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย ซึ่งเป็นปัญหามากกับกลุ่มคนวัยผู้ใหญ่เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้ต้องทำงาน บางคนต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่ทำให้การเก็บข้อมูลเป็นไปได้ค่อนข้างล่าช้า ซึ่งบางครั้งผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้แต่เรื่องความใกล้ชิดชุมชนเท่านั้น สำหรับการเก็บข้อมูลจากการสนทนาต้องรองลงพื้นที่ในโอกาสต่อไป แต่สำหรับกลุ่มผู้บอกภาษาวัยเยาวชนนั้นไม่พบปัญหาในเรื่องนี้มากนักเนื่องจากเป็นช่วงปิดเทอมเด็กเหล่านี้จะอยู่ที่บ้านตนเองอยู่แล้ว

3. ผู้บอกภาษาวัย 5-15 ปี พุคน้อย ประหม่า ไม่กล้าโต้ตอบกับผู้วิจัย ทำให้การสนทนาไม่ราบรื่นเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงแก้ปัญหาโดยการหาเรื่องที่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุดมาพูดคุย เช่นการเล่นเกมส์ คอมพิวเตอร์ตลอดจนกิจกรรมอื่น ๆ ที่เด็กสนใจ หรือเรื่องตลกขบขัน บางครั้งผู้วิจัยต้องดิ้นรนขบเคี้ยวไปด้วยเพื่อไปแจกเด็กๆ เมื่อเด็กรู้สึกผ่อนคลายจึงจะกล้าโต้ตอบมากขึ้น อีกทั้งในตัวผู้บอกภาษาบางคนไม่สามารถพูดภาษาได้เพียงแต่พอฟังออกเท่านั้น บางรายฟังภาษาได้ไม่ออก ผู้วิจัยจึงได้ทำการชวนพูดคุยด้วยภาษาไทยมาตรฐานด้วยตัวเอง อย่างไรก็ตามผู้วิจัยไม่ได้ตัดกลุ่มเด็กที่พูดภาษาไทยถิ่นได้ไม่ได้ออกไป เนื่องจากจะทำให้ผู้บอกภาษาในกลุ่มนี้มีจำนวนไม่ครบตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4. ปัญหาจากเสียงรบกวนต่าง ๆ เนื่องจากบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพเย็บผ้าเป็นหลัก ทำให้มีเสียงรบกวนจากจักรเย็บผ้าค่อนข้างดัง ผู้วิจัยจึงได้พยายามแยกให้ผู้บอกภาษาออกมาพูดคุยกันข้างนอกบ้านเพื่อให้ห่างจากเสียงรบกวนเหล่านั้น แต่ก็มีบางรายที่ไม่ยอมเพราะต้องการนั่งทำงานไปคุยกับผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องอัดเสียงต่อไปเรื่อย ๆ เพื่อไม่ให้ผู้บอกภาษาสงสัย แล้วใช้วิธีเลือกฟังเฉพาะข้อมูลที่ต้องการเท่านั้น

1.11 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.11.1 การวิเคราะห์รูปแปร

หลังจากเก็บข้อมูลการสนทนาจากผู้บอกภาษาทั้งหมด 60 คนแล้ว ผู้วิจัยได้นำเทปบันทึกเสียงที่บันทึกข้อมูลของผู้บอกภาษาแต่ละคนมาถอดเสียง และนับการปรากฏของจำนวนคำทั้งหมดที่ตรงกับเสียง [ŋ] ในภาษาไทยมาตรฐาน จากนั้นนำมาแยกตามรูปแปรเสียงท้องถิ่น [ŋ̌] และเสียงมาตรฐาน [ŋ] ที่พบตลอดการสนทนา แล้วจัดบันทึกลงในสมุดจดบันทึก

1.11.2 การวิเคราะห์รูปแปรตามตัวแปรสังคม

1.11.2.1 หลังจากจัดบันทึกรูปแปรของเสียง (ŋ̌) ที่ได้ยิน แยกตามผู้บอกภาษาแต่ละคนแล้ว ผู้วิจัยได้รวมจำนวนครั้งที่ปรากฏของรูปแปร (ŋ̌) แต่ละรูปแปรของผู้บอกภาษาทั้งหมด โดยยังไม่คำนึงถึงเพศ อายุ พร้อมทั้งคำนวณอัตราร้อยละในการปรากฏ เพื่อดูความถี่ของการปรากฏของรูปแปรทั้งหมด และเปรียบเทียบอัตราการปรากฏให้เห็นเป็นตารางและกราฟแท่ง

1.11.2.2 นำผลการปรากฏของเสียง (ŋ̌) ทั้งหมดมาแยกคำนวณตามเพศชาย และเพศหญิง ว่าในแต่ละกลุ่มออกเสียง (ŋ̌) ในอัตราร้อยละเท่าใด พร้อมทั้งเปรียบเทียบอัตราการปรากฏของเสียง (ŋ̌) ทั้งสองกลุ่มเป็นตาราง และกราฟแท่ง รวมทั้งคำนวณหาค่าไค-สแควร์ (chi-square) เพื่อทดสอบว่าตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับการออกเสียง (ŋ̌) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่อย่างไร

1.11.2.3 นำผลการปรากฏของเสียง (ŋ̌) ทั้งหมดมาแยกคำนวณตามกลุ่มอายุทั้ง 4 กลุ่ม ว่าในแต่ละกลุ่มอายุนั้นออกเสียง เสียง (ŋ̌) ในอัตราร้อยละเท่าใด พร้อมทั้งเปรียบเทียบอัตราการปรากฏของเสียง (ŋ̌) ทั้ง 4 กลุ่มเป็นตาราง และกราฟแท่ง รวมทั้งคำนวณหาค่าไค-สแควร์ (chi-square) เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับการออกเสียง (ŋ̌) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ อย่างไร

1.11.2.4 นำผลการนับคะแนนความใกล้ชิดชุมชนทั้ง 2 กลุ่ม มาหาความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับตัวแปรทางสังคมคือ อายุ และเพศ โดยใช้วิธีการนับจำนวนผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนและใกล้ชิดชุมชน ตามอายุและเพศ แล้วคำนวณหาร้อยละของจำนวนผู้ที่ใกล้ชิดและไม่ใกล้ชิดตามตัวแปรสังคม พร้อมทั้งเปรียบเทียบอัตราการปรากฏโดยแสดงเป็นตารางและกราฟแท่ง และหาค่าไค-สแควร์ (chi-square) เพื่อทดสอบว่าตัวแปรเพศและอายุ มีความสัมพันธ์กับความใกล้ชิดชุมชนอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

1.11.2.5 นำความถี่ของจำนวนผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนและไม่ใกล้ชิดชุมชนมาวิเคราะห์ โดยคุมตัวแปรเพศเมื่อควบคุมอายุ โดยแสดงเป็นตารางและกราฟแท่ง และทดสอบความแตกต่างด้วยค่าไค-สแควร์(chi-square)

1.11.2.6 นำความถี่ของจำนวนผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนและไม่ใกล้ชิดชุมชนมาวิเคราะห์ โดยคุมตัวแปรอายุเมื่อควบคุมเพศ โดยแสดงเป็นตารางและกราฟแท่ง และทดสอบความแตกต่างด้วยค่าไค-สแควร์(chi-square)

1.11.2.7 วิเคราะห์ภาพรวมความสัมพันธ์ระหว่างการออกเสียง (h) กับความใกล้ชิดชุมชน

1.12 คำจำกัดความและสัญลักษณ์ต่างๆที่ใช้ในงานวิจัย

ภาษามาตรฐาน(standard language) (พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) ราชบัณฑิต 2553) หมายถึง ภาษาที่ถือว่าเป็นภาษาที่ถูกต้องมากที่สุดในสังคมระดับชาติ ภาษามาตรฐานต้องผ่านกระบวนการการจัดประมวล (codification) ซึ่งหมายถึง การจัดทำพจนานุกรมตำราไวยากรณ์ หรือกฎเกณฑ์อื่น ๆ ของการใช้ภาษา ภาษามาตรฐานเป็นที่ยอมรับมากที่สุดของสังคม มักใช้เป็นภาษาราชการ ได้รับความยกย่องให้เป็นภาษาประจำชาติและเป็นสัญลักษณ์ของความสามัคคีของคนในชาติ

ภาษาท้องถิ่น (vernacular) หมายถึง ภาษาหรือภาษาย่อยที่ไม่ใช่ภาษามาตรฐาน แต่เป็นภาษาแม่ที่ใช้สื่อสารในครอบครัวและกับคนที่ใกล้ชิดในชุมชนในสถานการณ์ที่เป็นกันเอง เช่น ภาษาอังกฤษของคนผิวดำที่ใช้สื่อสารในชุมชนคนผิวดำในสหรัฐอเมริกา ภาษาไทยถิ่นอีสานที่ใช้ในชุมชนคนอีสานในกรุงเทพฯ ภาษาจีนแต้จิ๋วที่ใช้ในชุมชนเยาวราช

สัญลักษณ์ที่ใช้ในงานวิจัยมีดังนี้

( ) หมายถึง ตัวแปรภาษา

/ / หมายถึง หน่วยเสียง

[ ] หมายถึง รูปแปรหรือการออกเสียง

1.13 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องภาษากับเครือข่ายสังคมต่อไป
2. เพิ่มพูนความรู้ในการศึกษาด้านการแปรของภาษาตามปัจจัยทางสังคม
3. ทำให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นใต้

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

ผลงานที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ที่ผู้วิจัยทบทวนสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 หัวข้อ คือ 1) ผลงานเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน 2) การศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ 3) การศึกษาการแปรของภาษาตามอายุซึ่งแสดง การเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (change in Progress) 4) การศึกษาการแปรของภาษาตาม เพศ

2.1 ผลงานเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน

ความใกล้ชิดชุมชน (community closeness) คือการที่คนในชุมชนรู้จักกันอย่างดี และดำเนินกิจกรรมร่วมกันในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ สิริกุล กิติชรากุล (2538) ให้คำจำกัดความไว้ว่า ความใกล้ชิดชุมชนหมายถึง ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ซึ่งรวมไปถึงความใกล้ชิดสนิทสนมกัน การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันความผูกพันต่อท้องถิ่น รวมทั้งการสร้างสิ่งต่างๆที่เป็นคุณประโยชน์ต่อชุมชนและการพัฒนาชุมชน พฤติกรรมของสมาชิกในชุมชนที่มีความสนิทสนมกลมเกลียวกันและมีความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันนั้น ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและความเป็นปึกแผ่น (solidarity) ภายในกลุ่ม ความเป็นปึกแผ่นดังกล่าวมีอิทธิพลทำให้คนในชุมชนใช้รูปแบบภาษาที่ไม่มาตรฐานหรือภาษาท้องถิ่นในเวลาที่พวกเขาอยู่ร่วมกัน ผู้ที่ศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจังคือ เลสลีย์ มิลรอย (Milroy 1980) ซึ่งพบว่าความใกล้ชิดชุมชนนี้เอง เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้มีการใช้ภาษาแตกต่างกันออกไป

มิลรอย ศึกษาโครงสร้างเครือข่ายทางสังคมซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารกันของแต่ละบุคคล การรู้จักติดต่อกันเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย ความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นใกล้ชิดสนิทสนมกัน เช่น เครือข่ายสังคมระหว่างญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน เครือข่ายสังคมที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันนี้

มิลรอยพบว่า เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นในชุมชนภาษาท้องถิ่น ในงานวิจัยเรื่อง Vernacular language loyalty and social network (1980) เลสลีย์ มิลรอย และ ซู มาร์เกรน (Milroy and Margrain 1980) พบว่า ผู้ที่มีเครือข่ายทางสังคมแน่นแฟ้นใช้ภาษาท้องถิ่นสื่อสารระหว่างกันภายในครอบครัวหรือกับคนใกล้ชิด และใช้ภาษามาตรฐานกับคนที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มหรือไม่สนิทสนม ในบทความนี้ มิลรอยและมาร์เกรนได้ตั้งข้อสมมติฐานว่า เมื่อผู้พูดมีความใกล้ชิดชุมชนมากก็จะมีคามมั่นคงในเรื่องของการใช้ภาษาท้องถิ่นของตนมากขึ้นตามไปด้วย มิลรอยและมาร์เกรนเลือกศึกษาข้อมูลภาษาท้องถิ่นของกลุ่มชนชั้นแรงงานจำนวน 46 คนในเมืองเบลฟาสต์ (Belfast) ไอร์แลนด์เหนือ ซึ่งเป็นเมืองที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และประกอบด้วย 3 ชุมชนคือ แบลดีมาร์กาเรท (Ballymarcarrett) , โคลนาร์ท (Clonard) และ แฮมเมอร์ (Hammer) ทั้ง 3 ชุมชนนี้มีสถานภาพทางสังคมเหมือนกันคือเป็นชนชั้นแรงงาน และมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันในกลุ่มของญาติพี่น้อง เพื่อนบ้านและเพื่อนร่วมงาน มิลรอยและมาร์เกรนสังเกตว่ามีการนำรูปภาษาท้องถิ่นมาใช้ในการสื่อสารกันเป็นจำนวนมาก ซึ่งทำให้เขาอยากทราบว่าความใกล้ชิดชุมชนมีความสัมพันธ์กับการใช้ภาษาท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร ตัวแปรทางสังคมอื่น ๆ ที่นำมาศึกษาด้วย คือ อายุ เพศ และวันลีลา วันลีลามี 3 แบบ คือ 1) วันลีลาเป็นกันเอง 2) วันลีลาแบบเป็นทางการ และ 3) วันลีลาแบบการอ่านรายการคำ ซึ่งเป็นทางการที่สุด กลุ่มอายุแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มอายุ 18-25 ปี และกลุ่มอายุ 40-55 ปี ส่วนตัวแปรภาษาท้องถิ่นที่ศึกษาคือ เสียง (th) (Λ) (a) (e) และ (ai) ในงานวิจัยมิลรอยและมาร์เกรนศึกษาเครือข่ายความใกล้ชิดชุมชนของแต่ละบุคคล โดยใช้สเกล 0-5 เพื่อให้คะแนนความใกล้ชิดชุมชน ซึ่งจะใช้วิธีการนับคะแนนจากการตอบคำถามทั้ง 5 ข้อเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน หากตอบได้ตามแนวที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อจะได้คะแนนข้อละ 1 คะแนน ถ้าได้คะแนนสูงหมายความว่ามีความใกล้ชิดชุมชนมาก

ผลการวิจัยพบว่า ความใกล้ชิดชุมชนมีความสัมพันธ์กับรูปภาษาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชนมากมีความมั่นคงในการใช้รูปภาษาท้องถิ่น งานวิจัยนี้ยังพบว่าเพศและอายุ มีความสัมพันธ์กับการแปรที่เกิดขึ้นด้วย โดยเพศชายมีคะแนนในเรื่องของความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เพราะเพศชายทำงานภายในท้องถิ่น จึงมีเครือข่ายที่ใกล้ชิดชุมชนและใช้รูปแปรท้องถิ่นมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มผู้พูดอายุน้อยใช้รูปภาษาท้องถิ่นซึ่งเป็นรูปภาษาที่แสดงถึงศักดิ์ศรีช่อนเร้นสูงกว่ากลุ่มอายุมากตัวอย่างรูปภาษาท้องถิ่นดังกล่าว เช่น

เสียงมาตรฐาน (th) เป็น เสียงทอ้งถึน [θ] เช่น mother ออกเสียงเป็น [mɔ.əi]

เสียงมาตรฐาน (ʌ) เป็น เสียงทอ้งถึน [ʌ] เช่น pull ออกเสียงเป็น [pʌ:l]

เสียงมาตรฐาน (a) เป็น เสียงทอ้งถึน [ɔ.ə] เช่น man ออกเสียงเป็น [mɔ.ə n]

เสียงมาตรฐาน (e) เป็น เสียงทอ้งถึน [æ] เช่น bet ออกเสียงเป็น [bæ:t]

เสียงมาตรฐาน (ai) เป็น เสียงทอ้งถึน (ei) เช่น wine ออกเสียงเป็น [wein]

ในแง่วจนลีลามิตรอยและมาร์เกรนพบว่าในวจนลีลาแบบสนทนามีการใช้รูปภาษาทอ้งถึนมากที่สุด รองลงมาคือ วจนลีลาแบบเป็นทางการ และการอ่านรายการคำ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวและความเป็นเจ้าของชุมชนตนเอง มีความสำคัญต่อการใช้รูปแปรทอ้งถึนเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้ที่มีความเป็นปึกแผ่นต่อเครือข่ายสังคมในชุมชน ใช้รูปแปรทอ้งถึนสูงขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากมีทัศนคติทางบวกต่อรูปแปรที่ตนใช้เพราะคิดว่าเป็นรูปแปรที่มีศักดิ์ศรีในชุมชน อย่างไรก็ตามมิลรอยสรุปว่าเครือข่ายความใกล้ชิดของคนแต่ละคนมีความสำคัญมากเกี่ยวกับรูปแบบของการใช้ภาษา กล่าวคือเมื่อผู้พูดมีความใกล้ชิดชุมชนอย่างแน่นแฟ้น ก็สามารถที่จะทำนายได้ว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับภาษาทอ้งถึนของตนเองเช่นกัน เครือข่ายระหว่างคนแต่ละคนจะแน่นแฟ้นมากเพียงใดสังเกตได้จากภาษาที่พวกเขาใช้กันภายในกลุ่ม สิ่งเหล่านี้เองแสดงถึงความเป็นพวกเดียวกันและความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของคนกลุ่มนั้นๆ ผลสรุปที่ได้จึงตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้ที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนทอ้งถึนตน (localized network) มากก็จะมี ความจงรักภักดีต่อภาษาทอ้งถึนของตนเองมากตามไปด้วย

นอกจากนี้มิลรอย (Milroy 1992)ได้อธิบายเกี่ยวกับเครือข่ายสังคม ซึ่งบอกความสัมพันธ์ของคนแต่ละคนในชุมชนว่ามี 2 แบบคือ แบบที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดชุมชนสูง และแบบที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดชุมชนต่ำ ซึ่งแบบที่มีความใกล้ชิดสูงจะมีความสัมพันธ์ระหว่างของญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงานของคนในชุมชนในลักษณะเชื่อมโยงถึงกัน รวมทั้งมีความผูกพันต่อทอ้งถึนที่อาศัยอยู่ และมีกิจกรรมร่วมกันในเวลาว่าง หรือเรียกได้ว่าความสัมพันธ์แบบแน่นแฟ้น (dense network) เช่น นาย ก. รู้จักกับ นาย ข. และนาย ค. ทั้งสามต่างก็รู้จักกัน ใช้เวลาและร่วมทำกิจกรรมกันอยู่เสมอ และ ความสัมพันธ์แบบซับซ้อน (multiplex network) เช่น นาย ก. รู้จักนาย ข. มากกว่า 1 มิติ เช่น มิติที่ 1. รู้จักกันในฐานะเพื่อนบ้านใกล้ชิดเคียง มิติที่ 2. เป็นเพื่อนในที่ทำงานเดียวกัน และมิติที่ 3. วันอาทิตย์ทั้งสองจะไปร่วมร้องเพลงด้วยกันในโบสถ์ ลักษณะดังกล่าวนี้ถือได้ว่ามีความสัมพันธ์

แบบ 3 มิติ คือ เป็นเพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน และ เป็นสมาชิกในโบสถ์เดียวกัน โดยทั่วไปบุคคลหนึ่ง ๆ มีเครือข่ายสังคมได้หลายเครือข่าย ในขณะที่ความใกล้ชิดต่ำ จะมีความสัมพันธ์แบบด้านเดียว (uniplex network) เช่น นาย ก.รู้จักนาย ข. เพียง 1 มิติ เท่านั้น เช่น รู้จักในฐานะเพื่อนร่วมงานเพียงอย่างเดียวเมื่อถึงเวลาเลิกงานก็ต่างคนต่างแยกย้ายกันกลับบ้าน ไม่ได้เป็นเพื่อนร่วมทำกิจกรรมอย่างอื่น ความสัมพันธ์แบบด้านเดียวนี้อาจไม่มีผลต่อการใช้ภาษามากนัก เนื่องจากผู้พูดทั้งสองไม่ได้มีความสนิทสนมกันมากพอที่จะสามารถใช้ภาษาท้องถิ่นพูดคุยกันได้ ตรงกันข้ามกับความสัมพันธ์แบบแน่นแฟ้น (dense network) ที่มีผลไปสู่รูปแบบการใช้ภาษาของผู้พูด โดยเมื่อผู้พูดมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากก็จะใช้ภาษาท้องถิ่นมากตามไปด้วยอีกทั้งชุมชนที่สมาชิกมีเครือข่ายความสัมพันธ์แบบหลวมๆ (weak network) จะได้รับอิทธิพลของภาษามาตรฐานได้ง่ายกว่าชุมชนที่มีความสัมพันธ์แบบเหนียวแน่น (strong network)

ความแตกต่างในเรื่องชนชั้นทางสังคมมีผลต่อความใกล้ชิดกันของคนในชุมชนเช่นเดียวกัน กล่าวคือ สังคมของชนชั้นแรงงาน (working-class) มักมีเครือข่ายของความใกล้ชิดกันสูงมากกว่าชนชั้นกลาง (middle-class) คนกลุ่มชนชั้นแรงงานนี้ใช้ระบบภาษาที่ต่างจากภาษาที่ใช้ในโรงเรียนหรือที่ใช้ในสถาบันการเรียนการสอน ทำให้การเปลี่ยนแปลงของภาษาในคนกลุ่มชนชั้นแรงงานนั้นเปลี่ยนแปลงช้ากว่า ชนชั้นสูงหรือชนชั้นกลาง เนื่องจากคนกลุ่มนี้ต้องการมีชีวิตร่วมกับคนในกลุ่มที่ระดับเดียวกับตนเพื่อความอยู่รอด มากกว่าความต้องการสิทธิพิเศษหรือการบริการใด ๆ จากสังคมเฉกเช่นชนชั้นสูง มิตรอยมีความเห็นว่าความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันนี้จะเป็นกลไกสำคัญในอันที่จะรักษาภาษาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งจะเป็นแรงต้านอิทธิพลที่มีมาจากภายนอก อันได้แก่ ภาษามาตรฐาน

โรลีนา ลิปปี้-กรีน (Lippi-Green 1989) เขียนบทความเรื่อง Social network integration and language change in progress in a rural alpine village ซึ่งศึกษาเรื่องความใกล้ชิดของสถานที่ทำงาน ในชุมชนกอสดรอฟ (Grossdorf) ประเทศออสเตรีย ว่าส่งผลกระทบต่อการใช้ภาษาท้องถิ่นหรือไม่ ซึ่งชุมชนนี้เป็นชุมชนเล็ก ๆ ที่พูดภาษา อัลแมนนิค (Alemannic) ท้องถิ่น หรือภาษาเยอรมันท้องถิ่นนั่นเอง กรีน ได้เข้าไปคลุกคลีอยู่กับชาวบ้านเป็นเวลานาน จนเกิดความคุ้นเคย

กัน และใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และสนทนา จากผู้บอกภาษา 42 คน เพศชาย 21 คน และเพศหญิง 21 คน อายุระหว่าง 15-85 ปี และทดสอบความใกล้ชิดชุมชนโดยใช้คำถามสามส่วน เพื่อวัดว่าผู้บอกภาษามีความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ อย่างไร โดยในส่วนแรกถามถึงระดับความแน่นแฟ้นที่ผู้บอกภาษามีต่อคนในครอบครัว ส่วนที่สองถามถึงระดับความแน่นแฟ้นของผู้บอกภาษากับเพื่อนร่วมงานและความสัมพันธ์แบบหลายมิติกับเพื่อนร่วมงานว่ามีความสัมพันธ์ที่มากกว่าหนึ่งมิติหรือไม่ และระดับสุดท้ายเป็นคำถามที่ถามถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนของตนเอง ว่าได้เป็นอาสาสมัครช่วยงานในชุมชนหรือไม่ จากการศึกษาพบว่าผู้ที่ทำงานใกล้กับชุมชนตนเองมีความใกล้ชิดและจงรักภักดีต่อภาษาถิ่นของตนเองมากกว่าผู้ที่ทำงานในสถานที่ที่ไกลออกไป อีกทั้งยังได้ข้อสรุปว่า ผู้พูดเพศชายอายุน้อย เป็นผู้ใช้ภาษาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มผู้พูดเพศหญิง และกลุ่มอายุมาก

อีแวนส์ (Evans 2004) ในบทความเรื่อง The role of social network in the acquisition of local dialect norms by Appalachian migrants in Ypsilanti, Michigan ศึกษาการแปรของเสียง (æ) ในกลุ่มชาวใต้ผู้อพยพมาอยู่ในชุมชนอีปซิลันติ (Ypsilanti) ในรัฐมิชิแกน ประเทศอเมริกา ซึ่งเป็นรัฐทางภาคเหนือที่ผู้อพยพทางใต้ส่วนใหญ่นิยมย้ายมาอยู่ที่นี่เนื่องจากเหตุผลทางเศรษฐกิจ ตัวแปรภาษาที่นำมาศึกษาคือ เสียง (æ) เนื่องจากผู้คนที่มาจากเหนือเมื่อออกเสียงนี้ระดับของลิ้นจะยกสูง (raised) ในขณะที่คนทางตอนใต้เมื่อออกเสียงนี้ระดับลิ้นจะต่ำ (not raised) อีแวนส์ สนใจว่าคนทางใต้ที่อพยพขึ้นมาที่นี่จะได้รับอิทธิพลจากเสียงท้องถิ่นในชุมชน อีปซิลันติ (Ypsilanti) นี้หรือไม่ อย่างไร โดยกำหนดตัวแปรทางสังคม คือ เพศ สถานภาพทางเศรษฐกิจ และอายุ และคัดเลือกผู้บอกภาษาทั้งหมดจำนวน 28 คน มาทำการทดสอบความใกล้ชิดชุมชนตามแบบคำถามของ มิลรอย (Milroy: 1980) คำตอบที่ได้จะถูกคิดเป็นคะแนน ถ้าตอบคำถามเกี่ยวกับเพื่อน ครอบครัว หรือ เพื่อนร่วมงานได้ ผู้บอกภาษาก็จะได้คะแนนในข้อนั้นไป 1 คะแนน ถ้าตอบไม่ได้ จะได้ 0 คะแนน ในด้านการวิเคราะห์เสียง (æ) ให้ผู้บอกภาษาอ่าน word list และดูค่า F1 ความสูง-ต่ำของลิ้น (tongue high) นำเสียงที่ได้เข้าเครื่องคอมพิวเตอร์และดูค่าความถี่สั้นพ้อง (formant frequency) และคิดเป็นคะแนนดังนี้ ผู้บอกภาษาจะได้ 1 คะแนนถ้าไม่ยกลิ้นสูง (not raised) เมื่อออกเสียง (æ) และได้รับ 2 คะแนน ถ้ายกลิ้นสูง (raised) เมื่อออกเสียง (æ) ผลการวิเคราะห์พบว่าผู้บอกภาษาทั้ง 28 คน ที่ไม่ยกลิ้นสูง (not raised) เมื่อออกเสียง (æ) มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 67.9 และอีก 9 คน ยกลิ้นสูง (raised) เมื่อออกเสียง (æ) คิดเป็นร้อยละ 32.1

แสดงให้เห็นว่า 9 คนนี้ได้รับอิทธิพลของเสียงท้องถิ่นในชุมชน อีปซิลันติ (Ypsilanti) และพบว่าเพศหญิงเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงภาษาของชุมชนนี้ อีกทั้งคนที่มีความเชี่ยวชาญทางสังคมอย่างแน่นแฟ้นจะไม่ได้รับเอาอิทธิพลของเสียงท้องถิ่นเลย เนื่องจากยังคงใช้เสียงแบบเดิมอยู่ในกลุ่มพวกพ้องของตนอยู่เป็นประจำ ในขณะที่ปัจจัยทางสถานภาพทางเศรษฐกิจและอายุไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อีแวนส์สรุปว่าผู้เชี่ยวชาญที่แน่นแฟ้นของผู้บอกลาเหล่านี้มีอิทธิพลมากต่อการธำรงรักษาเสียงที่เป็นเอกลักษณ์ของคนที่อยู่ห่างไกลทางใต้ได้เป็นอย่างดี

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชนในประเทศไทยนั้น มีงานของ ศิริกุล กิติธรากุล (2538) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้คำศัพท์ของผู้พูดลาวครั้งตามปัจจัยทางสังคม ได้แก่ อายุและการศึกษา โดยแบ่งกลุ่มอายุของผู้พูดออกเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มอายุ 15-25 ปี กลุ่มอายุ 30-40ปี และกลุ่มอายุ 45-55 ปี ส่วนการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ การศึกษาต่ำกว่าป.5 การศึกษา ป.5-ม.3 และการศึกษาม.ปลาย ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามความใกล้ชิดชุมชนและคำศัพท์ลาวครั้งจำนวน 34 หน่วยย่อย ผลการวิจัยพบว่า อายุและการศึกษาของผู้พูดต่างก็มีความสัมพันธ์กับความใกล้ชิดชุมชนและการเลือกใช้คำศัพท์ สำหรับความใกล้ชิดชุมชน อายุมีอิทธิพลมากกว่าการศึกษา เนื่องจากผู้ที่มีอายุมากจะใกล้ชิดชุมชนมากกว่าผู้ที่มีอายุน้อยไม่ว่าจะมีการศึกษาระดับใด ในการตรงกันข้าม ในด้านการใช้คำศัพท์พบว่าการศึกษาที่มีอิทธิพลมากกว่าอายุ กล่าวคือผู้ที่มีการศึกษาดำจะเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้งมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงเสมอ ดังนั้นเมื่อผู้พูดมีความใกล้ชิดชุมชนก็สามารถที่จะทำนายได้ว่ามีความสัมพันธ์กับการใช้ภาษาท้องถิ่นด้วย เกี่ยวกับการเลือกใช้คำศัพท์ลาวครั้งและคำศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาไทยมาตรฐาน พบว่าในปีที่ทำวิจัยมีการใช้คำศัพท์ลาวครั้งน้อยกว่าคำศัพท์ไทยมาตรฐาน ซึ่งจะพบมากในกลุ่มของคนรุ่นใหม่ที่มีการศึกษา แสดงให้เห็นว่าการใช้ภาษาของคนกลุ่มนี้กำลังอยู่ระหว่างการเปลี่ยนแปลง ดังเห็นได้จากการใช้คำศัพท์ลาวครั้งน้อยลงและใช้คำศัพท์ไทยมาตรฐานมากขึ้นตามลำดับอายุ ซึ่งสันนิษฐานได้ว่าต่อไปในอนาคตคำศัพท์ลาวครั้งอาจสูญหายไปและไม่พบการใช้ภาษาลาวครั้งในการติดต่อสื่อสารกัน

2.2 ผลงานเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยได้แยกการทบทวนวรรณกรรมออกเป็น 2 ประเด็นคือ งานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้โดยภาพรวม และงานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้เฉพาะถิ่น

2.2.1 งานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้โดยภาพรวม

ผลงานของฉันทส ทองช่วย (2534) ศึกษาความแตกต่างระหว่างการออกเสียงของคำในภาษาไทยถิ่นใต้กับภาษาไทยมาตรฐาน โดยจำแนกเนื้อหาออกเป็น 3 ประเด็น คือ ความแตกต่างของการออกเสียงวรรณยุกต์ ความแตกต่างของการออกเสียงพยัญชนะ และความแตกต่างของการออกเสียงสระ ในประเด็นเรื่อง ความแตกต่างของการออกเสียงวรรณยุกต์ พบว่าคำในภาษาไทยถิ่นใต้ที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง เช่น *ขา ห่า ถ้ำ สาด ผิด* จะมีระดับเสียงวรรณยุกต์สูง คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรกลาง เช่น *กา ปี่ อ่าง บาด ดับ* จะมีระดับเสียงวรรณยุกต์กลาง ส่วนคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรต่ำ เช่น *คา ท่า น้ำ พาด วัด* จะมีระดับเสียงวรรณยุกต์ต่ำ ซึ่งต่างจากเสียงวรรณยุกต์ของคำในภาษาไทยมาตรฐาน กล่าวคือ ไม่ว่าเสียงวรรณยุกต์ของคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นอักษรสูง อักษรกลาง หรืออักษรต่ำ เสียงวรรณยุกต์ของคำจะมีระดับเสียงต่ำ สูง กลาง ปะปนกัน ในประเด็นความแตกต่างของการออกเสียงพยัญชนะ ยกตัวอย่างเช่น เสียง [bh] เป็นเสียงระเบิด เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง เป็นเสียงก้อง มีลม ออกเสียงหนัก คล้ายเสียง [b] มีลมตาม เช่นคำว่า บัง (พี่ชาย) และ กุโบ (ป่าช้า) และเสียง [dh] เป็นเสียงระเบิดเกิดที่ฟัน-ปุ่มเหงือก เป็นเสียงก้อง มีลม ออกเสียงหนัก เสียง [dh] นี้ไม่ปรากฏในภาษาไทยมาตรฐาน แต่ในภาษาไทยถิ่นใต้มีคำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเสียง [dh] นี้ อยู่หลายคำ ได้แก่ คำว่า โดง (เครื่องมือที่ใช้ช้อนกุ้ง ปลา) , ดุก (นกชนิดหนึ่งคล้ายกับนกเค้าแมว ชอบอาศัยอยู่ในป่า) และความแตกต่างประเด็นสุดท้าย คือ ความแตกต่างของการออกเสียงสระ เช่นสระ อี (i) - อี (I) เช่นในคำว่า “ลิง” ในภาษาไทยถิ่นใต้ออกเสียงว่า “ลิ่ง” (li:ŋ) แต่ในภาษาไทยมาตรฐานออกเสียงว่า (liŋ) หรือ สระแอะ (ə) – (e) ในคำว่า “เก็บ” ในภาษาไทยถิ่นใต้ออกเสียงว่า “นเก็บ” ต่างจากภาษาไทยมาตรฐานที่ออกเสียงว่า “เก็บ”

2.2.2 งานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้เฉพาะถิ่น

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นใต้เฉพาะถิ่นจากงานของ วรรณพร ทองมาก (2526) เจริญ สุวรรณรัตน์ (2534) พรีมรส มาลีประสิทธิ์ (2535) ระพีพรรณ ใจภักดี (2535) เฉลิมชัย มนุเสวต (2536) อุไรภรณ์ ตันตินิมิตรกุล (2544) สุนิสา กิตติวงศ์ประทีป (2545) และ ศิริรัตน์ ชูพันธ์ (2547) ซึ่งผลงานส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ นอกเหนือจากนั้น เป็นงานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ในด้านการแปรตามตัวแปรสังคม

2.2.2.1 งานที่ศึกษาเรื่องแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้ ได้แก่ วรรณพร ทองมาก (2526) พรีมรส มาลีประสิทธิ์ (2535) เฉลิมชัย มนุเสวต (2536) อุไรภรณ์ ตันตินิมิตรกุล (2544) ระพีพรรณ ใจภักดี (2535) และเรื่องสุข คงทอง (2549)

วรรณพร ทองมาก (2526) ศึกษาเรื่องแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ โดยใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์ งานวิจัยนี้ใช้ผู้บอกภาษาที่มีระดับอายุเพียงระดับเดียว คือ กลุ่มอายุ 10-20 ปี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งเขตภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับใต้ได้ โดยแนวแบ่งเขตมีเนื้อที่ตั้งแต่บ้านน้ำตก ตำบลห้วยยาง อำเภอทับสะแก ถึงบ้านกรูด ตำบลชิงชัย อำเภอบางสะพาน

การศึกษาเกี่ยวกับเขตปรับเปลี่ยนภาษาโดยใช้วรรณยุกต์ พบงานวิจัยของ เกศมณี เทพวัลย์ (2526) ศึกษาระบบวรรณยุกต์และสัทลักษณะของวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นในอำเภอเมือง อำเภอทับสะแก อำเภอบางสะพาน และอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อำเภอประทิว อำเภอท่าแซะ และอำเภอเมือง จังหวัดชุมพร รวมจุดเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 39 จุด การกำหนดจุดเก็บข้อมูลของเกศมณี แบ่งออกเป็น 3 ครั้งด้วยกัน ครั้งแรกจุดเก็บข้อมูลมาจากการตีตารางลงบนแผนที่ของกรมแผนที่ทหารมาตรฐาน 1:250000 แล้วลากเส้นทแยงมุมตัดกัน เลือกจุดเก็บข้อมูลจากบริเวณที่เส้นทแยงมุมตัดกัน และเมื่อพบว่าแนวแบ่งเขตภาษาอยู่ที่อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ที่ชัดเจน จึงมีการเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 ด้วยการตีตารางแผนที่ลงบนแผนที่ของกรมแผนที่ในอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เท่านั้น รวมถึงเขตแดนของอำเภอทับสะแกที่ต่อกับอำเภอบางสะพานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

เมื่อพบว่าแนวแบ่งเขตอยู่บริเวณตำบลเขาล้าน และตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก ในการเก็บข้อมูลครั้งที่ 3 เกศมณีได้เก็บข้อมูลจากหมู่บ้านในอำเภอดังกล่าวอีก 7 จุดเก็บข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาผสมไทยถิ่นกลาง-ไทยถิ่นใต้ โดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์อยู่ที่ตอนกลางของตำบลเขาล้าน กับตำบลทับสะแก อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สืบเนื่องมาจากงานของวรรณพร และเกศมณี พรีมรส มาลีประสิทธิ์ (2535) วิจัยเรื่องการแปรของเขตปรับเปลี่ยนภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ ตามอายุของผู้พูด โดยการศึกษาคำศัพท์ เขาเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษา 3 กลุ่มอายุ ได้แก่ อายุ 10-20 ปี อายุ 35-45 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป ผลการวิจัย กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีเขตปรับเปลี่ยนภาษาอยู่ที่บริเวณบ้านละหาน ตำบลบางสะพาน อำเภอบางสะพานน้อย ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับเขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มอายุ 35-45 ปี คือ ที่บ้านห้วยสัก ตำบลทรายทอง อำเภอบางสะพานน้อย ส่วนกลุ่มอายุ 10-20 ปี เขตปรับเปลี่ยนภาษาอยู่ที่บ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอเมืองชุมพร แสดงให้เห็นว่าผู้พูดอายุน้อยทำให้เขตปรับเปลี่ยนภาษาเลื่อนต่ำลง ในงานวิจัยของเฉลิมชัย มนุษเสวต (2536) ที่ใช้เวลาทำการวิจัยในเวลาใกล้เคียงกัน พบว่าภาพรวมของแนวแบ่งเขตภาษาอยู่ที่บ้านเขม่าร้องและบ้านบ่อทองหลาง ตำบลพงศัประศาสน์ อำเภอบางสะพานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ส่วนแนวแบ่งเขตภาษาในกลุ่มอายุ 15-25 ปี มีการศึกษาจบม. 6หรือมศ. 5 ขึ้นไปมีแนวแบ่งเขตภาษาอยู่ที่บ้านห้วยสัก อำเภอบางสะพานน้อยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้พูดมีอายุน้อยทำให้แนวแบ่งเขตภาษาเลื่อนต่ำลงไปอีก และในงานวิจัยล่าสุดของ อุไรภรณ์ ตันตินิมิตกุล (2544) ได้ให้ผลการวิจัยที่เป็นที่แน่ชัดว่าแนวแบ่งเขตภาษาระหว่างภาษาไทยภาคกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้อยู่ที่บริเวณอำเภอท่าแซะและอำเภอเมืองจังหวัดชุมพร ซึ่งงานทั้ง 3 งานนี้แสดงให้เห็นแนวโน้มของแนวแบ่งเขตภาษาที่เลื่อนลงไปทางใต้มากขึ้น

งานของ ระพีพรรณ ใจภักดี (2535) ศึกษาภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และพัทลุง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ใช้ประกอบด้วยหน่วยพรรคจำนวน 30 หน่วยพรรค ซึ่งเป็นหน่วยพรรคที่แทนด้วยคำศัพท์ที่ต่างกัน 3 จังหวัดที่ศึกษา ข้อมูลได้จากการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังทุกตำบลในจังหวัดทั้ง 3 รวมทั้งสิ้น 328 ตำบล

ผลการวิจัยแสดงว่า การแปรของศัพท์สามารถนำมาแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อยในบริเวณที่ศึกษาได้ 3 บริเวณ คือ บริเวณจังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลาและพัทลุง แนวแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อยที่มองเห็นชัดเจนมากคือ แบ่งจังหวัด นครศรีธรรมราชออกจากสงขลาและพัทลุง

เรื่องสุข คงทอง (2549) ศึกษาแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษาผสมไทยถิ่นกลาง-ไทยถิ่นใต้ ตามตัวแปรอายุอายุ โดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ เก็บข้อมูลในพื้นที่ทั้งหมด ตั้งแต่อำเภอทับสะแก จนถึงอำเภอบางสะพานน้อย ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทุกอำเภอในจังหวัดชุมพร และทุกอำเภอในจังหวัดระนอง รวมทั้งหมด 15 อำเภอ แบ่งอายุออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มอายุมาก 50 – 60 ปี และกลุ่มอายุน้อย 10 – 20 ปี โดยใช้รายการคำชุดเทียบเสียงคล้าย 2 ชุด ซึ่งประกอบด้วยรายการคำสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ 15 คำ และให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำละ 10 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 150 คำ พบว่าแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาผสมไทยถิ่นกลาง-ไทยถิ่นใต้อยู่ระหว่างอำเภอทับสะแกและอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในกลุ่มผู้พูดอายุมาก และอยู่ที่อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในกลุ่มผู้พูดอายุน้อย และพบว่าแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาผสมไทยถิ่นกลาง-ไทยถิ่นใต้กับภาษาไทยถิ่นใต้ทางด้านฝั่งทะเลตะวันออกอยู่ระหว่างอำเภอเมืองกับอำเภอสวี จังหวัดชุมพรในทั้งกลุ่มผู้พูดอายุมากและกลุ่มผู้พูดอายุน้อย แต่ทางด้านฝั่งทะเลตะวันตกแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาผสมไทยถิ่นกลาง-ไทยถิ่นใต้กับภาษาไทยถิ่นใต้อยู่ไกลลงไปทางใต้มากกว่าทางฝั่งทะเลตะวันออก คือ อยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดระนองในกลุ่มผู้พูดอายุมาก และอยู่ระหว่างอำเภอเมือง และอำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนองในกลุ่มผู้พูดอายุน้อย แสดงให้เห็นว่าอายุมีอิทธิพลต่อการแปรของวรรณยุกต์เมื่อเปรียบเทียบกับลักษณะของทุกหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระหว่างภาษาผสมไทยถิ่นกลาง-ไทยถิ่นใต้กับภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ พบว่าภาษาผสมไทยถิ่นกลาง-ไทยถิ่นใต้อาจมีลักษณะเหมือนกับภาษาไทยถิ่นใต้มากกว่าภาษาไทยถิ่นกลาง

2.2.2.2 งานที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นใต้ในด้านการแปรตามตัวแปรสังคม ได้แก่ งานของเจริญ สุวรรณรัตน์ (2534) สุนิสา กิตติวงศ์ประทีป (2545) และศิริรัตน์ ชูพันธ์ (2547)

ศิริรัตน์ ชูพันธ์ (2547) ศึกษาการแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่อยู่และอายุของผู้พูด ผลการวิจัยแสดงว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยใช้ทั้งภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกและภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก โดยใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกมากกว่าภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก นอกจากนี้ยังพบว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยเป็นภาษาลูกผสมในความหมายกว้าง กล่าวคือผู้บอกภาษาใช้คำศัพท์หลายประเภทปะปนกัน ได้แก่ คำศัพท์ภาษาไทย 4 ถิ่น คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตก คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันออก คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป คำศัพท์ภาษาเฉพาะถิ่นเกาะสมุย คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานและใช้คำศัพท์ที่จัดกลุ่มไม่ได้ด้วย นอกจากนี้พบว่าการใช้ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยในระดับตำบลและรุ่นอายุมีลักษณะเป็นภาษาลูกผสมในทุกกรณี ผลการวิเคราะห์ทางสถิติแสดงว่าภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยมีความแตกต่างกันในระดับรุ่นอายุ กล่าวคือ ผู้บอกภาษารุ่นอายุน้อยใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากกว่าผู้บอกภาษารุ่นอายุมาก

เจริญ สุวรรณรัตน์ (2534) ศึกษาคำและความหมายในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน กิ่งอำเภอยางแยง จังหวัดปัตตานี โดยวิเคราะห์การใช้คำศัพท์ที่เหมือนกันและต่างกับกับภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป พบว่า ลักษณะโครงสร้างของคำ และการสร้างคำในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนที่เหมือนกับภาษาไทยมาตรฐานคือ มีโครงสร้างของคำพยางค์เดียว และคำสองพยางค์ อีกทั้งลักษณะการสร้างคำซ้ำ คำซ้อนและคำประสมเหมือนกับภาษาไทยมาตรฐาน ในส่วนที่แตกต่างกันคือ การเรียงลำดับคำ กล่าวคือ คำบางคำในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนจะเรียงลำดับคำสับที่กับภาษาไทยมาตรฐาน และการสร้างคำภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนบางคำ จะนำเอากษามลายูท้องถิ่นปัตตานีมาประสมกับคำภาษาไทยด้วย ในเรื่องคำและความหมายภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปพบว่า การใช้คำภาษาไทยถิ่นใต้แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ คำศัพท์ที่ใช้ร่วมกันกับภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป และคำศัพท์ที่ใช้ต่างกับกับภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไป ในส่วนการวิเคราะห์เปรียบเทียบคำและความหมายภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปกับภาษาไทยมาตรฐาน พบว่า มีคำศัพท์ที่ใช้ร่วมกันและความหมายตรงกัน มีคำศัพท์ที่ใช้ร่วมกันแต่ความหมายต่างกัน และมีคำศัพท์ที่ใช้ต่างกันแต่ความหมายเดียวกัน นอกจากนี้ ยังมีการนำคำภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานีมาใช้ในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนเป็นอันมาก ทำให้ภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทนได้รับอิทธิพลทั้งด้านเสียงและคำจากภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี

ศุภนิสา กิตติวงศ์ประทีป (2545) ศึกษาวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้เกาะสมุย ตามปัจจัยทางสังคมคือ อายุและถิ่นที่อยู่ของผู้พูด โดยเก็บข้อมูลจากผู้พูดอายุมาก (60-70 ปี) และผู้พูดอายุน้อย (10-20 ปี) ในทั้ง 7 ตำบลของอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมจำนวนผู้บอกภาษาทั้งสิ้นในงานวิจัยนี้จำนวน 42 คน คำที่ใช้เป็นคำทดสอบประกอบด้วยคำพยางค์เดียว 15 คำ มีคำพยางค์เป็น 9 คำ ได้แก่ *ขา ตา ทา ข่า ป่า ท่า ผ่า ป้า ท้า* คำพยางค์ตายสระเสียงยาว 3 คำ ได้แก่ *ขาด ปาด ทาบ* และคำพยางค์ตายสระเสียงสั้น 3 คำ ได้แก่ *ขัด บัด ทับ* ในการเก็บข้อมูลผู้ศึกษานำคำเหล่านี้มาสร้างเป็นรายการคำ แต่ละคำปรากฏ 10 ครั้ง โดยสลับที่ไม่ให้มีคำเดียวกันอยู่ในลำดับต่อกัน จากนั้นแสดงบัตรคำให้ผู้บอกภาษาออกเสียงและบันทึกเสียงไว้ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ระบบวรรณยุกต์ด้วยวิธีการฟังและวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยวิธีการทางกลศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ระบบวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้อำเภอเกาะสมุยที่พูดโดยผู้บอกภาษาทั้ง 2 รุ่นอายุ ในทุกตำบล เป็นระบบวรรณยุกต์เดียวกัน ประกอบด้วยวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง จากการวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์ของภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดที่อำเภอเกาะสมุย พบว่าภาษาไทยถิ่นใต้อำเภอเกาะสมุยที่พูดโดยผู้ที่มีอายุต่างกันในแต่ละตำบล มีสัทลักษณะของวรรณยุกต์ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งไม่มีการแปรของสัทลักษณะของวรรณยุกต์ตามถิ่นที่อยู่ของผู้พูดในทั้งสองรุ่นอายุ

2.3 ผลงานด้านการแปรตามอายุซึ่งแสดงการ เปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (change in progress)

ลาบอฟ (Labov 1970 อ้างถึงใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ 2532) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงรูปภาษาที่สามารถสังเกตได้ว่ากำลังคืบหน้าไปเรื่อย ๆ เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (change in Progress) โดยสังเกตเห็นได้จากการแปรของเสียงในผู้พูดรุ่นสูงอายุ รุ่นกลาง และรุ่นอายุน้อย ดังนั้นการศึกษาการแปรของภาษาในผู้พูดต่างรุ่นอายุกัน แต่ในเวลาเดียวกันก็สามารถทำให้เราเห็นการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ได้เป็นอย่างดี กระบวนการเปลี่ยนแปลงของภาษาสามารถแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอนคือ ระยะเวลาแรกเป็นระยะเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นระยะที่ภาษามีการเปลี่ยนแปลงแต่ยังปรากฏในคนกลุ่มน้อย ระยะที่สองเป็นระยะแพร่กระจาย เมื่อภาษามีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากขึ้น ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างภาษาใหม่กับภาษาเดิมและปรากฏในคนกลุ่มจำนวนมากขึ้น และระยะสุดท้ายเป็นระยะที่การแปรดังกล่าวเป็นที่ยอมรับและใช้กันเป็นปกติในคนทั่วไป ลาบอฟเห็นว่าการแปรขั้นที่สองเป็นระยะที่สำคัญมากในการวิจัย เพราะสามารถใช้ทำนายการเปลี่ยนแปลงภาษาในเวลาต่อมาได้

การศึกษาด้านการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (change in progress) มีงานที่ศึกษาไว้จำนวนมาก ผู้วิจัยศึกษางานของ อรุณี อรุณเรือง (2533) ที่เกี่ยวกับการแปรของวรรณยุกต์โทในภาษาไทย

กรุงเทพฯ ตามอายุ และวัจนลีลา พบว่าการแปรของวรรณยุกต์โทสัมพันธ์กับอายุของผู้พูด และวัจนลีลาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยพบว่ากลุ่มเด็กรุ่นใหม่ ใช้รูปแปร “กลาง-ขึ้น-กลาง” ซึ่งเป็นรูปแปรแบบใหม่มากที่สุด ในขณะที่กลุ่มอายุ 35-45 ปี ใช้รูปแปร “กลาง-ตก” (รูปมาตรฐาน) มากที่สุด เช่นเดียวกับกลุ่มอายุ 55-60 ปี แต่ในขณะเดียวกัน กลุ่มอายุ 35-40 ปี ก็มีการใช้รูปแปร “สูง-ตก” มากจนเป็นที่สังเกตได้ชัด ในแง่วัจนลีลาพบว่า ทุกกลุ่มอายุมีการใช้รูปแปร “กลาง-ตก” มากใน วัจนลีลาเป็นทางการ และใช้รูปแปร “กลาง-ขึ้น-ตก” มากขึ้น เมื่อความเป็นทางการลดลง อย่างไรก็ตามในปัจจุบันรูปแปรกลาง-ตก ยังคงเป็นรูปแปรที่ใช้มากที่สุด แต่ในอนาคตคาดว่าเสียงวรรณยุกต์แบบเด็กรุ่นใหม่อาจเป็นที่นิยมใช้มากที่สุดในภาษาไทยกรุงเทพฯ

นอกจากนี้ยังมีงานที่ศึกษาการแปรของระบบเสียงตามอายุ เช่น ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุง (2536) ศุภฤกษ์ หอมแก้ว (2540) สุนทรี เฉลิมแสนยากร (2543) อภิชนา แก้วอุทัย (2551) และ พิมพะระวี เรืองวุฒิ (2552) ผลงานดังกล่าวต่างก็พบว่าตัวแปรภาษาที่มีความสัมพันธ์กับอายุของผู้พูด กล่าวคือในกลุ่มผู้พูดอายุน้อยหรือเด็กรุ่นใหม่ จะใช้รูปแปรใหม่ที่เกิดขึ้นในชุมชนมากกว่า ซึ่งต่างจากกลุ่มผู้พูดอายุมากที่พบว่ายังคงใช้รูปแปรดั้งเดิมมากกว่ากลุ่มผู้พูดอายุน้อย

งานของปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุง (2536) ศึกษาเรื่องการแปรของเสียง (ก) ในภาษาถิ่นสงขลา ในเขตชุมชนเมือง จังหวัดสงขลา ใช้ข้อมูลจากผู้พูดภาษาสงขลา 100 คน ซึ่งอาศัยอยู่บนถนน 5 สายในเขตเทศบาลเมืองสงขลา ผลการวิเคราะห์ พบว่าเสียง (ก) มีรูปแปร 3 รูปคือ [h] [h] และ [ŋ] รูปแปรที่พบใช้มากที่สุด คือ [ŋ] ซึ่งเป็นรูปแปรใหม่มาจากภาษาไทยมาตรฐาน โดยปรากฏมากเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนครั้งที่ปรากฏของรูปแปรทั้งหมด และเมื่อพิจารณาตัวแปรสังคม ซึ่งได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา แวดวงภาษา และทัศนคติต่อภาษาถิ่น พบว่าตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (ก) ซึ่งอายุในงานวิจัยนี้แบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่มได้แก่ กลุ่มอายุ 11-20 ปี 21-30 ปี 31-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่า ผู้พูดอายุน้อย 11-20 ปี มีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรใหม่ คือรูปแปรมาตรฐาน [ŋ] เพิ่มมากขึ้น และการใช้รูปแปรนี้มีความถี่ลดลงเมื่อผู้พูดอายุมากขึ้น และผู้พูดอายุมากส่วนใหญ่อายุใช้รูปแปรดั้งเดิม [h]

อภิษฐา แก้วอุทัย (2551) ศึกษาการแปรของเสียง (mr) เช่นในคำว่า *สำหรับ* และ (ml) เช่น ในคำว่า *สำคัญ* ในภาษาไทยถิ่นสงขลา ได้แก่ อายุ เพศ และถิ่นที่อยู่อาศัย โดยผู้วิจัยศึกษาตัวแปรอายุ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวัยรุ่น (อายุ 15-25 ปี) กลุ่ม วัยผู้ใหญ่ (อายุ 35-45 ปี) และกลุ่มวัยชรา (อายุ 55 ปีขึ้นไป) เก็บข้อมูลจากผู้ออกภาษาทั้งหมด 120 คน และใช้คำทดสอบทั้งหมด 25 คำ เป็นคำที่มีเสียง (mr) 12 คำ และ (ml) 13 คำ ผลการศึกษาพบว่า [mr] มีรูปแปรทั้งหมด 14 รูปแปร โดยรูปแปร (m) ปรากฏมากที่สุด ส่วน (ml) มีรูปแปรทั้งหมด 6 รูปแปร รูปแปรที่ปรากฏมากที่สุด คือ [ml] จึงกล่าวได้ว่าขณะนี้เสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา กำลังเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเสียง (mr) มีแนวโน้มที่จะวิวัฒนาการเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวเร็วกว่าเสียง (ml) ที่ยังคงปรากฏการใช้เสียงพยัญชนะ ควบกล้ำดั้งเดิมในจำนวนมากที่สุด ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างการแปรของเสียง ดังกล่าวกับปัจจัยทางสังคม พบว่าปัจจัยอายุมีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา

ในงานของ ศุภฤกษ์ หอมแก้ว (2540) ศึกษาการแปรของเสียง (e) เช่นในคำว่า “เส็น” [sen4] “เม่น” [men4] ในภาษาไทยถิ่นใต้ที่พูดกันในเขตเทศบาลนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรอายุและทัศนคติต่อภาษา เก็บข้อมูลโดยให้ผู้บอกภาษาอ่านรายการคำที่ประกอบด้วยคำ 30 คำ ที่ออกเสียงเป็น [e] ในภาษาไทยมาตรฐานแต่ให้ออกเสียงเป็น [e] ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช พบว่าเสียง (e) มีรูปแปร 3 รูปแปรคือ [e] เป็นรูปแปรใหม่ [eʌ] เป็นรูปแปรกึ่งกลาง และ [e] รูปแปรดั้งเดิม ผลจากการวิเคราะห์พบว่า รูปแปรที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ รูปแปรดั้งเดิม [e] รองลงมาคือ [eʌ] รูปแปรกึ่งกลาง และรูปแปรที่พบน้อยที่สุดคือรูปแปรมาตรฐาน [e] เมื่อพิจารณาตัวแปรอายุกับการใช้รูปแปรต่าง ๆ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรต่าง ๆ กล่าวคือ ผู้พูดนิยมใช้รูปแปรดั้งเดิมมากที่สุด และมีอัตราการปรากฏลดลงเมื่อผู้บอกภาษามีอายุลดลง

สุนทรี เฉลิมแสนชากร (2543) ศึกษาการแปรของ (kh) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามตัวแปรสัทบริบทและตัวแปรสังคมคืออายุ ผลการศึกษา พบว่า (kh) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ มีรูปแปร 2 รูป คือ [kh] และ [kxh] โดยรูปแปร [kh] ซึ่งเป็นรูปแปรมาตรฐาน มีอัตราการปรากฏมากกว่ารูปแปร [kxh] ในเกือบทุกบริบทอย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาการปรากฏของรูปแปร [kxh] พบว่า สระหน้าเป็น

ตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดรูปแปร [kxh] ตามด้วยตัวแปรการลงเสียงหนักและสุนทรียพบว่าเสียง [kxh] ปรากฏมากพอๆ กับเสียง [kh] เมื่อปรากฏหน้าสระหน้าในการพูดของกลุ่มอายุน้อย และการแปรของ (kh) ที่พบในงานวิจัยนี้ จัดเป็นการแปรระยะเริ่มต้น กล่าวคือ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏในกลุ่มคนจำนวนน้อยเท่านั้นและยังไม่แพร่กระจายไปยังคนหมู่มาก แต่ในอนาคตก็มีโอกาสที่จะแพร่กระจายไปยังคนในสังคมจำนวนมาก ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างภาษาใหม่กับภาษาเดิมจนเข้าสู่ระยะสุดท้ายเป็นระยะที่การแปรดังกล่าวเป็นที่ยอมรับและใช้กันเป็นปกติในคนทั่วไป

พิมพ์ระวี เรื่องวัตถิ (2552) ศึกษา การแปรทางสังคมของพยัญชนะควบกล้ำ (kw) และ (khw) ในภาษาไทยถิ่น ตำบลบ้านแพรง อำเภอบ้านแพรง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ผู้บอกภาษาจำนวน 60 คน ตัวแปรทางสังคมได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และวันจันดีลา ผลการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่าตัวแปร (kw) มี 4 รูปแปร คือ รูปแปรมาตรฐาน [kw] กับรูปแปรไม่มาตรฐาน [k] [f] และ [khw] ส่วนตัวแปร (khw) มี 3 รูปแปร คือ รูปแปรมาตรฐาน [khw] กับรูปแปรไม่มาตรฐาน [kw] และ [f] รูปแปรของ (kw) และ (khw) ที่ปรากฏมากที่สุด คือ รูปแปรมาตรฐาน [kw] และ [khw] เมื่อนำตัวแปรทางสังคมมาพิจารณา โดยภาพรวมพบว่าการแปรของพยัญชนะควบกล้ำ (kw) และ (khw) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรเพศ อายุ การศึกษา และวันจันดีลา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ของเสียงพยัญชนะ [kw] และ [khw] อย่างเด่นชัดและมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในกลุ่มผู้บอกภาษาที่มีอายุน้อย จึงอาจทำนายได้ว่ารูปแปรไม่มาตรฐาน ซึ่งเป็นรูปแปรท้องถิ่นดั้งเดิมอาจหมดไปในอนาคต

งานที่ศึกษาการแปรของคำศัพท์ตามอายุ เช่น พร็มรส มารีประสิทธิ์ (2535) อัญชลิกร การัยภูมิ (2540) อนงค์นาถ บุญแก้ววรรณ (2545) ศิริรัตน์ ชูพันธ์ (2547) และศรินยา จิตบรรจง (2551) ผลการวิเคราะห์ออกมาทำนองเดียวกันคือ การใช้ศัพท์เดิมหรือศัพท์ท้องถิ่นมีแนวโน้มลดน้อยลงตามอายุที่ลดลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอายุเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการใช้ศัพท์

งานวิจัยของ พร็มรส มารีประสิทธิ์ (2535) ศึกษาการแปรของเขตปรับเปลี่ยนภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง และภาษาไทยถิ่นใต้ โดยใช้คำศัพท์ ตามตัวแปรอายุ แบ่งรุ่นอายุ 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มอายุ 10-20 ปี กลุ่มอายุ 35-45 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป พื้นที่ที่ศึกษาอยู่ระหว่างอำเภอเมือง ประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และอำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร ใช้ผู้บอกภาษา ทั้งหมด 450 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ประกอบด้วยหน่วยบรรทัดจำนวน 16 หน่วยบรรทัด ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ในอนาคตจะมีการใช้คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้ลดลงและมีการใช้คำศัพท์ ภาษาไทยถิ่นกลางเพิ่มมากขึ้น โดยเขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป อยู่ที่บ้านละหาน ตำบลบางสะพาน และเขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มอายุ 35 - 45 ปีอยู่ได้บริเวณนั้นลงมา ที่บ้าน ห้วยสัก ตำบลทรายทอง เขตปรับเปลี่ยนภาษาทั้งสองเขตนี้อยู่ในอำเภอบางสะพานน้อย จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ส่วนเขตปรับเปลี่ยนภาษาของกลุ่มอายุ 10 - 20 ปี อยู่เลยลงไปทางภาคใต้ใน จังหวัดชุมพร คือ อยู่ที่บ้านนา ตำบลบ้านนา อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร แสดงให้เห็นว่าคนรุ่นใหม่มีการปรับเปลี่ยนการใช้คำจากภาษาไทยถิ่นใต้มาเป็นภาษาไทยถิ่นกลางมากขึ้น จนสามารถ ทำนายได้ว่า หากใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์ในการแบ่งเขตภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่น ใต้ แนวปรับเปลี่ยนเขตภาษาก็คงจะเลื่อนมาครอบคลุมพื้นที่ภาคใต้ทั้งหมดในอนาคตอย่างแน่นอน

อัญชลิตรา การัญญุมิ (2540) ศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงการใช้คำในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัด นครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มระดับอายุที่ 1 อายุ 60 ปีขึ้นไป มีการใช้ศัพท์เดิมมากที่สุด และกลุ่ม อายุระดับที่ 3 อายุ 10-25 ปี ใช้ศัพท์เดิมน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์สองคลัสเตอร์กับงานของ อนงค์นาฏ บุญแก้ววรรณ (2545) ที่ได้ศึกษาการใช้คำศัพท์และการแปรของภาษาไทยถิ่นใต้ ในบุคคลสาม ระดับอายุ โดยศึกษาเฉพาะกรณีเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช งานวิจัยนี้สรุปได้ ว่า ภาษาไทยถิ่นใต้กำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ผู้พูดในวัยเด็กไม่ได้ใช้ภาษา ท้องถิ่นของตนเอง แต่กลับมีการนำรูปแบบภาษาไทยมาตรฐานเข้ามาใช้กันมากขึ้นเป็นไปได้อย่างรูป แปรดั้งเดิมในท้องถิ่นกำลังจะสูญหายไปและถูกแทนที่ด้วยรูปแบบมาตรฐานที่มีศักดิ์ศรีมากกว่า ทำให้ คำศัพท์บางคำมีแนวโน้มจะเลิกใช้ด้วย

ศิริรัตน์ ชูพันธ์ (2547) นำตัวแปรอายุมาศึกษาการแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาจำนวน 140 คน จากทุกตำบลในอำเภอเกาะสมุย โดย การสัมภาษณ์ด้วยการใช้หน่วยบรรทัด 200 หน่วยบรรทัด พบการแปรด้านศัพท์ เช่นคำว่า “กระซอน” ในภาษาไทยมาตรฐาน ในภาษาไทยถิ่นใต้ตะวันตกใช้คำว่า “ซอน” และในภาษาไทยถิ่นใต้ ตะวันออกใช้คำว่า “ตรง” คำว่า “กะลา” ในภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาไทยถิ่นใต้ทั่วไปใช้คำว่า “พร กฏ” คำว่า “ทัพพี” ในภาษาไทยมาตรฐาน ภาษาถิ่นเกาะสมุยใช้เป็น “ซอนใหญ่” เป็นต้น ศิริรัตน์แบ่ง

อายุของผู้พูดออกเป็น 2 รุ่นคือ 10-20 ปี และ 60-70 ปี ผลการวิเคราะห์แสดงว่ากลุ่มผู้พูดรุ่นอายุน้อยใช้คำศัพท์ภาษาไทยมาตรฐานมากกว่ากลุ่มผู้พูดอายุมาก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

ศรินยา จิตบรรจง (2551) ศึกษาการแปรการใช้ศัพท์ของคนสามระดับอายุในภาษาแสบบ้านปะหว่า จังหวัดนครพนม โดยใช้คำศัพท์ที่ภาษาแสบใช้รูปศัพท์ต่างกับภาษาไทยมาตรฐานภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาญ้อ จำนวน 275 คำ เป็นเกณฑ์ในการทดสอบกับผู้ออกภาษาสามระดับอายุ จำนวน 18 คน แบ่งเป็น ระดับอายุที่ 1 (55-65 ปี) ระดับอายุที่ 2 (35-45 ปี) และระดับอายุที่ 3 (15-25 ปี) ผลการศึกษาพบว่า ในด้านการแปรด้านการใช้คำศัพท์ เมื่อเปรียบเทียบกับคนสามระดับอายุพบว่า การใช้ศัพท์เดิมมีแนวโน้มที่จะลดน้อยลงตามอายุที่ลดลง ในขณะที่การใช้ศัพท์อื่นมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นตามอายุที่ลดลงของผู้พูด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอายุเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดการแปรของการใช้ศัพท์ในภาษาแสบ

บทความเรื่อง The loss of negative particle “ne” in French: A syntactic change in progress. โดย วิลเลียม เจ. แอชบี (Ashby, 1981) ศึกษารูปแบบทางไวยากรณ์ในประโยคปฏิเสธของภาษาฝรั่งเศส โดยทดสอบกับผู้พูดภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาแม่จำนวน 37 คน จากเมืองตูร์ (Tours) ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสนทนาและบันทึกเทป โดยมุ่งไปที่ประโยคปฏิเสธในภาษาฝรั่งเศส เนื่องจากในภาษาฝรั่งเศสนั้น หากต้องการทำเป็นประโยคปฏิเสธจะต้องวาง “ne” ไว้หน้าคำกริยาและตามด้วย “pas” หลังคำกริยาเสมอจึงจะเป็นประโยคปฏิเสธที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ เช่น ในประโยค je ne sais pas. (ฉันไม่รู้) ผลการวิจัยพบว่าผู้พูดละ “ne” ออกไปในอัตราที่สูงมาก กลายเป็น Je sais pas. แต่อย่างไรก็ตามผู้พูดไม่ใส่ใจกับการผิดหลักทางไวยากรณ์ในส่วนนี้มากนักเนื่องจากความหมายยังเหมือนเดิม สื่อสารกันได้เข้าใจ เห็นได้ชัดเจนอย่างยิ่งว่า “ne” เริ่มจะหายไปเรื่อย ๆ และทำนายว่าในอนาคตคำว่า “ne” จะหายไปในที่สุด โดยเฉพาะในภาษาพูดแบบไม่เป็นทางการ

บทความเรื่อง An intonation change in progress in Australian English ของ เกอร์กอรี กาย (Guy 1986) ศึกษาการขึ้นเสียงสูงตอนท้ายในประโยคบอกเล่า ซึ่งการใช้ภาษารูปแบบนี้ ในประเทศออสเตรเลียเรียกว่า Australia Questioning Intonation (AQI) หมายถึงการออกเสียงสูง-ต่ำ โดยปกติแล้วจะใช้เมื่อต้องการทราบว่าผู้ฟังเข้าใจในสิ่งที่เรากำลังพูดอยู่หรือไม่ อีกทั้งใช้เมื่อต้องการเปลี่ยนผลัดในการสนทนา จากการศึกษาการใช้ Australia Questioning Intonation (AQI) ที่เมืองซิดนีย์เผยให้เห็นว่าชนชั้นทางสังคมที่ต่างกันส่งผลให้ภาษาอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง ผู้พูดในกลุ่มชนชั้นกรรมกร วัยรุ่นและเพศหญิง มีอัตราการใช้เสียงสูงในประโยคบอกเล่าสูงมาก ซึ่งรูปแบบภาษา

เช่นนี้แทบจะไม่ปรากฏในประเทศออสเตรเลียเลยเมื่อ 20 ปีก่อน แรงผลักดันทางสังคมดังกล่าว ส่งผลให้เกิดรูปภาษานวัตกรรมใหม่ (innovation) เพราะแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่ตนได้อาศัยอยู่ และการเข้ามาของกลุ่มชาติพันธุ์ใหม่ เป็นการใช้อย่างที่แสดงความเป็นพวกพ้อง ความเป็นกลุ่มก้อนเดียวกัน และการมองว่าภาษาที่ตนใช้เป็นภาษาที่มีศักดิ์ศรีแม้ว่าจะเป็นศักดิ์ศรี ช่อนเร้นแตกต่างจากศักดิ์ศรีของภาษามาตรฐานก็ตาม ในตอนท้ายผู้เขียนได้คาดการณ์ว่าการใช้ ภาษาแบบ Australia Questioning Intonation (AQI) ในประเทศออสเตรเลียจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

บทความเรื่อง A multilocality study of a sound change in progress: The case of /l/ vocalization in New Zealand and Australian English. โดย บาบารา เอ็ม. โฮวาร์ท และ โรนัลด์ เจ. โฮวาร์ท (Horvath and Horvath 2001) ศึกษาตัวแปรของเสียง /l/ ในสองประเทศคือ ประเทศออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ โดยผู้วิจัยได้เลือก 6 เมือง ในออสเตรเลียได้แก่ อเดอเลด (Adelaide) เม้าแกมเบีย (Mount Gambier) โฮบาร์ท (Hobart) เมลเบิร์น (Melbourne) ซิดนีย์ (Sydney) และ บริสเบน (Brisbane) และเลือก 3 เมือง ในประเทศนิวซีแลนด์ได้แก่ ไครสต์เชิร์ช (Christchurch) เวลลิงตัน (Wellington) และ โอ๊คแลนด์ (Auckland) รวมทั้งสิ้น 9 เมือง ซึ่งเมืองเหล่านี้เป็นเมืองใหญ่และมีชื่อเสียงในทั้งสองประเทศ ผู้บอกภาษาทั้งหมดในงานนี้มี 312 คน และ 24,667 คำในชุดข้อมูลทั้งหมด บัญชีทางสังคมได้แก่ อายุ เพศ และชั้นทางสังคม เสียง /l/ (อโหชะ เกิดที่ปุ่มเหงือก) ที่ใช้ทดสอบอยู่ในบริบท 3 แบบได้แก่ 1. หลังเสียงสระ ในคำว่า feel 2. หลังเสียงสระที่เป็นพยัญชนะควบกล้ำ ในคำว่า milk และ 3. เป็นเสียงพยัญชนะที่ทำหน้าที่เป็นแกนกลางของพยางค์ (syllabic) ในคำว่า pickle ผลการทดลองพบว่าอายุ และ พื้นที่เป็นตัวแปรที่สำคัญ โดยอายุนั้นแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่โดยคนอายุมากออกเสียงเป็นเสียงโหชะน้อยที่สุด รองลงมาคือวัยกลางคน และเด็กจะออกเสียง /l/ เป็นเสียงโหชะมากที่สุด โดยในประเทศนิวซีแลนด์เมือง ไครสต์เชิร์ช (Christchurch) เป็นเมืองที่มีอัตราการออกเสียง /l/ เป็นเสียงโหชะมากที่สุด รองลงมาเป็น เวลลิงตัน (Wellington) และ โอ๊คแลนด์ (Auckland) ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศออสเตรเลียเมืองที่ออกเสียง /l/ เป็นเสียงโหชะมากที่สุดคือเมือง อเดอเลด (Adelaide) และน้อยที่สุดคือเมือง บริสเบน (Brisbane) และ การเปลี่ยนแปลงของเสียง /l/ (อโหชะ เกิดที่ปุ่มเหงือก) นั้น ถ้ามองในแง่ของภูมิศาสตร์ เมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงจะอยู่ในตัวเมืองใหญ่ ๆ ก่อน โดยเริ่มจาก ซิดนีย์ กระจายต่อไปยัง เมลเบิร์น (Melbourne) บริสเบน (Brisbane) และ

โอ๊คแลนด์ (Auckland) ตามลำดับ ต่อมาเริ่มกระจายไปยังเมืองชนบทโดยในประเทศออสเตรเลีย จาก เมลเบิร์น (Melbourne) กระจายไปยัง อเดอเลด (Adelaide) สิ้นสุดที่ โฮบาร์ต (Hobart) และจาก โอ๊คแลนด์ ไป เวลลิงตัน (Wellington) และ ไครสต์เชิร์ช (Christchurch) ในประเทศนิวซีแลนด์ เมืองสุดท้ายที่จะรับการเปลี่ยนแปลงนี้คือ เม้า แกมเบีย (Mount Gambier) ที่จะรับจากอเดอเลด (Adelaide) และ เมลเบิร์น (Melbourne) ผลสรุปจากงานวิจัยนี้คือ สภาพทางภูมิศาสตร์ที่ใกล้กัน ส่งผลให้ภาษามีการติดต่อกันได้ง่าย และมีการสัมผัสภาษาส่งผลทำให้เกิดรูปภาษานวัตกรรมใหม่ (innovation) ขึ้นในพื้นที่นั้น อีกทั้งคนในวัยเด็กหันมาใช้รูปแปรใหม่กันมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ สามารถทำนายได้ว่าในอนาคตรูปแบบภาษาที่เสียง /l/ เป็นเสียง โฆษะจะใช้กันมากขึ้นและขยายวงกว้างออกไป จนรูปภาษาเดิมไม่มีใช้อยู่แล้วก็เป็นได้

2.4 ผลงานเกี่ยวกับการแปรของภาษาตามเพศของผู้พูด

ตัวแปรเพศเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรภาษา และสามารถใช้อธิบาย เกี่ยวกับการแปรของภาษาในชุมชนหนึ่ง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ผลงานที่ผู้วิจัยได้ทบทวนมาได้แก่ งาน ของอังสนา จามิกรณ์ (2536) บุญเรือง ชื่นสุวิมล (2535) และงานในต่างประเทศของทรัดกิลล์ (Trudgill, 1974) ฟิชเชอร์ (Fischer, 1958) และมิลรอย (Milroy 1980) งานทั้งหมดนี้เห็นตรงกันหมด ว่าเพศหญิงใช้รูปแปรที่เป็นมาตรฐานมากกว่าเพศชาย

อังสนา จามิกรณ์ (2536) ศึกษาเรื่อง การแปรการออกเสียงพยัญชนะท้ายของคำยืม ภาษาอังกฤษที่ลงท้ายด้วยเสียงเสียดแทรก-ปุ่มเหงือก ของข้าราชการกองทัพไทย เพื่อดูว่ามีการแปร ตามตัวแปรทางสังคมอย่างไร ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า เพศมีอิทธิพลต่อการแปรเสียง พยัญชนะท้ายเสียดแทรก-ปุ่มเหงือกของคำยืมภาษาอังกฤษ เช่นคำว่า ฟรีซ (freeze) แจ๊ซ (jazz) มา ของเนส (mayonnaise) และบัส (bus) เพศหญิงใช้รูปแปร [s] ท้ายคำมากกว่าเพศชาย

บุญเรือง ชื่นสุวิมล วิเคราะห์การแปรของ (r) ในภาษาไทย และ (r) ภาษาอังกฤษการ ตาม ตัวแปรทางสังคม ของผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นพนักงานโรงแรมชั้นหนึ่ง ข้อมูลที่ใช้ใน งานวิจัยได้จากการสัมภาษณ์และบันทึกเสียงกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพนักงานโรงแรมชั้นหนึ่งใน กรุงเทพฯ 58 คน จากโรงแรม 3 แห่ง ตัวแปรทางสังคมที่เลือกศึกษาได้แก่ เพศ ตำแหน่งงาน และภูมิ

หลังทางภาษาอังกฤษ ผลการผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรทางสังคมที่ศึกษาทั้งสามตัวแปรมีความสัมพันธ์กับการแปรของ (r) ในภาษาไทยและ (r) ในภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรที่มีศักดิ์ศรีมากกว่าเพศชาย ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งสูงกว่ามีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรที่มีศักดิ์ศรี มากกว่าผู้ที่อยู่ในตำแหน่งต่ำกว่า ผู้ที่มีภูมิลำเนาภาษาอังกฤษมากกว่ามีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรที่มีศักดิ์ศรี มากกว่าผู้ที่มีภูมิลำเนาภาษาอังกฤษน้อยกว่า ข้อสรุปในเรื่องเพศนั้นสอดคล้องกับงานในต่างประเทศคือ งานของ ทรัดกิลล์ (Trudgill, 1974) ฟิชเชอร์ (Fischer, 1958) และ โดยทรัดกิลล์ (Trudgill, 1974) ฟิชเชอร์ (Fischer, 1958) ศึกษาการออกเสียง -ing ท้ายคำกริยาภาษาอังกฤษ ซึ่งยืนยันอย่างเดียวกันคือ ผู้หญิงมีแนวโน้มใช้รูปมาตรฐานมากกว่าเพศชาย ในงานวิจัยของ มิลรอย (Milroy, 1980) พบว่าเพศหญิงใช้รูปภาษามาตรฐานมากกว่าเพศชายจริง แต่สาเหตุสำคัญที่ทำให้เพศชายใช้เสียงท้องถิ่นมากกว่าเพศหญิงนั้นเกิดจากพฤติกรรมที่แตกต่างกัน มิลรอยได้นำเรื่องเครือข่ายสังคมมาพิจารณาพร้อมด้วยพบว่า เพศชายทำงานภายในท้องถิ่น จึงทำให้เพศชายมีเครือข่ายที่ใกล้ชิดชุมชนมากกว่าเพศหญิงที่ต้องออกไปทำงานภายนอกชุมชน ส่งผลให้เพศชายใช้รูปแปรท้องถิ่นหรือรูปแปรไม่มาตรฐานมากกว่าเพศหญิง โดยตัวแปรเพศไม่ได้มีอิทธิพลต่อการแปรของภาษาแต่เป็นเพราะเครือข่ายสังคมที่ต่างกันของทั้งสองเพศ ส่งผลให้ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีการใช้รูปแบบภาษาที่แตกต่างกัน

งานที่ได้ข้อสรุปแตกต่างจากงานวิจัยอื่น ๆ คืองานของ พิมพะระวี เรื่องวุฒิ (2551) ที่ศึกษาการแปรทางสังคมของพยัญชนะควบกล้ำ (kw) และ (khw) ในภาษาไทยถิ่น จังหวัดอยุธยา พบความแตกต่างเรื่องข้อสรุปของตัวแปรเพศแตกต่างจากงานอื่น ๆ กล่าวคือ เพศหญิงไม่ได้ใช้รูปแปรมาตรฐานมากกว่าเพศชาย ดังที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้พูดอายุ 60 ปีขึ้นไป และในกลุ่มที่มีการศึกษาต่ำเท่านั้นที่เพศชายใช้รูปแปรมาตรฐาน [khw] มากกว่าเพศหญิงอย่างชัดเจน ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากเรื่องโอกาสทางการศึกษาที่เพศชายส่วนใหญ่จะได้รับการบวชเรียน มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับคนภายนอกมากกว่า ได้ร่วมทำกิจกรรมกับคนทั้งภายในและภายนอกชุมชนอยู่เสมอ เช่น เป็นตัวแทนครอบครัวเข้าประชุมหมู่บ้าน ในขณะที่เพศหญิงส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา และไม่ค่อยมีโอกาสติดต่อสื่อสารกับสังคมภายนอก จึงทำให้ได้รับอิทธิพลจากภาษามาตรฐานน้อยกว่า

อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องการแปรภาษาตามปัจจัยเพศนั้นงานส่วนใหญ่พบว่า เพศหญิงมักคำนึงถึงศักดิ์ศรีมากกว่าเพศชาย เพราะเมื่อเพศหญิงมีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น หรือเป็นเพศหญิงรุ่นใหม่ที่ต้องทำงานนอกบ้านตลอดเวลา การใช้รูปแบบมาตรฐานกลับมีมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายนั้นไม่ได้คำนึงถึงเรื่องนี้

จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตที่ผ่านมา พบว่ามีการศึกษาการแปรทางเสียงเป็นจำนวนมาก ทั้งงานวิจัยภายในประเทศและต่างประเทศ และผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรทางสังคมต่าง ๆ เช่น เพศ และ อายุ ต่างมีอิทธิพลต่อการใช้ภาษาของผู้พูด และหลังจากการทบทวนงานของมิลรอย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าตัวแปรหนึ่งที่สำคัญไม่แพ้กันคือ ตัวแปรความใกล้ชิดชุมชนที่ควรจะนำมาพิจารณาร่วมกับลักษณะทางสังคมอื่น ๆ ของผู้พูดในการศึกษาการแปรของเสียง (h) ในงานวิจัยนี้ด้วยเช่นกัน ซึ่งน่าจะทำให้เห็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบต่าง ๆ กับปัจจัยทางสังคมของผู้พูดได้ดียิ่งขึ้น

แม้ว่างานในอดีตจะเคยศึกษา เสียง (h) ในภาษาไทยถิ่นใต้มาแล้ว แต่เป็นการศึกษาที่จังหวัดสงขลา ไม่ได้เป็นการศึกษาคนที่พลัดถิ่นมาอยู่ในภาคกลาง ซึ่งความแตกต่างนี้ผู้วิจัยคาดว่าอาจทำให้ผลการวิเคราะห์มีความแตกต่างและน่าสนใจ ด้วยสาเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาการออกเสียง (h) ตามตัวแปรทางสังคม 3 ตัวแปร คือ เพศ อายุ และ ความใกล้ชิดชุมชน โดยเลือกศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ในหมู่บ้านบางบัวทอง ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยคาดว่างานชิ้นนี้จะสะท้อนให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ของเสียง (h) ในภาษาไทยถิ่นใต้ของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถใช้ทำนายการชำระภาษาของคนไทยถิ่นใต้ที่พลัดถิ่นได้

บทที่ 3

ภาพรวมการแปรของเสียง (ห) ตามตัวแปรทางสังคมของผู้พูด

ในบทนี้ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์เสียง (ห) ว่ามีรูปแปรใดบ้าง รูปแปรแต่ละรูปแปรมีการปรากฏมากน้อยเพียงใด และมีความสัมพันธ์กับตัวแปรทางสังคม ได้แก่ เพศ และ อายุ อย่างไร

3.1 รูปแปรของ (ห)

ก่อนที่จะนำเสนอการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการออกเสียง (ห) ตามตัวแปรทางสังคมของผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่น ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จ.นนทบุรี ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ และความใกล้ชิดชุมชน ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์รูปแปร (ห) ก่อน

หลังจากได้รวบรวมข้อมูลจากผู้บอกภาษาทั้ง 60 คน โดยการสนทนาต่อเนื่องแล้วนั้น ผู้วิจัยนับการปรากฏของจำนวนคำทั้งหมดที่ตรงกับเสียง ง.ง ในภาษาไทยมาตรฐาน จากนั้นนำมาแยกตามรูปแปรเสียงท้องถิ่น [ห] และเสียงมาตรฐาน [ก] ที่พบตลอดการสนทนา ผู้วิจัยนับจำนวนครั้งทั้งหมดในการปรากฏของรูปแปรที่พบ และหาค่าการปรากฏว่ามีอัตราส่วนร้อยละเท่าใด ดังจะแสดงการปรากฏในรูปของตารางและแผนภูมิแท่ง เพื่อดูว่าเพศและอายุ มีความสัมพันธ์กับการออกเสียง (ห) หรือไม่ อย่างไร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเสียง (ห) ของผู้บอกภาษาทั้งหมด 60 คน พบว่าเสียง (ห) ในชุมชนนี้มีรูปแปร 2 รูปแปร ดังนี้

- 1) รูปแปร [ห] เป็นเสียงพยัญชนะเสียดแทรก อโฆษะ เกิดที่ช่องคอ เสียงขึ้นจมูก (voiceless pharyngeal fricative) เสียงนี้เป็นเสียงท้องถิ่น ซึ่งไม่ใช่เสียงในภาษาไทยมาตรฐาน
- 2) รูปแปร [ก] เป็นเสียงพยัญชนะมีลมออกจมูก โฆษะ เกิดที่เพดานอ่อน (voice velar nasal) เป็นเสียงในภาษาไทยมาตรฐาน ตามปรกติคำที่ภาษามาตรฐานออกเสียง (ก) ผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้ จะออกเป็นเสียง (ห) แต่ในชุมชนนี้ผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่นจะออกทั้งเสียง (ห) และ (ก) แปรกัน

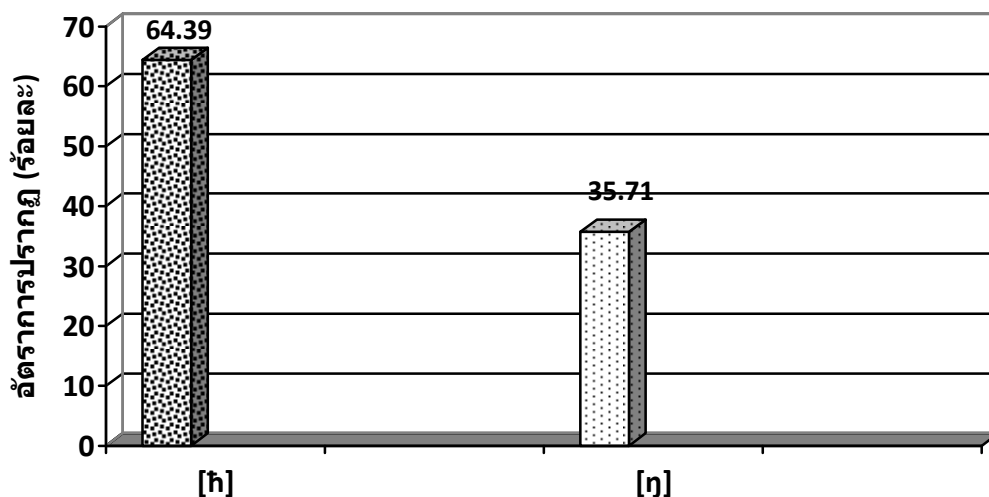
งานวิจัยของ ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรุง (2536) ซึ่งศึกษาการแปรของเสียง (ก) ในภาษาถิ่นสงขลา พบว่าเสียง (ก) มีรูปแปร 3 รูป คือ [ก] [h] และ [ŋ] รูปแปรที่พบมากที่สุด คือ รูปแปรมาตรฐาน [ŋ] รองลงมาคือรูปแปร [ก] และรูปแปรที่พบน้อยที่สุดคือ รูปแปร [h]² โดยกลุ่มที่เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเสียง (ก) ที่กำลังดำเนินอยู่ ณ เขตชุมชนเมือง จังหวัดสงขลา คือ กลุ่มการศึกษาสูง อายุน้อย แวดวงภาษามาตรฐาน และมีทัศนคติทางลบต่อภาษาถิ่นทั้งชายและหญิง

ในงานวิจัยนี้รูปแปรที่พบ คือ [ก] และ [ŋ] มีความถี่ในการปรากฏ ดังตารางที่ 3.1 และแผนภูมิที่ 3.1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 ความถี่ในการปรากฏของรูปแปรของเสียง (ก) ของผู้พูดทั้งหมด

รูปแปรของเสียง (ก)	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
[ก]	432	64.39
[ŋ]	240	35.71
รวม	672	100

² [h] = เสียงเสียดแทรกที่สั้นเสียง ที่มีความเป็นนาสิกเจือจาง (slightly nasalized glottal fricative)

ภาพที่ 3.1 อัตราร้อยละการปรากฏของรูปแปรของเสียง [ห] ของผู้พูดทั้งหมด

จากตารางและภาพข้างต้นแสดงให้เห็นว่าชุมชนนี้ มีการนำเสียง [ง] มาใช้ แปรกับเสียง [ห] และจากจำนวนครั้งของการออกเสียงโดยรวมทั้งหมด 672 ครั้ง ผู้บอกภาษาใช้รูปแปรไม่มาตรฐาน [ห] จำนวน 432 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 64.39 และใช้รูปแปรมาตรฐาน [ง] เพียง 240 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.71 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บอกภาษาในชุมชนนี้ออกเสียง [ห] มากกว่าเสียง [ง] และตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่นในชุมชนแห่งนี้ใช้รูปแปรท้องถิ่น [ห] มากกว่ารูปแปรมาตรฐาน [ง] ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง ที่ 1

ผู้วิจัย : jep44 phaa454 raaj232 daaj21 pen33 ʰaj343 paa35? (...เย็บผ้ารายได้เป็นไงบ้าง?...)

ผู้บอกภาษา: man22 ko:24 pho:454 ju:24 dai21 hən454 noi35 te:24 tha:44 mi:343 hɑ:n232 khao44 ma:232 rao343 ko:24 mi:343 raaj232 daaj21 (...มันก็พออยู่ได้เงินน้อย แต่ถ้ามีงานเข้ามาเราก็มีรายได้...)

ตัวอย่างที่ 2

ผู้วิจัย: lun45 lan45 baan35 lɛ343 naa454 klua35 maj454 thaŋ232 jaa35 ʔo:k33 paj454 baan35 ra22 wan22 mi:343 sat22 (...ลุง หลังบ้านแล่นากแล้ว ไม่ถางหญ้าออกไปบ้าง ระวังมีสัตว์...)

ผู้บอกภาษา: thaan232 boi343 boi343 te:24 man22 khin33 rew45 klua22 man24 kan33 dek33 man22 ko:24 klua35 mi:343 hu:454 (...ถางบ่อย ๆ แต่มันขึ้นเร็ว กลัวเหมือนกัน เต็มมันก็กลัวมีงู...)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าผู้บอกภาษาออกเสียง [ก] เช่น ในคำว่า /ก๑ก1 / “เงิน” ออกเสียงเป็น [hən]/232/ และ ในคำว่า /ก๑:/ ออกเสียง เป็น [hu:]/454/ การใช้เสียงท้องถิ่นดังกล่าวอาจเนื่องจากชาวบ้านที่นี้อาศัยอยู่กันอย่างเป็นกลุ่มเป็นก้อน และมีคนพูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่นอาศัยอยู่มาก แม้ว่าจะได้รับอิทธิพลจากภาษามาตรฐานอยู่บ้าง แต่การสื่อสารโดยส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นภาษาไทยถิ่นใต้อยู่เสมอ โดยไม่คำนึงว่าจะมาจากจังหวัดใด เมื่อพบกันหรือเมื่อสนทนากัน จะใช้ภาษาไทยถิ่นใต้เสมอ จึงทำให้อัตราการปรากฏของรูปแปร [ก] มากกว่า รูปแปรมาตรฐาน [ก] อย่างชัดเจน หลังจากแสดงภาพรวมทั้งหมดของรูปแปรและความถี่ในการใช้รูปแปรของเสียง (ก) เรียบร้อยแล้ว ในส่วนต่อจากนี้ไปจะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง เสียง (ก) กับตัวแปรทางสังคม ได้แก่ เพศ และอายุ ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

3.2 การออกเสียง (ก) กับเพศของผู้พูด

ผู้บอกภาษาทั้งหมดในงานวิจัยนี้ มีจำนวนทั้งสิ้น 60 คน นำมาแยกออกตามเพศของผู้พูด เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้พูดเพศชาย 28 และ กลุ่มผู้พูดเพศหญิง กลุ่มละ 32 คน จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่า ในแต่ละเพศมีอัตราการใช้รูปแปรของเสียง (ก) ต่างกัน โดยสามารถวิเคราะห์ได้จากการรวมจำนวนครั้งของการปรากฏของรูปแปรแต่ละรูปที่ใช้โดยเพศชายและเพศหญิง แล้วนำมาคำนวณอัตราการปรากฏเป็นร้อยละ และคำนวณค่าไคสแควร์ (chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 เพื่อดูว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ความแตกต่างในการใช้รูปแปรของเสียง (ก) ตามตัวแปรเพศของผู้พูด

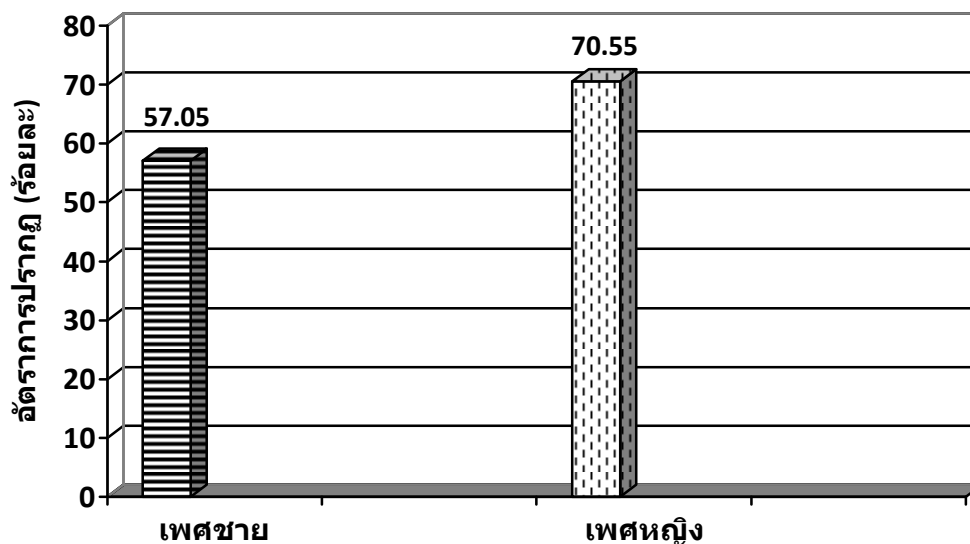
รูปแปร \ เพศ	เพศชาย		เพศหญิง	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
[ก]	178	57.05	254	70.55
[ก]	134	42.94	106	29.44
รวม	312	100	360	100

$$X^2 = 12.69, p < 0.01, df = 1$$

จากตารางที่ 4.2 จะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้พูดเพศชายใช้รูปแปรไม่มาตรฐาน [ก] น้อยกว่าเพศหญิงกล่าวคือเพศชายใช้รูปแปรไม่มาตรฐาน [ก] จำนวน 178 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 57.05 ในขณะที่เพศหญิงใช้รูปแปรไม่มาตรฐาน [ก] จำนวน 254 ครั้ง หรือประมาณร้อยละ 70.55 สอดคล้องกับตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้พูดเพศหญิงใช้เสียงท้องถิ่น (ก) มากกว่าผู้พูดเพศชาย เมื่อทดสอบค่าไค-สแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ซึ่งแสดงว่า โดยภาพรวมเพศของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (ก) จริง

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบอัตราการใช้รูปแปรมาตรฐาน [ก] กลับพบว่าเพศชายใช้รูปแปรมาตรฐาน [ก] มากกว่าเพศหญิง กล่าวคือเพศชายใช้รูปแปรมาตรฐาน [ก] ถึงร้อยละ 42.94 ในขณะที่เพศหญิงกลับพบเพียงร้อยละ 29.44

อย่างไรก็ตาม ทั้งผู้พูดเพศชายและผู้พูดเพศหญิงมีแนวโน้มอย่างเดียวกันในการออกเสียง (ก) กล่าวคือ มีการออกเสียงท้องถิ่น [ก] มากกว่าเสียงมาตรฐาน [ก] ทั้งใน 2 เพศ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า รูปภาษาท้องถิ่นคงเป็นที่นิยมใช้กันอยู่ในชุมชนแห่งนี้

ภาพที่ 3.2 อัตราร้อยละการปรากฏของรูปแปรท้องถิ่น [ก] ตามตัวแปรเพศของผู้พูด³

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกลุ่มผู้พูดเพศชายและเพศหญิงในการใช้รูปแปรของเสียง [ก] พบว่า ผู้พูดเพศหญิงใช้รูปแปรที่ท้องถิ่นมากกว่าเพศชายอย่างชัดเจน ซึ่งตรงกับข้อสมมติฐานที่ตั้งไว้ในงานวิจัยนี้ ข้อค้นพบนี้แตกต่างจากงานวิจัยอื่น ๆ ที่ผ่านมาซึ่งพบว่า เพศหญิงมักจะใช้รูปแปรมาตรฐานมากกว่าเพศชายในทุกชุมชน เนื่องจากเพศหญิงมักจะคำนึงถึงศักดิ์ศรีของภาษามากกว่าเพศชาย แต่ในงานวิจัยนี้กลับได้ผลที่ตรงกันข้าม ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลมาจากพฤติกรรมของเพศหญิงในชุมชนนี้ที่มักจะอยู่กันเป็นกลุ่มมากกว่าเพศชาย และไม่มีสังคมกับคนภายนอกชุมชนมากเท่าใดนัก ในทางตรงข้ามเพศชายต้องออกไปทำงานข้างนอก ทำธุรกิจติดต่อค้าขาย จึงมีโอกาสใช้ภาษามาตรฐานมากกว่าเพศหญิง ที่ทำงานอยู่กับบ้าน หรือ เป็นแม่บ้านดูแลบ้านและเลี้ยงดูลูก ๆ เท่านั้น เพศหญิงจึงไม่คำนึงเรื่องภาษาที่มีศักดิ์ศรี

3.3 การออกเสียง [ก] กับอายุของผู้พูด

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาจำนวนทั้งสิ้น 60 คน โดยแบ่งระดับอายุแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มอายุ กลุ่มละ 15 คน ได้แก่

1. กลุ่มอายุ 5-15 ปี เป็นตัวแทนกลุ่มอายุรุ่นที่ 4
2. กลุ่มอายุ 25-35 ปี เป็นตัวแทนกลุ่มอายุรุ่นที่ 3

³ ผู้วิจัยจะแสดงเฉพาะเสียง [ก] ในแผนภูมิรูปภาพเท่านั้น เพื่อง่ายต่อความเข้าใจ

3. กลุ่มอายุ 45-55 ปี เป็นตัวแทนกลุ่มอายุรุ่นที่ 2

4. กลุ่มอายุ 65-75 ปี เป็นตัวแทนกลุ่มอายุรุ่นที่ 1

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิง (ท) ทั้งหมดตามอายุของผู้พูด โดยนำจำนวนครั้งของการปรากฏของรูปแปรแต่ละรูปในแต่ละกลุ่มอายุ คำนวณอัตราการปรากฏเป็นค่าร้อยละ และหาค่าไคแอสแควร์ (chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 เพื่อดูว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยที่สำคัญทางสถิติหรือไม่อย่างไร ดังตารางที่ 3.3

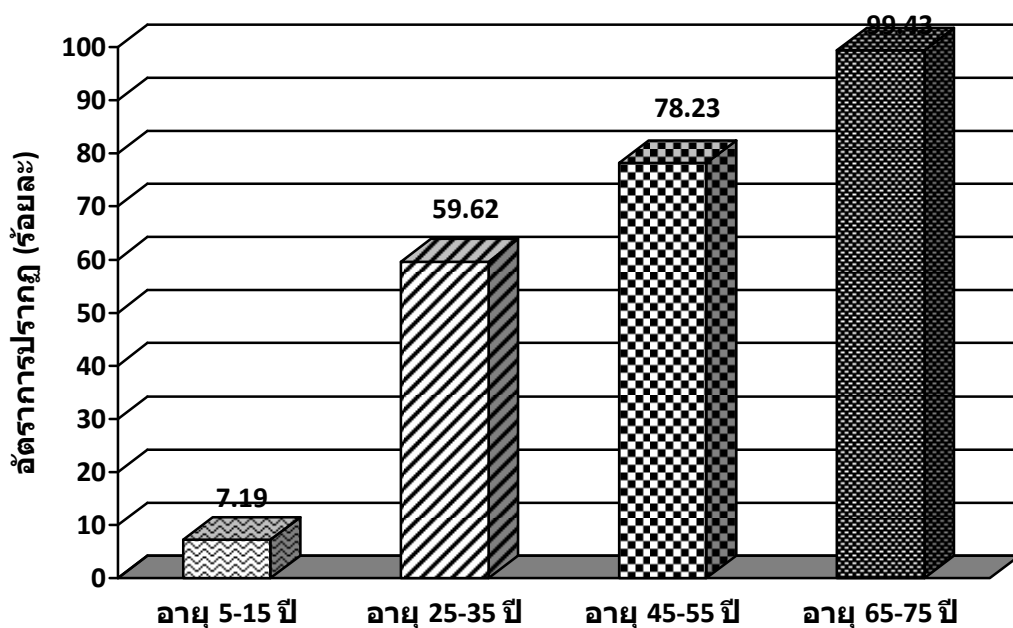
ตารางที่ 3.3 ความแตกต่างในการใช้รูปแปรของเสียง (ท) ตามตัวแปรอายุของผู้พูด

รูปแปร \ อายุ	5-15 ปี		25-35 ปี		45-55 ปี		65-75 ปี	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
[ก]	11	7.19	96	59.62	115	78.23	210	99.43
[ง]	142	92.81	65	40.47	32	21.77	1	0.57
รวม	153	100	161	100	147	100	211	100

$$X^2 = 183.56, p < 0.01, df = 3$$

ตารางที่ 3.3 แสดงให้เห็นว่าอัตราการปรากฏของรูปแปรท้องถื่น [ก] มีอัตราคดน้อยลงในกลุ่มผู้พูดที่มีอายุน้อยลง โดยกลุ่มผู้พูดอายุ 65-75 ปี ใช้รูปแปร [ก] มากที่สุดถึง 210 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 99.43 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 45-55 ปี มีอัตราการปรากฏ คิดเป็นร้อยละ 78.23 สำหรับกลุ่มอายุ 25-35 ปี พบการปรากฏ 96 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 59.62 และกลุ่มสุดท้ายคือ กลุ่มผู้พูดรุ่นอายุ 5-15 ปี มีอัตราน้อยการปรากฏน้อยที่สุดเพียง 11 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 7.19 หรือกล่าวได้ว่าการใช้รูปแปร [ก] จะมากขึ้นตามลำดับเมื่อมีอายุมากขึ้น เมื่อนำมาทดสอบค่าไค-สแควร์ (chi-square) พบว่าความแตกต่างระหว่างผู้บอกภาษาทั้ง 4 รุ่นอายุนั้นเป็นความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.01 แสดงให้เห็นว่าอายุของผู้พูดมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปร [ก] ทั้งนี้สรุปได้

ว่าผู้พูดยังมีอายุน้อย ก็จะยิ่งใช้รูปแปรท้องถิ่น [ก] น้อย ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในทางกลับกัน กลุ่มผู้พูดที่อายุมากขึ้นจะพบการปรากฏของรูปแปรมาตรฐาน [ง] น้อยลง เพียงร้อยละ 0.57 เท่านั้น โดยผู้พูดรุ่นอายุ 5-15 ปี ปรากฏรูปแปร [ง] มากที่สุดถึงร้อยละ 92.81 รองลงมาคือ ในกลุ่ม 25-35 ปี ใช้รูปแปร [ง] ร้อยละ 40.47 กลุ่มวัยกลางคน 45-55 ปี ใช้รูปแปร [ง] รองลงมาเป็นอันดับที่สามคือ ร้อยละ 21.77

ภาพที่ 3.3 อัตราร้อยละการปรากฏรูปแปร [ก] ตามตัวแปรอายุของผู้พูด

จากการวิเคราะห์ข้างต้นเกี่ยวกับการออกเสียง [ก] พบว่าผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ออกเสียง [ก] ซึ่งเป็นเสียงท้องถิ่นมากกว่าเสียง [ง] ที่เป็นเสียงมาตรฐาน ผู้วิจัยคิดว่าข้อเท็จจริงเหล่านี้สะท้อนพฤติกรรมของคนในชุมชนเองคือการใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ของตนเองในการพูดคุยสนทนากันอยู่ตลอดเวลาในชีวิตประจำวัน เนื่องจากชุมชนแห่งนี้มีผู้ที่โยกย้ายถิ่นฐานมาจากภาคใต้เป็นจำนวนมาก โดยพวกเขาไม่ได้มีการแบ่งแยกว่าเพื่อนบ้านของเขาจะมาจากจังหวัดใด แต่หากผู้นั้นสามารถสื่อสารกันเป็นภาษาใต้ได้คนเหล่านั้นก็จะสามารถสนิทสนมกันได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว โดยเฉพาะผู้ที่มีอายุมากเนื่องจากพวกเขามีความผูกพันกับชุมชนแห่งนี้มาเป็นเวลานาน จึงทำให้พวกเขารักและหวงแหนภาษาไทยถิ่นใต้ของตนเป็นอย่างมาก ความใกล้ชิดและความแน่นแฟ้นกับ

ชุมชนของชาวบ้านเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการใช้ภาษาของแต่ละคนได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวในบทความใกล้ชิดชุมชนต่อไป

ผู้วิจัยได้พูดคุยกับผู้บอกภาษาวัยรุ่นคนหนึ่งที่ย้ายมาจากจังหวัดสงขลา เขาให้ข้อมูลว่าในจังหวัดสงขลาทุกวันนี้ผู้ที่อาศัยอยู่ในตัวเมืองสงขลามีคนที่พูดภาษาไทยถิ่นใต้ได้จริง ๆ มีไม่มากนัก โดยเฉพาะเด็ก ๆ หรือกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งแน่นอนว่าการได้รับการศึกษาด้วยภาษามาตรฐาน ทำให้เด็กในตัวเมืองไม่สนใจที่จะหัดพูดภาษาไทยถิ่นใต้เท่าใดนัก อีกทั้งพ่อแม่ผู้ปกครองไม่ได้เห็นความสำคัญกับภาษาถิ่นของตน หากไม่จำเป็นจะไม่สอนลูกหลานให้พูดภาษาไทยถิ่นใต้เนื่องจากกลัวว่าจะทำให้เด็กพูดภาษาไทยมาตรฐานไม่ชัด เมื่อไปที่โรงเรียนอาจจะถูกเพื่อน ๆ ล้อเลียนได้ อีกทั้งเมื่อโตขึ้นอาจจะขาดโอกาสในการทำงานดี ๆ ไป ซึ่ง สาเหตุเหล่านี้ทำให้ผู้บอกภาษารู้สึกไม่ค่อยสบายใจนักเพราะกลัวว่าภาษาถิ่นบ้านเกิดของตนเองจะสูญหายไป

3.4 สรุปและข้อสังเกตที่น่าสนใจ

3.4.1 ผลการวิเคราะห์ที่แสดงว่าผู้พูดรุ่นอายุ 5-15 ปี ใช้เสียง [ก] น้อยที่สุด คนในรุ่นอายุ 5-15 ปี นั้นเป็นเด็ก จึงมีน้อยคนที่จะสามารถพูดภาษาไทยถิ่นใต้ได้ แม้จะฟังเข้าใจแต่ก็ยังไม่สามารถออกสำเนียงได้อย่างถูกต้องเหมือนบรรพบุรุษ อีกทั้งบางครอบครัวแม่พ่อและแม่ของเด็กจะใช้ภาษาไทยถิ่นใต้กันในครอบครัวก็ตาม แต่เด็กรุ่นอายุนี้ ก็ยังไม่สามารถหัดพูดตามได้อย่างคล่องแคล่ว ทำให้เด็กในวัยนี้ยังสื่อสารด้วยภาษาไทยมาตรฐานอยู่ และเมื่อไปโรงเรียนก็พูดภาษาไทยมาตรฐานกับเพื่อน ส่งผลให้เด็กวัยนี้ส่วนใหญ่ยังใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการสนทนาทั่วไป แต่เมื่อโตขึ้นก็จะใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในการสื่อสารกันเนื่องจากชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนนี้ต่างมีทัศนคติทางบวกต่อภาษาไทยถิ่นใต้ของตนเองอย่างมาก และไม่อายที่พูดภาษาของตนเองไม่ว่าที่ไหนก็ตาม จึงไม่ปิดกั้นที่ลูกหลานของตนที่จะพูดภาษาถิ่น พวกเขามีความใกล้ชิดกับชุมชนตนเองสูง ความจงรักภักดีต่อภาษาของตนเองเช่นนี้ ทำให้ตนสามารถรักษาภาษาถิ่นของตนเอาไว้ได้อย่างยั่งยืน ดังเช่นที่ มิลรอย ได้กล่าวไว้ว่า ยิ่งผู้พูดอยู่ในชุมชนที่มีความแน่นแฟ้น หรือซับซ้อนมากเท่าใด ก็ยิ่งจะใช้ภาษาถิ่นของตนเองมากเท่านั้น เพราะเหมือนเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความจงรักภักดีที่ชาวบ้านมีต่อชุมชนตนเอง (Milroy and Margrain 1992)

3.4.2 นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบอีกว่า เพศ เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรท้องถิ่น [ก] ผลการวิเคราะห์ที่ชี้ให้เห็นว่าเพศหญิงใช้รูปแปรท้องถิ่นมากกว่าเพศชายแตกต่างกับงานวิจัยอื่นๆ ที่ผ่านมา ที่ส่วนใหญ่แล้วจะพบว่า ผู้พูดเพศหญิงใช้ภาษามาตรฐานมากกว่าเพศชาย จากการได้เข้าไปอยู่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนแห่งนี้เป็นระยะเวลาหนึ่ง ผู้วิจัยพบว่า เพศหญิง

ไม่ได้มีโอกาสติดต่อกับสังคมภายนอกเช่นเพศชาย สาเหตุหลักมาจากการทำงาน กล่าวคือ เพศชายในชุมชนนี้มักจะออกไปประกอบอาชีพภายนอกชุมชนเสียส่วนใหญ่ เป็นบริษัทหรือไม่ก็ออกไปรับจ้างทำมาหากินที่อื่น ทำให้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับสังคมภายนอกได้มากกว่าเพศหญิง ในขณะที่เพศหญิงยังคงต้องทำหน้าที่เป็นแม่บ้านหรือมีอาชีพที่ไม่ต้องเดินทางไปไกล เช่น เย็บผ้าอยู่กับบ้านหรือเปิดร้านขายของเล็ก ๆ น้อย ๆ ในบ้านตนเอง และยังคงเลี้ยงดูลูก จึงไม่ค่อยได้มีโอกาสติดต่อกับสังคมภายนอกมากนัก อีกทั้งในวันหยุดเพศหญิงเลือกที่จะออกมาพบปะหรือมีสมาคมกันเองระหว่างเพศหญิงด้วยกันเสียเป็นส่วนใหญ่ เดินทางไปมาหาสู่กันระหว่างบ้านตนเองและเพื่อนบ้านใกล้เคียง ส่วนเพศชายเมื่อถึงวันหยุดก็นิยมพักผ่อนอยู่กับบ้าน ทำให้เพศหญิงมีโอกาสใช้ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นประจำ โดยที่ไม่ได้คำนึงถึงศักดิ์ศรีของภาษามาตรฐานแต่อย่างใด อีกทั้งเมื่อมีงานกิจกรรมไม่ว่าจะระดับใด เพศหญิงมักจะเข้าร่วมมากกว่าเพศชายเสมอ ความแตกต่างเหล่านี้ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในเรื่องรูปแบบภาษาที่ใช้ด้วย

3.4.3 ผลการวิเคราะห์ต่าง ๆ ในบทนี้สรุปได้ว่า เสียง (ก) มีรูปแปร 2 รูปคือ [ก] และ [ก] รูปแปรที่ได้รับความนิยมในชุมชนนี้คือรูปแปร [ก] ซึ่งเป็นรูปแปรท้องถิ่น ซึ่งเห็นได้จากการปรากฏของรูปแปรท้องถิ่นนี้ ที่ปรากฏมากกว่ารูปแปรมาตรฐานอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุและเพศเกี่ยวกับรูปแปรที่ใช้ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยเพศหญิงใช้เสียงท้องถิ่น [ก] มากกว่าเพศชาย และผู้พูดรุ่นอายุมากใช้เสียงท้องถิ่น [ก] มากกว่าผู้พูดที่มีอายุน้อย

บทที่ 4

ความสัมพันธ์ระหว่างการออกเสียง (h) กับตัวแปรอายุและเพศ

ในบทที่ 3 ผู้วิจัยได้แสดงความถี่ในการใช้รูปแปรของเสียง (h) ซึ่งพบ 2 รูปแปรได้แก่ รูปแปรไม่มาตรฐาน หรือรูปแปรท้องถิ่น [h̥] และรูปแปรมาตรฐาน [h] เมื่อวิเคราะห์การแปรของเสียงดังกล่าวตามตัวแปรทางสังคม ได้แก่ เพศ และ อายุ พบว่าทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์กับการแปรของเสียง (h) คือกลุ่มผู้พูดเพศหญิงใช้รูปแปรท้องถิ่น [h̥] มากกว่ากลุ่มผู้พูดเพศชาย เมื่อทดสอบทางสถิติที่มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01 พบว่ามีความสัมพันธ์กันจริง ในด้านตัวแปรอายุพบว่ากลุ่มผู้พูดที่มีอายุมากใช้เสียงท้องถิ่น [h̥] มากกว่าผู้พูดที่มีอายุน้อยและเมื่อทดสอบทางสถิติที่มีระดับนัยสำคัญที่ 0.01 พบว่ามีความสัมพันธ์กันจริงระหว่างการออกเสียง [h] กับตัวแปรอายุ

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์การแปรของเสียง (h) ตามตัวแปรเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ และการแปรของเสียง (h) ตามตัวแปรอายุเมื่อควบคุมเพศ

อนึ่ง ผู้วิจัยจะเสนอผล การวิเคราะห์รูปแปรท้องถิ่น [h̥] เท่านั้น เนื่องจากเป็นตัวแปรภาษาหลักที่งานวิจัยนี้สนใจ โดยภาพที่แสดงจะแสดงเฉพาะรูปแปรท้องถิ่น [h̥] เท่านั้น

4.1 การใช้เสียงท้องถิ่น [h̥] ตามตัวแปรเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ

การวิเคราะห์การใช้รูปแปรท้องถิ่น [h̥] จำแนกตามเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ หมายความว่า ผู้วิจัยต้องการพิจารณาว่าในกลุ่มอายุเดียวกันเสียง [h̥] จะยังแปรเหมือนกับผลที่ได้ในบทที่ 3 หัวข้อ 3.2 หรือไม่ กล่าวคือประเด็นที่พบว่าเพศหญิงใช้เสียง [h̥] มากกว่าเพศชายนั้น จะเป็นจริงในทุกกลุ่มอายุหรือไม่ โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์ไปที่เสียงท้องถิ่น [h̥] เท่านั้น เนื่องจากเป็นประเด็นหลักในงานวิจัยนี้ กลุ่มอายุที่แบ่งในงานวิจัยนี้คือ

- (1) กลุ่มอายุ 5-15 ปี เป็นตัวแทนกลุ่มอายุรุ่นที่ 4
- (2) กลุ่มอายุ 25-35 ปี เป็นตัวแทนกลุ่มอายุรุ่นที่ 3
- (3) กลุ่มอายุ 45-55 ปี เป็นตัวแทนกลุ่มอายุรุ่นที่ 2
- (4) กลุ่มอายุ 65-75 ปี เป็นตัวแทนกลุ่มอายุรุ่นที่ 1

จากการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มผู้พูดเพศชายและเพศหญิงมีอัตราการออกเสียง [ก] แตกต่างกัน โดยสามารถวิเคราะห์ได้จากการรวมจำนวนครั้งในการปรากฏ แล้วนำมาคำนวณหา อัตราการปรากฏเป็นร้อยละ จากนั้นนำมาคำนวณหาค่าไค-สแควร์ (chi-square) ที่ระดับความ เชื่อมั่นที่ 0.01 เพื่อตัดสินว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ อย่างไร ดังแสดงใน ตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การใช้เสียงท้องถิ่น [หฺ] ตามตัวแปรเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ

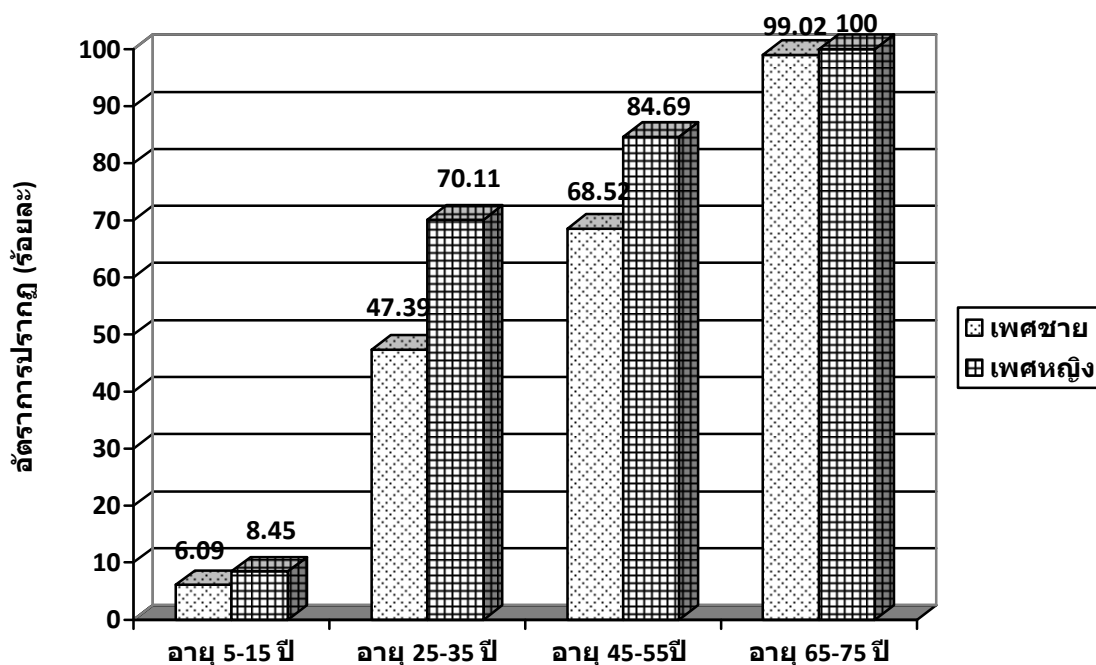
ตัวแปรสังคม รูปแปร	5-15 ปี				25-35 ปี				45-55 ปี				65-75 ปี			
	เพศชาย		เพศหญิง		เพศชาย		เพศหญิง		เพศชาย		เพศหญิง		เพศชาย		เพศหญิง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
[หฺ]	5	6.09	6	8.45	35	47.39	61	70.11	37	68.52	78	84.69	101	99.02	109	100
[หฺ]	77	93.91	65	91.55	39	52.7	26	29.99	17	31.58	15	15.30	1	0.98	0	0
รวม	82	100	71	100	74	100	87	100	54	100	93	100	102	100	109	100

$$X^2 = 1.01, p > 0.01, df = 1$$

$$X^2 = 6, p > 0.01, df = 1$$

$$X^2 = 0.12, p > 0.01, df = 1$$

$$X^2 = 1, p > 0.01, df = 1$$

ภาพที่ 4.1 อัตราร้อยละของการใช้เสียงท้องถิ่น [ท] จำแนกตามเพศเมื่อควบคุมอายุ

ผลการวิเคราะห์การใช้เสียงท้องถิ่น [ท] ตามเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.1 พบว่ากลุ่มผู้พูดเพศหญิงเป็นกลุ่มที่ใช้รูปแปรท้องถิ่น [ท] มากกว่ากลุ่มผู้พูดเพศชายเสมอไม่ว่าจะอยู่ในช่วงอายุเท่าใดก็ตาม โดยในกลุ่มรุ่นอายุ 5-15 ปี และกลุ่มอายุ 65-75 ปี มีความแตกต่างกันน้อยมาก กล่าวคือ กลุ่มรุ่นอายุ 5-15 ปี เพศชายใช้รูปแปรท้องถิ่น [ท] ร้อยละ 6.09 ในขณะที่เพศหญิงรูปแปรท้องถิ่น [ท] ร้อยละ 8.45 เป็นความแตกต่างกันเพียงร้อยละ 2.36 เท่านั้น และในกลุ่มรุ่นอายุ 65-75 ปี เพศชายใช้รูปแปรท้องถิ่น [ท] ร้อยละ 99.02 ในขณะที่เพศหญิงใช้รูปแปรท้องถิ่น [ท] ร้อยละ 100 เมื่อทดสอบทางสถิติไค-สแควร์ (chi-square) พบว่ามีไม่มีความสำคัญทางสถิติ

4.2 การใช้เสียงท้องถิ่น [ก] ตามตัวแปรอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ

ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์รูปแปรท้องถิ่น [ก] ตามตัวแปรอายุเมื่อมีการควบคุมตัวแปรเพศ ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มเพศชาย และ กลุ่มเพศหญิง การวิเคราะห์รูปแปรท้องถิ่น [ก] ตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ หมายความว่า ผู้วิจัยพิจารณาว่าในกลุ่มเพศเดียวกันเสียง (ก) จะยังคงแปรเหมือนกับผลที่ได้ในบทที่ 3 หัวข้อ 3.3 หรือไม่ กล่าวคือ ประเด็นที่พบว่ากลุ่มผู้พูดอายุมากมีแนวโน้มที่จะใช้รูปแปรท้องถิ่น หรือ รูปแปรไม่มาตรฐาน [ก] มากกว่ากลุ่มผู้พูดอายุน้อยนั้นจะเป็นจริงในทั้งเพศหญิงและเพศชายหรือไม่ ตัวแปรเพศแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

(1) เพศหญิง แบ่งเป็น 4 กลุ่มอายุดังนี้

- 5-15 ปี

- 25-35 ปี

- 45-55 ปี

- 65-75 ปี

(2) เพศชาย แบ่งเป็น 4 กลุ่มอายุดังนี้

- 5-15 ปี

- 25-35 ปี

- 45-55 ปี

- 65-75 ปี

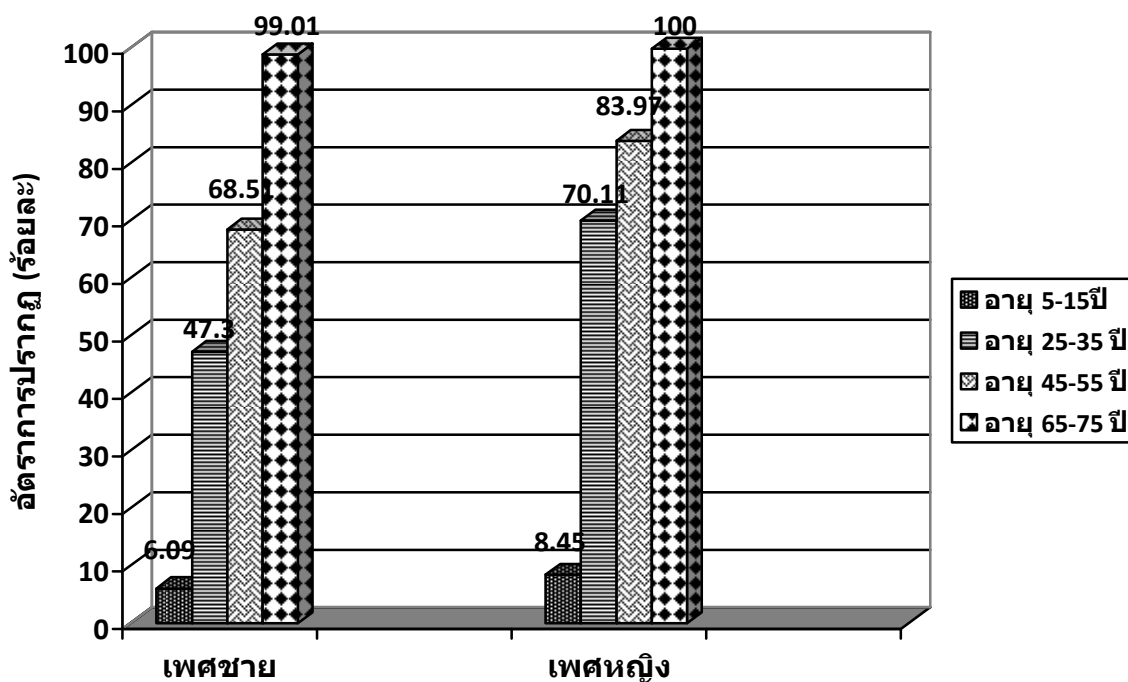
จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มผู้พูดแต่ละกลุ่มอายุมีอัตราการออกเสียง [ก] ต่างกัน โดยสามารถวิเคราะห์ได้จากการรวมจำนวนครั้งในการปรากฏของแต่ละรูปแปร แล้วนำมาคำนวณอัตราการปรากฏเป็นร้อยละ และคำนวณค่าไค-สแควร์ (chi-square) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.01 เพื่อดูว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ อย่างไร ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การใช้เสียงท้องถิ่น [ห] ตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ

ตัวแปร สังคม	เพศชาย								เพศหญิง							
	5-15 ปี		25-35 ปี		45-55 ปี		65-75 ปี		5-15 ปี		25-35 ปี		45-55 ปี		65-75 ปี	
	จำนวน ครั้ง	ร้อยละ	จำนวน ครั้ง	ร้อยละ	จำนวน ครั้ง	ร้อยละ	จำนวน ครั้ง	ร้อยละ	จำนวน ครั้ง	ร้อยละ	จำนวน ครั้ง	ร้อยละ	จำนวน ครั้ง	ร้อยละ	จำนวน ครั้ง	ร้อยละ
[ห]	5	6.09	35	47.3	37	68.51	101	99.01	6	8.45	61	70.11	78	83.97	109	100
[ง]	77	93.9	39	52.7	17	31.49	1	0.99	65	91.55	26	29.99	15	16.12	0	0
รวม	82	100	74	100	54	100	102	100	71	100	87	100	93	100	109	100

$X^2 = 97.04, p < 0.01, df = 3$

$X^2 = 87.43, p < 0.01, df = 3$

ภาพที่ 4.2 อัตราร้อยละการปรากฏของเสียง [ห] จำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ

จากการวิเคราะห์การแปรของเสียง [ห] ที่ได้จำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 4.2 พบว่ารูปแปรท้องถื่น [ห] มีอัตราการปรากฏที่เพิ่มมากขึ้นเมื่อผู้พูดอายุมากขึ้นเป็นลำดับอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มผู้พูดเพศใดก็ตาม กล่าวคือ เมื่อพิจารณาการแปรของเสียง [ห] ที่จำแนกตามอายุเมื่อควบคุมด้วยตัวแปรเพศชาย พบว่า กลุ่มผู้พูดอายุ 65-75 ปี พบอัตราการปรากฏของรูปแปรท้องถื่นมากที่สุดถึงร้อยละ 99.01 รองลงมาคือในกลุ่มผู้พูดอายุ 45-55 ปี ร้อยละ 68.51 และมีอัตราลดลงในกลุ่มผู้พูดอายุ 25-35 คือร้อยละ 47.3 และในกลุ่มผู้พูดรุ่นอายุที่น้อยที่สุดคือ รุ่นอายุ 5-15 ปี มีอัตราการปรากฏของรูปแปรท้องถื่นเพียง 6.09 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาการแปรของเสียง [ห] จำแนกตามอายุเมื่อควบคุมด้วยตัวแปรเพศหญิง ก็พบว่ารูปแปรของเสียงท้องถื่น [ห] มีอัตราการปรากฏมากขึ้นเมื่อผู้พูดมีอายุมากขึ้นเช่นกัน กล่าวคือ พบ

มากที่สุดในกลุ่มอายุ 65-75 ปี ร้อยละ 100 รองลงมาเป็นกลุ่มผู้พูดวัย 45-55 ปี ประมาณร้อยละ 83.97 และลดลงมาในรุ่นอายุ 25-35 ปี พบอัตราการปรากฏร้อยละ 70.11 และพบอัตราการการใช้รูปแปรท้องถิ่นน้อยที่สุดในรุ่นอายุ 5-15 ปี ซึ่งพบเพียงร้อยละ 8.45 เท่านั้น เมื่อทดสอบคำนวณค่าไค-แอสควร์ (chi-square) พบว่าเป็นความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.01 ซึ่งลักษณะเช่นนี้มีความเหมือนกับผลการวิเคราะห์อัตราการปรากฏของรูปแปรของเสียงท้องถิ่น [ห] ตามกลุ่มรุ่นอายุโดยที่ยังไม่ได้ควบคุมตัวแปรใด ๆ ดังในหัวข้อ 3.3 ดังนั้นสรุปได้ว่าตัวแปรอายุมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรท้องถิ่น [ห] ในกลุ่มผู้พูดไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย โดยผู้พูดที่มีอายุมากจะใช้รูปแปรท้องถิ่น [ห] มากกว่าผู้พูดที่มีอายุน้อยเสมอ

4.3 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เสียงท้องถิ่น [ห] กับตัวแปรทางสังคมของผู้พูด

จากการวิเคราะห์ดังกล่าวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เสียง [ห] ตามตัวแปรเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ และตามตัวแปรอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ ได้ผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

4.3.1 การใช้เสียงท้องถิ่น [ห] ตามเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ พบว่า กลุ่มผู้พูดเพศหญิงเป็นกลุ่มที่ใช้เสียงท้องถิ่น [ห] มากกว่ากลุ่มผู้พูดเพศชายเสมอในทุกกลุ่มอายุ โดยในวัย 5-15 ปี และ ในวัย 65-75 ปี เป็นวัยที่มีความแตกต่างกันน้อยมากในทั้ง 2 รุ่นอายุ เนื่องจากในวัย 5-15 ปี มีเด็กจำนวนน้อยที่สามารถพูดภาษาถิ่นของตนเองได้ ส่วนในวัย 65-75 ปี เป็นวัยที่มีผู้บอกภาษาพูดภาษาไทยถิ่นใต้ได้ชัดเจนเป็นส่วนใหญ่ทำให้วัย 5-15 ปี และวัย 65-75 ปี มีความแตกต่างกันไม่มาก ผู้วิจัยคิดว่าในวัยเด็กผู้บอกภาษายังไม่สามารถพูดภาษาไทยถิ่นใต้ได้อย่างคล่องแคล่ว เด็กบางคนที่พอพูดได้บ้างแต่ยังติดสำเนียงไทยมาตรฐานอยู่มาก ทำให้อัตราการใช้เสียง [ห] ของผู้บอกภาษาใน 2 เพศ มีจำนวนน้อยใกล้เคียงกัน สำหรับผู้บอกภาษาวัย 65-75 ปี ออกเสียง [ห] ใกล้เคียงกันเนื่องจากใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในการสนทนากันในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้เสียงท้องถิ่น [ห] ถูกใช้มากจนแทบจะไม่พบความแตกต่างระหว่างทั้งสองเพศเลย เมื่อทดสอบ คำนวณค่าไค-แอสควร์ (chi-square) พบว่าเพศหญิงใช้เสียงท้องถิ่น [ห] มากกว่าเพศชายในภาพรวม อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3.2 การใช้เสียงท้องถิ่น [ห] ตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ พบว่า ผู้พูดทั้งเพศชายและเพศหญิงเมื่ออายุมากขึ้นจะใช้เสียงท้องถิ่น [ห] มากขึ้นเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเปรียบเทียบกับผล

การวิเคราะห์ในบทที่ 3 หัวข้อ 3.3 พบว่ามีลักษณะเหมือนกันคือ ผู้พูดที่มีอายุมากมีการใช้เสียง ท้องถิ่น [h] มากกว่าผู้พูดที่มีอายุน้อย

เมื่อเปรียบเทียบการใช้เสียง [h] ตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ พบว่า มีลักษณะคล้ายกัน คือ กลุ่มผู้พูดที่มีอายุมากออกเสียงท้องถิ่น [h] มากกว่าผู้พูดอายุน้อยเสมอ ไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มผู้พูด เพศชายหรือกลุ่มผู้พูดเพศหญิงก็ตาม เมื่อทดสอบทางสถิติแล้วพบว่า เป็นความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 แสดงให้เห็นว่าการออกเสียง [h] มีการแปรไปตามอายุ กล่าวคือ ผู้พูดที่มีอายุน้อยจะใช้เสียงท้องถิ่น [h] น้อยที่สุดและเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามอายุที่มากขึ้น สำหรับในกลุ่มเด็กเป็นวัยที่ใช้ภาษาท้องถิ่นตนเองน้อยเนื่องจากเด็กในชุมชนนี้ที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลใช้ ภาษายังพูดภาษาไทยถิ่นใต้ไม่ได้มาก ยังคงพูดภาษาไทยมาตรฐานในชีวิตประจำวันส่งผลให้รูป แปรที่ใช้ยังคงเป็นรูปแปรมาตรฐานมากกว่ารูปแปรท้องถิ่น แต่เมื่อโตขึ้นเด็กเหล่านี้จะซึมซับ ภาษาไทยถิ่นใต้ไปเอง และจะเริ่มพูดได้มากขึ้นเมื่อตนได้พบเจอกับคนไทยถิ่นใต้ด้วยกัน

จากผลการวิเคราะห์ที่เสนอไปนั้น จะเห็นว่าตัวแปรอายุ มีอิทธิพลต่อการแปรภาษา โดย กลุ่มผู้พูด ที่มีอายุมากใช้เสียงท้องถิ่น [h] มากกว่ากลุ่มผู้พูดที่มีอายุน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ความเชื่อมั่น 0.01 ในขณะที่ตัวแปรเพศพบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด ผู้วิจัยได้พูดคุยกับผู้ บอกรายคนหนึ่งที่เป็นคนใต้ ผู้บอกรายผู้นั้นให้ข้อมูลกับผู้วิจัยว่าตนเองรู้สึกสนุกมากเมื่อได้ใช้ ภาษาใต้พูดคุยกันกับคนใต้ด้วยกันที่อยู่ในชุมชนแห่งนี้ เพราะเป็นการยากที่จะมาเจอคนใต้จำนวนมาก ในจังหวัดนนทบุรี และคนใต้ที่นี้มาจากหลายจังหวัดทำให้ได้รู้ว่าภาษาไทยถิ่นใต้แต่ละจังหวัด มีสำเนียงแตกต่างกันออกไป และเมื่อเจอคนใต้หน้าใหม่ตนจะสามารถรู้ได้เลยว่าสำเนียงแบบนี้ต้อง ไม่ได้มาจากจังหวัดเดียวกันกับตนเองอย่างแน่นอน ผู้บอกรายผู้นั้นทิ้งท้ายกับผู้วิจัยว่า แม้ว่าที่นี่จะ ไม่ใช่บ้านเกิดของตนแต่ตนเองมีเพื่อนเป็นคนใต้มากมาย และเจอคนใต้ตลอดเวลา การอยู่ในชุมชน แห่งนี้ก็ไม่ต่างอะไรกับการได้อยู่ในจังหวัดบ้านเกิดของตนเองที่มีโอกาสพบเจอคนใต้ด้วยกันเสมอ

บทที่ 5

ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (h)

ในบทนี้เสนอการวิเคราะห์เกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชนของผู้พูดในภาพรวมเป็นอันดับแรก และจากนั้นจะเป็นผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (h) ว่ามีความสัมพันธ์กันจริงหรือไม่ โดยจะนำข้อมูลความใกล้ชิดชุมชนและข้อมูลการใช้ภาษามาพิจารณาร่วมกัน ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางและแผนภูมิแท่งในลำดับต่อไป

5.1 ความใกล้ชิดชุมชน

ความใกล้ชิดชุมชน (community closeness) ตามที่ สิริกุล กิติธรากุล (2538) ได้ให้คำจำกัดความไว้ หมายถึง ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ซึ่งรวมไปถึงความใกล้ชิดสนิทสนมกัน มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน ความผูกพันต่อท้องถิ่น รวมทั้งการสร้างสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อชุมชนและการพัฒนาชุมชน พฤติกรรมของสมาชิกในชุมชนที่มีความสนิทสนมกลมเกลียวกันและมีความสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันนั้น ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและ ความเป็นปึกแผ่น (solidarity) ภายในกลุ่ม ความเป็นปึกแผ่นดังกล่าวมีอิทธิพลทำให้คนในชุมชนใช้รูปภาษาที่ไม่มาตรฐานหรือใช้ภาษาท้องถิ่น มิลรอย (Milroy, 1980) พบว่าความใกล้ชิดชุมชนนี้เองเป็นตัวแปรหนึ่งที่ทำให้มีการใช้ภาษาแตกต่างกันออกไป และเพื่อทดสอบความใกล้ชิดชุมชนของกลุ่มผู้บอกภาษา จึงจำเป็นต้องมีเกณฑ์ในการวัด ดังนั้นมิลรอยจึงได้ตั้งเกณฑ์คำถามขึ้นและมีการระบุคะแนนเพื่อเป็นตัวชี้วัดว่าผู้บอกภาษามีความใกล้ชิดชุมชนหรือไม่ อย่างไร

ผู้วิจัยใช้แนวคิดของมิลรอยในการศึกษาเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการใช้รูปภาษาท้องถิ่น โดยผู้วิจัยได้ดัดแปลงคำถาม 10 ข้อ จากมิลรอย (Milroy 1980) และ สิริกุล กิติธรากุล (2538) เพื่อให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมของชุมชนในสังคมไทย ดังนี้

คำถามเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชน

1. กรุณาบอกชื่อเพื่อนที่อยู่ในชุมชนเดียวกันที่ท่านรู้จักมา 5 คน
2. กรุณาบอกชื่อญาติในชุมชนที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับท่านมา 5 คน

3. ท่านทำงานหรือเรียนในละแวกชุมชนใช่หรือไม่
4. ท่านพูดคุยกับเพื่อนบ้านใช่หรือไม่ เช่น เมื่อเห็นหน้าก็คุยกัน หรือบังเอิญเจอกันตามที่ต่าง ๆ ในชุมชน
5. ในเวลาว่างท่านมีการสมาคมกับเพื่อนบ้านใช่หรือไม่
6. เมื่อมีงานในชุมชน เช่น งานวัด งานสงกรานต์ งานทอดกฐิน ท่านไปร่วมงานใช่หรือไม่
7. เวลาเพื่อนบ้านทำบุญ หรือ มีงานแต่งงาน ท่านไปร่วมงานใช่หรือไม่
8. เมื่อมีงานพัฒนาหมู่บ้าน ท่านไปร่วมงานใช่หรือไม่
9. ท่านเป็นสมาชิกชมรมชาวปักษ์ใต้ใช่หรือไม่
10. เมื่อผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหมู่บ้าน ท่านไปประชุมด้วยใช่หรือไม่

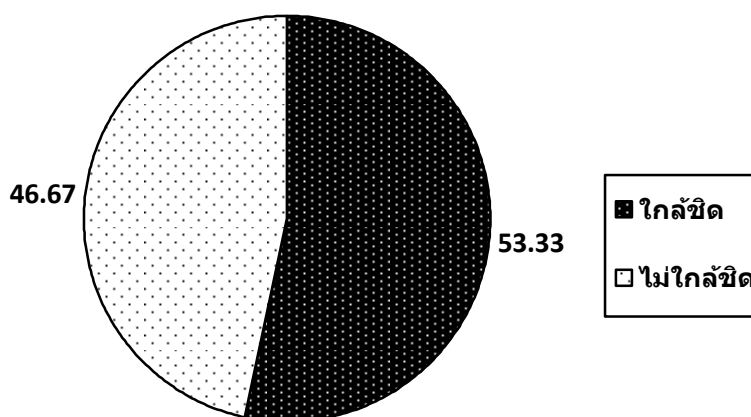
ในการทดสอบเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชนของผู้บอกภาษา โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ถ้าตอบคำถามเกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชนได้ เช่น หากตอบว่า “ใช่” 1 ข้อนับเป็น 1 คะแนน หากตอบได้ 6-10 ข้อ คิดเป็น 6-10 คะแนน จะจัดเป็นผู้ที่ใกล้ชิดชุมชน หากตอบได้ 1-5 ข้อ คิดเป็นคะแนน 1-5 จะจัดเป็นผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน (ดูภาคผนวก ง)

ตารางที่ 5.1 ความใกล้ชิดชุมชนของผู้บอกภาษาทั้งหมด

ความใกล้ชิดชุมชน	จำนวนคน	ร้อยละ
ใกล้ชิด	32	53.33
ไม่ใกล้ชิด	28	46.67
รวม	60	100

จากตารางที่ 5.1 แสดงจำนวนผู้บอกภาษาทั้งหมด 60 คน โดยมีผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 และมีผู้ที่ไม่มีความใกล้ชิดชุมชน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67

แสดงให้เห็นว่าในชุมชนนี้ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่ยังคงมีความใกล้ชิดชุมชนและผูกพันกับท้องถิ่นมากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน ดังแสดงในภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 ความใกล้ชิดชุมชนของผู้บอกภาษาทั้งหมด

5.2 ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ห)

เมื่อนำข้อมูลความใกล้ชิดชุมชนของผู้พูดมาวิเคราะห์ร่วมกับการออกเสียง (ห) พบว่ามีความถี่ของการออกเสียง (ห) ดังแสดงในตารางที่ 5.2

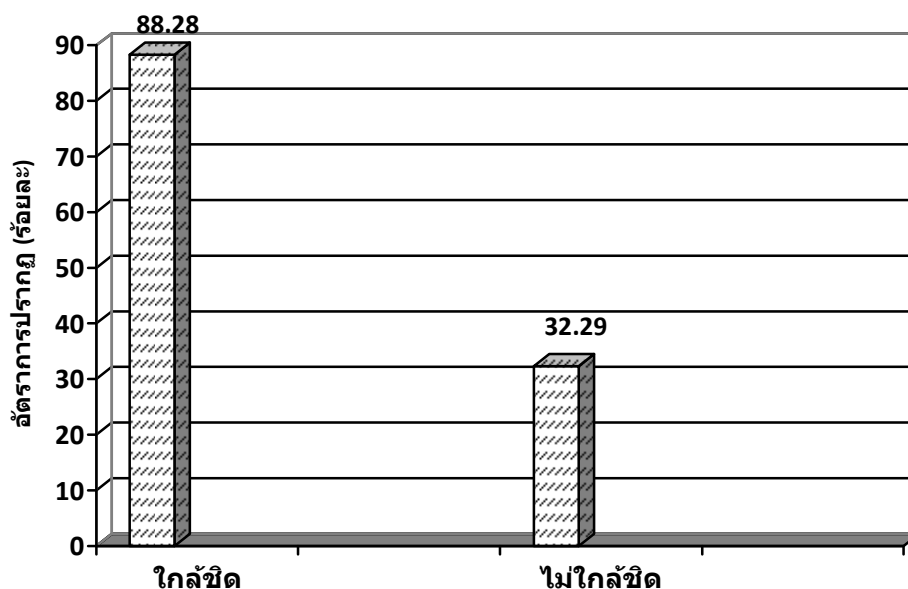
ตารางที่ 5.2 ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ห)

ความใกล้ชิดชุมชน	ใกล้ชิด		ไม่ใกล้ชิด	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
[h]	339	88.28	93	32.29
[ŋ]	45	11.72	195	67.71
รวม	384	100	288	100

$$X^2=93.75, p<0.01, df=1$$

จากตารางที่ 5.2 จะเห็นได้ว่ากลุ่มที่มีความใกล้ชิดชุมชน จะใช้เสียง [h] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนอย่างเห็นได้ชัด โดยกลุ่มที่ใกล้ชิดชุมชนมีความถี่ของเสียงท้องถื่นที่ปรากฏได้ 339 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 88.28 ในขณะที่กลุ่มที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนนับจำนวนความถี่ของเสียงท้องถื่น [h] ที่ปรากฏได้เพียง 93 ครั้ง โดยคิดเป็นร้อยละ 32.29 ในขณะที่การออกเสียงมาตรฐาน [ŋ] ของผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนมีความถี่ 45 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.72 และในกลุ่มผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนมีจำนวน 195 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 67.71 และจากการยืนยันด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้ไค-แอสควร์ (chi-square) พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนใช้เสียงท้องถื่นมากกว่ากลุ่มที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน กล่าวคือเมื่อเป็นผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนก็สามารถทำนายได้ว่า จะออกเสียง [h] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนเสมอ ตรงกับข้อสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ว่า ผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่นที่มีความใกล้ชิดชุมชน ใช้เสียงท้องถื่น [h] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน ดังแสดงด้วยภาพที่ 5.2

ภาพที่ 5.2 อัตราร้อยละของความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง [h] ของผู้พูด

5.3 ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (h) จำแนกตามอายุของผู้พูด

เพื่อให้แน่ใจว่าความใกล้ชิดชุมชนมีความสัมพันธ์กับการออกเสียงท้องถิ่น [h] จริง ผู้วิจัยได้ควบคุมตัวแปรอายุ เพื่อยืนยันว่า ไม่ว่าผู้พูดจะมีอายุเท่าใดก็ตามหากเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชนแล้ว ก็จะออกเสียง [h] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนเสมอ โดยการจำแนกจำนวนผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนและไม่ใกล้ชิดชุมชนตามกลุ่มอายุทั้ง 4 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

- (1) กลุ่มอายุ 5-15 ปี
- (2) กลุ่มอายุ 25-35 ปี
- (3) กลุ่มอายุ 45-55 ปี
- (4) กลุ่มอายุ 65-75 ปี

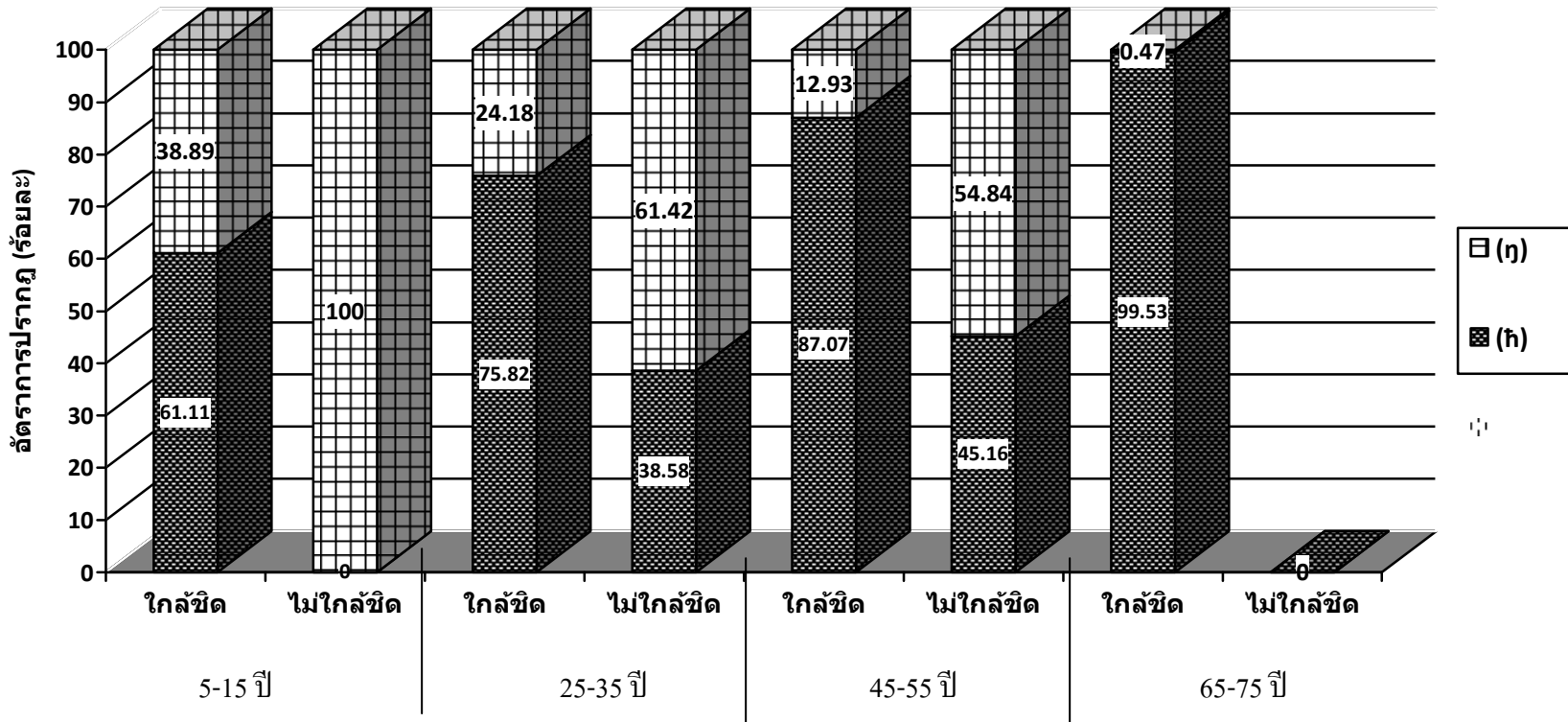
ตารางที่ 5.3 ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (h) จำแนกตามอายุของผู้พูด

ความใกล้ชิด ชุมชน เสียง	อายุ 5-15 ปี				อายุ 25-35 ปี				อายุ 45-55 ปี				อายุ 65-75 ปี			
	ใกล้ชิด		ไม่ใกล้ชิด		ใกล้ชิด		ไม่ใกล้ชิด		ใกล้ชิด		ไม่ใกล้ชิด		ใกล้ชิด		ไม่ใกล้ชิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
[h]	11	61.11	-	0	69	75.82	27	38.58	101	87.07	14	45.16	210	99.53	-	-
[ŋ]	7	38.89	135	100	22	24.18	43	61.42	15	12.93	17	54.84	1	0.47	-	-
รวม	18	100	135	0	91	100	70	100	116	100	31	100	211	100	-	-

$$X^2=115.38, p<0.01, df=1$$

$$X^2=6.78, p<0.01, df=1$$

$$X^2 = 0.12, p>0.01, df=1$$

ภาพที่ 5.3 ความใกล้ขีดชุมชนกับการออกเสียง (ก) จำแนกตามอายุของผู้พูด

จากการนำข้อมูลความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (h) มาจำแนกตามอายุของผู้พูด พบว่า กลุ่มผู้พูดที่มีความใกล้ชิดชุมชนจะออกเสียงท้องถื่น [h] มากกว่ากลุ่มที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนในทุกกลุ่มอายุ ไม่ว่าผู้พูดจะอายุเท่าใดก็ตาม เพราะหากเป็นผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนก็จะใช้เสียงท้องถื่น [h] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนเสมอ ความจริงข้อนี้ช่วยยืนยันได้ว่าเมื่อผู้พูดเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชน พวกเขาจะเกิดความเป็นปึกแผ่นร่วมกัน ส่งผลไปถึงรูปแบบภาษาที่ใช้ นั่นคือใช้ภาษาท้องถื่นหรือรูปภาษาที่ไม่มาตรฐานสนทนากันภายในกลุ่มในเวลาที่พวกเขาอยู่ร่วมกันนั่นเอง ยืนยันได้ด้วยสถิติไค-สแควร์ (chi-square) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 ยกเว้นในกลุ่มอายุ อายุ 45-55 ปี และอายุ 65-75 ปี ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

เมื่อวิเคราะห์จากตาราง กลุ่มที่ใกล้ชิดชุมชนซึ่งมีอายุ 65-75 ปี ใช้เสียงท้องถื่น [h] มากที่สุดถึงร้อยละ 99.53 รองลงมาเป็นกลุ่มผู้ที่ใกล้ชิด ซึ่งมีอายุ 45-55 ปี ใช้เสียงท้องถื่นร้อยละ 87.07 ตามมาด้วยกลุ่มที่ใกล้ชิดอายุ 25-35 ปี ปรากฏลดลงคิดเป็นร้อยละ 75.82 และในกลุ่มผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนอายุน้อยที่สุด 5-15 ปี ใช้เสียงท้องถื่นร้อยละ 61.11 จะเห็นได้ว่าเมื่อนำข้อมูลความใกล้ชิดชุมชนมาวิเคราะห์กับการใช้รูปแปรจำแนกตามอายุแล้ว ผลการวิเคราะห์ที่ได้มีลักษณะเดียวกันกับภาพรวมในหัวข้อ 5.1 กล่าวคือผู้พูดที่มีความใกล้ชิดชุมชนจะใช้เสียงท้องถื่น [h] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนเสมอ และหากพิจารณาให้ละเอียดคลั่งลงไปอีกพบว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนจะใช้เสียงท้องถื่น [h] น้อยกว่าเสียงมาตรฐาน [ŋ] เสมอ

เมื่อพิจารณาภาพที่ 5.3 สามารถสรุปได้ว่าในทุกกลุ่มอายุมีแนวโน้มการออกเสียงที่เหมือนกันคือ ผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนจะใช้เสียงท้องถื่น [h] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน แสดงให้เห็นว่าความใกล้ชิดชุมชนสามารถบ่งบอกเป็นนัยถึงการใช้ภาษาของผู้พูดคนนั้น ๆ ได้ว่า หากใครก็ตามเป็นผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนแล้วก็จะใช้ภาษาที่เป็นรูปแบบเฉพาะของท้องถื่นตนมากกว่าที่จะใช้ภาษามาตรฐาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นภาษานอกกลุ่มเนื่องจากกลุ่มที่ใกล้ชิดชุมชนเหล่านี้จะมีโอกาสพบปะกับคนในชุมชนมากกว่ากลุ่มที่ไม่ใกล้ชิด ทำให้ได้ใช้ภาษาไทยถิ่นได้อยู่เสมอในการติดต่อสื่อสารกัน ส่งผลให้อิทธิพลของภาษามาตรฐานไม่ได้เข้ามามีบทบาทมากนัก ในทางกลับกันผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนจะใช้รูปภาษามาตรฐานมากกว่าผู้ที่ใกล้ชิดชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่าความใกล้ชิดชุมชนมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรท้องถื่นเมื่อควบคุมอายุ

5.4 ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ก) จำแนกตามเพศของผู้พูด

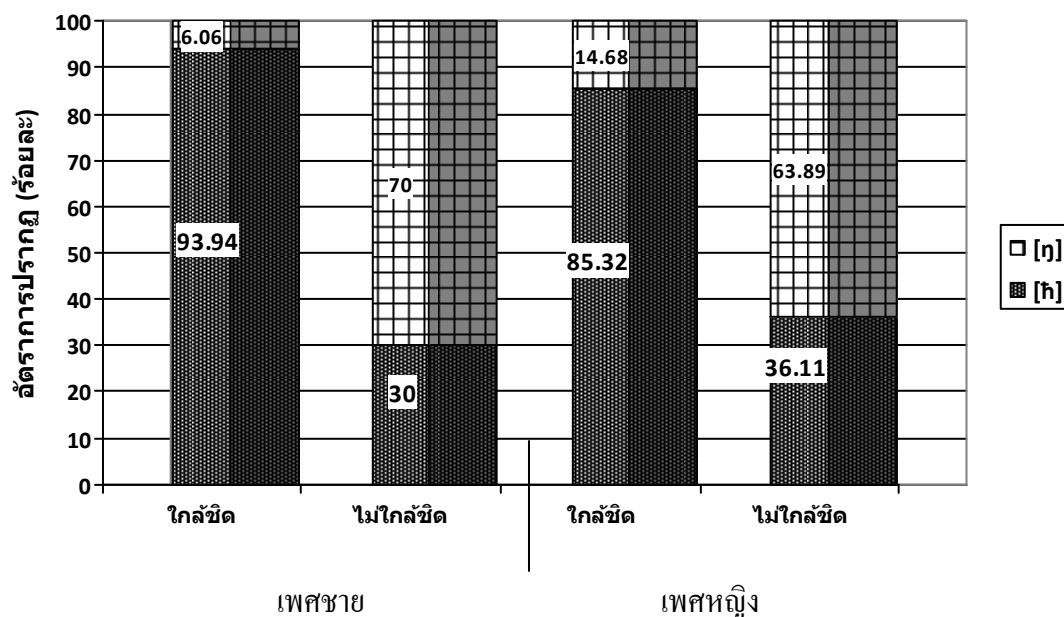
เพื่อที่จะศึกษาว่าความใกล้ชิดชุมชนมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรท้องถิ่นจริง ผู้วิจัยจึงควบคุมตัวแปรเพศ เพื่อที่จะยืนยันว่าผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนจะยังคงใช้รูปแปรท้องถิ่น [ก] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็ตาม หรือไม่ โดยการจำแนกข้อมูลของผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนโดยได้แบ่งเป็น 2 เพศ คือ เพศชาย และ เพศหญิง ดังนี้

ตารางที่ 5.4 ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ก) จำแนกตามเพศของผู้พูด

รูปแปร ความใกล้ชิดชุมชน	เพศชาย				เพศหญิง			
	ใกล้ชิด		ไม่ใกล้ชิด		ใกล้ชิด		ไม่ใกล้ชิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
[ก]	124	93.94	54	30	215	85.32	39	36.11
[ง]	8	6.06	126	70	37	14.68	69	63.89
รวม	132	100	180	100	252	100	108	100

$$X^2=103.91, p<0.01, df=1$$

$$X^2=9.66, p<0.01, df=1$$

ภาพที่ 5.4 ความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (h) จำแนกตามเพศของผู้พูด

เมื่อนำข้อมูลความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (h) มาแยกตามเพศของผู้พูด พบว่าในทั้งเพศหญิงและเพศชายผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนจะใช้รูปแปรท้องถื่นมากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนเสมอ แสดงให้เห็นว่าความใกล้ชิดชุมชนมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรท้องถื่นเมื่อจำแนกตามเพศของผู้พูด โดยเมื่อผู้พูดเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชนจะใช้รูปแปรท้องถื่น [h] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนในทั้งสองเพศ จะเห็นได้ว่าความใกล้ชิดชุมชนมีความสัมพันธ์กับการใช้รูปแปรท้องถื่นจำแนกตามเพศของผู้พูด โดยกลุ่มที่ใกล้ชิดจะใช้รูปแปรท้องถื่น [h] มากกว่ากลุ่มที่ไม่ใกล้ชิดเสมอ ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย หากพิจารณาให้ละเอียดลงไปอีกโดยการเปรียบเทียบการใช้รูปแปรท้องถื่นกับรูปแปรมาตรฐาน พบว่ากลุ่มที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนจะใช้รูปแปรท้องถื่นน้อยกว่ารูปแปรมาตรฐานทั้งในสองเพศ ซึ่งความแตกต่างกันดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01

5.5 สรุป

ผู้บอกภาษาทั้ง 60 คน ในชุมชนนี้มีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการใช้เสียงท้องถื่น [h] พบว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชนจะใช้รูปแปรท้องถื่น [h] หรือออกเสียงท้องถื่น [h] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเพศใดหรืออายุเท่าใด

บทที่ 6

ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับลักษณะทางสังคมของผู้พูด

ในบทนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความใกล้ชิดชุมชนกับลักษณะทางสังคม ได้แก่ อายุ และเพศ ว่ามีความสัมพันธ์กันจริงหรือไม่ โดยจะนำข้อมูลความใกล้ชิดชุมชนและลักษณะทางสังคมมาพิจารณาร่วมกัน ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยมีตารางและแผนภูมิแห่งประกอบ

6.1 ความใกล้ชิดชุมชนกับอายุของผู้พูด

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับตัวแปรอายุ โดยนำกลุ่มตัวอย่างผู้บอกภาษาทั้ง 60 คน มาแยกเป็น 4 รุ่นอายุ เพื่อให้เห็นความแตกต่างที่ชัดเจน ดังนี้

- 1) กลุ่มรุ่นอายุ 5-15 ปี
- 2) กลุ่มรุ่นอายุ 25-35 ปี
- 3) กลุ่มรุ่นอายุ 45-55 ปี
- 4) กลุ่มรุ่นอายุ 65-75 ปี

ผู้วิจัยวัดความใกล้ชิดชุมชนโดยการใช้คำถามทั้งหมด 10 ข้อ คำถามเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมของคนในชุมชน เช่น มีความสัมพันธ์ต่อผู้อื่นที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือการพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้านในละแวกใกล้เคียง โดยมีวิธีการนับคะแนนตามเกณฑ์ของมิลรอย (Milroy) เช่น ข้อที่ 1 กรุณาบอกชื่อเพื่อนที่อยู่ในชุมชนเดียวกับท่านมา 5 คน หากผู้บอกภาษาบอกได้ไม่ครบ 5 คน ผู้บอกภาษาจะไม่ได้คะแนนในข้อนี้⁴ ส่วนในข้ออื่น ๆ หากตอบว่า “ใช่” 1 ข้อนับเป็น 1 คะแนน เช่น ข้อที่ 3 ท่านทำงานหรือเรียนในละแวกชุมชนหรือไม่ หากผู้บอกภาษาตอบว่า “ใช่” จะได้ 1 คะแนน และรวมคะแนนความใกล้ชิดชุมชนทั้ง 10 ข้อ หากได้ 1-5 คะแนน จัดเป็นผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน หากได้ 6-10 คะแนน จัดเป็นผู้ที่ใกล้ชิดชุมชน

---

⁴ ในคำถามข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ผู้บอกภาษาสามารถบอกเป็นชื่อเล่นได้

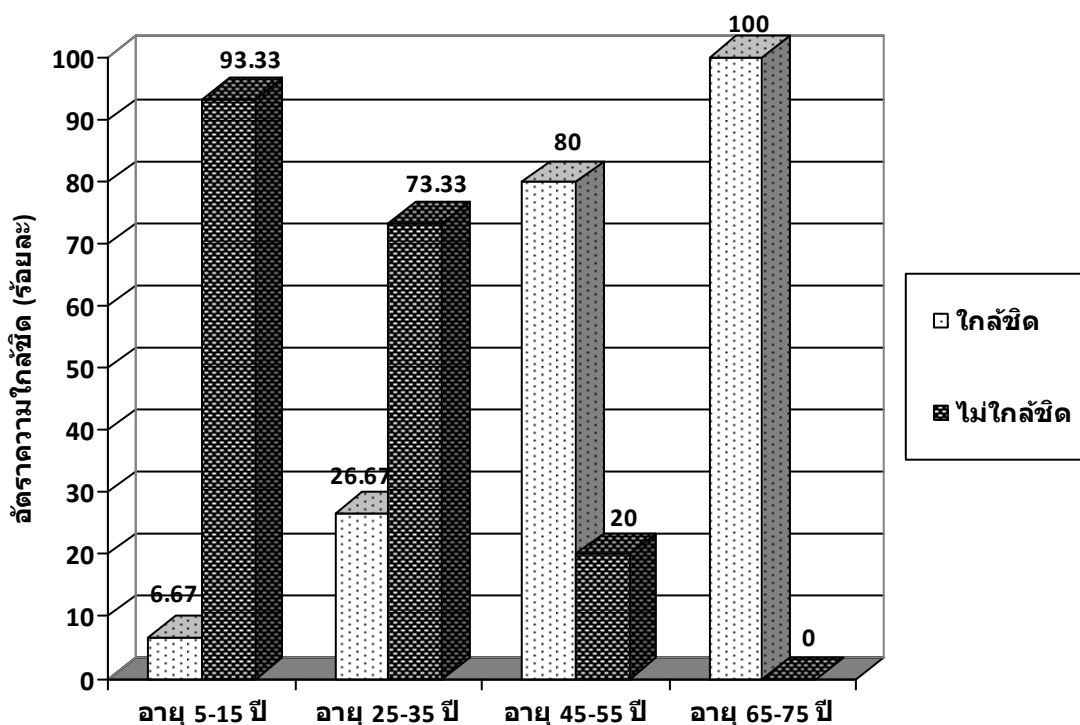
ตารางที่ 6.1 ความใกล้ชิดชุมชนกับอายุของผู้พูด

อายุ	5-15 ปี		25-35 ปี		45-55 ปี		65-75 ปี	
	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ
ความใกล้ชิดชุมชน								
ใกล้ชิด	1	6.67	4	26.67	12	80	15	100
ไม่ใกล้ชิด	14	93.33	11	73.33	3	20	0	0
รวม	15	100	15	100	15	100	15	100

$$X^2 = 18.57, p < 0.01, df = 3$$

จากตารางที่ 6.1 จะเห็นได้ว่า กลุ่มอายุ 5-15 ปี เป็นผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนเพียงร้อยละ 6.67 ซึ่งน้อยกว่าในกลุ่มอายุ 25-35 ปี , 45-55 ปี และ 65-75 ปี ตามลำดับ โดยในกลุ่มอายุ 25-35 ปี มีจำนวนผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนร้อยละ 26.67 ส่วนในกลุ่มอายุ 45-55 ปี มีอัตราผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนร้อยละ 80 และ ในกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มอายุ 65-75 ปี มีความใกล้ชิดชุมชนสูงสุดถึงร้อยละ 100

ในทางกลับกันความไม่ใกล้ชิดชุมชนจะปรากฏสูงสุดในกลุ่มอายุ 5-15 ปีคือร้อยละ 93.33 ส่วนในกลุ่มอายุ 25-35 ปี 45-55 ปี และ 65-75 ปี จะมีผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนปรากฏลดลงตามลำดับคือ ร้อยละ 73.33 ในกลุ่มอายุ 25-35 ปี ร้อยละ 20 ในกลุ่มอายุ 45-55 ปี สำหรับกลุ่มอายุ 65-75 ปี ไม่พบผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนเลย เมื่อทดสอบด้วยสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 พบว่าความใกล้ชิดชุมชนมีความสัมพันธ์กับอายุของผู้พูด จากผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุ 5-15 ปี มีความใกล้ชิดชุมชนน้อยที่สุด ตรงกันข้ามกับกลุ่มอายุ 65-75 ปีที่มีความใกล้ชิดชุมชนสูงที่สุด ดังแสดงด้วยภาพที่ 6.2

ภาพที่ 6.1 ความกล้าพูดชุมชนกับอายุของผู้พูด

จากการลงพื้นที่พบว่าเด็กอายุ 5-15 ปี ความกล้าพูดชุมชนจำนวนน้อยที่สุดจากทั้ง 4 รุ่น เนื่องจากผู้บอกภาษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่ยังไม่มีความสนใจในเรื่องกิจกรรมส่วนรวม เด็กเหล่านี้ให้ความสนอกับครอบครัว หรือเรื่องที่ใกล้ตัวกับตนเองมากกว่าที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ญาติคน อีกทั้งอยู่ในวัยกำลังศึกษาและต้องการการเรียนรู้ บางคนต้องออกไปเรียนภายนอกชุมชน จึงให้ความสนอกับสิ่งที่เกิดขึ้นภายนอกชุมชนมากกว่า จึงทำให้ผู้บอกภาษาที่มีอายุน้อยเป็นกลุ่มที่มีความกล้าพูดชุมชนน้อยกว่าผู้บอกภาษาที่มีอายุมาก สำหรับรุ่นอายุ 25-35 ปี เป็นวัยที่สิ้นสุดการเรียนและเริ่มต้นการทำงาน คนในวัยนี้กำลังมุ่งความสนใจไปที่การประกอบอาชีพของตนเองมากกว่า ยิ่งไปกว่านั้นคนที่มีการศึกษาจะมองหางานที่อยู่ภายนอกชุมชนมากกว่างานภายในชุมชน เนื่องจากคนกลุ่มนี้มีโอกาสที่ดีกว่าในอาชีพการงาน มีโอกาสก้าวหน้า และได้เงินเดือนดีกว่าทำงานในชุมชน ทำให้ความกล้าพูดชุมชนของคนในวัยนี้ยังคงมีจำนวนไม่มากนัก

เมื่อพิจารณาจากภาพที่ 6.1 จะเห็นว่ากลุ่มรุ่นอายุ 45-55 ปี และ กลุ่มรุ่นอายุ 65-75 ปี มีความใกล้ชิดชุมชนใกล้เคียงกัน ซึ่งอาจจะเป็นเพราะทั้งสองรุ่นอายุนี้เป็นวัยที่มีอายุต่อเนื่องกันและมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันมากกว่าการติดต่อสื่อสารกับผู้ที่อายุน้อย และเมื่อวิเคราะห์ให้ละเอียดลงไปพบว่า เมื่ออายุมากขึ้นในวัย 45-55 ปี มีความใกล้ชิดชุมชนมากขึ้นซึ่งเข้าใจว่าคงเริ่มกลับเข้ามาอยู่ในชุมชน บางคนเคยทำงาน โรงงานภายนอกชุมชนเมื่ออายุมากขึ้นก็ออกจากงาน และอยู่บ้านกับลูกหลาน ทำให้มีโอกาสได้พบปะกับเพื่อนบ้านใกล้เคียง และร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนได้มากขึ้น ส่งผลให้คนในกลุ่มนี้มีคะแนนความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าวัย 5-15 ปี และ 25-35 ปี ตามลำดับ สำหรับในกลุ่มสุดท้ายในวัย 65-75 ปี พบจำนวนผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชนสูงที่สุดเนื่องจากคนในรุ่นอายุนี้เป็นวัยที่ไม่ได้ทำงานใด ๆ ส่งผลให้คนกลุ่มนี้มีเวลาว่างในการร่วมกิจกรรมกับชุมชนอยู่เสมอ ๆ รวมทั้งมีความสนใจในการให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของชุมชน เช่น การทำบุญตักบาตรตอนเช้า หรือการไปทัศนศึกษาต่างจังหวัดตามที่หมู่บ้านได้จัดกิจกรรมขึ้น เมื่อผู้บอกลายามีเวลาว่าง พวกเขาเหล่านั้นก็มีโอกาสปฏิสัมพันธ์หรือติดต่อสื่อสารกับคนในชุมชนมากขึ้นทำให้มีคะแนนความใกล้ชิดชุมชนมากที่สุด

6.2 ความใกล้ชิดชุมชนกับเพศของผู้พูด

ผู้วิจัยศึกษาความใกล้ชิดชุมชนกับลักษณะทางสังคมของผู้พูด โดยศึกษาความใกล้ชิดชุมชนกับตัวแปรเพศของผู้พูด แบ่งได้เป็น 2 เพศ คือกลุ่มเพศชาย และ กลุ่มเพศหญิง

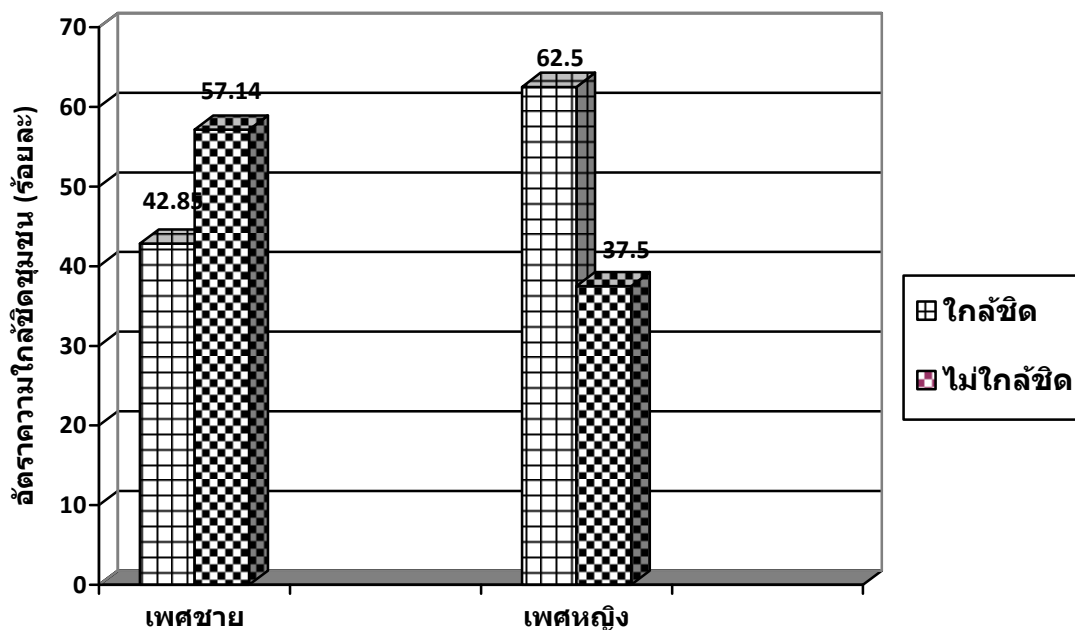
จากการนำข้อมูลความใกล้ชิดชุมชนมาจำแนกตามเพศของผู้พูด เพื่อศึกษาความใกล้ชิดชุมชนกับเพศของผู้พูด พบว่ามีความถี่ของข้อมูลผู้ใกล้ชิดชุมชน และผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามเพศ ดังนี้

ตารางที่ 6.2 ความใกล้ชิดชุมชนกับเพศของผู้พูด

เพศ \ ความใกล้ชิดชุมชน	เพศชาย		เพศหญิง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ใกล้ชิด	12	42.85	20	62.5
ไม่ใกล้ชิด	16	57.14	12	37.5
รวม	28	100	32	100

$$X^2 = 2.28, p < 0.05, df = 1$$

จากตารางที่ 6.2 จะเห็นได้ว่าเพศหญิงมีความใกล้ชิดชุมชนจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ในขณะที่เพศชายมีความใกล้ชิดชุมชน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 42.85 แสดงให้เห็นว่าจากผู้บอกภาษาทั้ง 60 คน ในชุมชนนี้เพศหญิงมีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าเพศชาย เมื่อทดสอบด้วยสถิติไค-สแควร์ (chi-square) เพื่อดูว่าความแตกต่างทางเพศนั้นส่งผลต่อความใกล้ชิดชุมชนหรือไม่ ปรากฏว่าความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 ดังจะเห็นได้ในภาพที่ 6.2

ภาพที่ 6.2 ความใกล้ชิดชุมชนกับเพศของผู้พูด

เป็นที่น่าสนใจว่าผลการวิเคราะห์ที่แสดงข้างต้นสอดคล้องกับสภาพของชุมชน ซึ่งผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า เพศหญิงมักมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวมมากกว่าเพศชาย และเพศหญิงมักจะพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้านอยู่เสมอ ๆ ในขณะที่เพศชายมักจะอยู่ในบ้าน ทำให้ความสนิทสนมกลมเกลียวกับคนในหมู่บ้านเกิดกับเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ด้วยเหตุนี้เองเพศหญิงจึงมีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าเพศชาย

6.3 ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ

เพื่อที่จะศึกษาว่าความใกล้ชิดชุมชนมีความสัมพันธ์กับเพศจริง กล่าวคือ ไม่ว่าผู้พูดจะมีอายุเท่าใดก็ตาม หากเป็นเพศหญิงแล้วก็จะมีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าเพศชายเสมอ โดยการจำแนกข้อมูลของผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนโดยจำแนกตัวแปรดังต่อไปนี้

1) อายุ 5-15 ปี

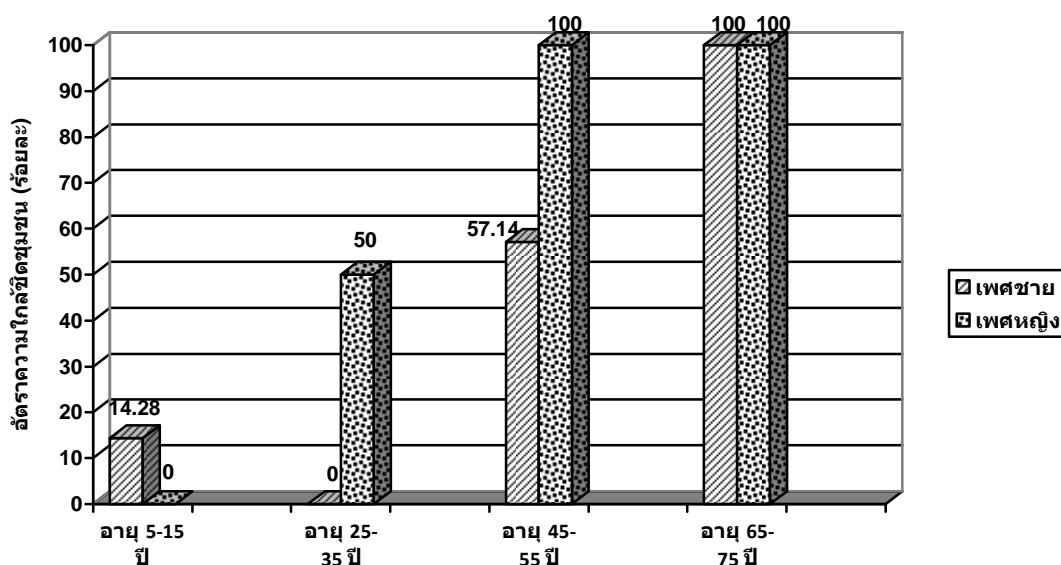
เพศชาย เพศหญิง

- 2) อายุ 25-35 ปี
เพศชาย เพศหญิง
- 3) อายุ 45-55 ปี
เพศชาย เพศหญิง
- 4) อายุ 65-75 ปี
เพศชาย เพศหญิง

ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 6.3 และภาพที่ 6.4 ดังนี้

ตารางที่ 6.3 ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ

ตัวแปรสังคม	อายุ 5-15 ปี				อายุ 25-35 ปี				อายุ 45-55 ปี				อายุ 65-75 ปี				
	เพศชาย		เพศหญิง		เพศชาย		เพศหญิง		เพศชาย		เพศหญิง		เพศชาย		เพศหญิง		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ความใกล้ชิดชุมชน																	
ใกล้ชิด	1	14.28	0	0	0	0	4	50	4	57.14	8	100	7	100	8	100	
ไม่ใกล้ชิด	6	85.71	8	100	7	100	4	50	3	42.85	0	0	0	0	0	0	
รวม	7	100	8	100	7	100	8	100	7	100	8	100	7	100	8	100	

ภาพที่ 6.3 ความโกล้ซิดชุมชนจำแนกตามเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ⁵

จากการนำข้อมูลความโกล้ซิดชุมชนเมื่อควบคุมตัวแปรอายุมาจำแนกตามตัวแปรเพศ เพื่อที่จะศึกษาว่าความโกล้ซิดชุมชนมีความสัมพันธ์กับเพศจริง กล่าวคือ ไม่ว่าผู้พูดจะมีอายุเท่าใดก็ตาม หากเป็นเพศหญิงแล้วก็จะมีความโกล้ซิดชุมชนมากกว่าเพศชายเสมอ พบว่า เพศหญิงไม่ได้มีจำนวนผู้ที่โกล้ซิดชุมชนมากกว่าเพศชายในทุกกลุ่มอายุ กล่าวคือ ผู้พูดเพศหญิงมีความโกล้ซิดชุมชนมากกว่าเพศชาย เพียงสองรุ่นอายุคือ ในรุ่นอายุ 25-35 ปี และ 45-55 ปี โดยในรุ่นอายุ 25-35 ปี เพศหญิงมีความโกล้ซิดชุมชน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนเพศชายไม่พบผู้ที่มีความโกล้ซิดชุมชนเลย และในรุ่นอายุ 45-55 ปี เพศหญิงมีความโกล้ซิดชุมชนทุกคน คือร้อยละ 100 ในขณะที่เพศชายมีความโกล้ซิดชุมชนเพียง 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14

สำหรับในรุ่นอายุ 5-15 ปี และในรุ่นอายุ 65-75 ปี เป็นรุ่นอายุที่เพศหญิงไม่ได้มีความโกล้ซิดชุมชนมากกว่าเพศชาย โดยในรุ่นอายุ 5-15 ปี เพศชายมีความโกล้ซิดชุมชน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 ในขณะที่เพศหญิงไม่พบผู้ที่มีความโกล้ซิดชุมชนในกลุ่มคนรุ่นอายุนี้เลย สำหรับในรุ่น

⁵ จากนั้นเป็นต้น ไปผู้วิจัยแสดงภาพเฉพาะความโกล้ซิดชุมชนเท่านั้น

อายุ 65-75 ปี เพศชายมีความใกล้ชิดชุมชนทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100 เช่นเดียวกับเพศหญิงที่มีความใกล้ชิดชุมชนร้อยละ 100

6.4 ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ

จากการวิเคราะห์ไปแล้วในหัวข้อที่ 6.2 เรื่องความใกล้ชิดชุมชนกับอายุของผู้พูด ซึ่งพบว่ากลุ่มผู้พูดอายุน้อยมีความใกล้ชิดชุมชนน้อยกว่ากลุ่มผู้พูดที่มีอายุมากขึ้น ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ความใกล้ชิดชุมชนตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ เพื่อพิจารณาว่า กลุ่มผู้พูดอายุน้อยยังคงมีความใกล้ชิดชุมชนน้อยกว่ากลุ่มผู้พูดอายุมากเหมือนกันในทั้งสองเพศหรือไม่ อย่างไร

- 1) เพศชาย
  - อายุ 5-15 ปี
  - อายุ 25-35 ปี
  - อายุ 45-55 ปี
  - อายุ 65-75 ปี
- 2) เพศหญิง
  - อายุ 5-15 ปี
  - อายุ 25-35 ปี
  - อายุ 45-55 ปี
  - อายุ 65-75 ปี

จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่า ผู้พูดแต่ละกลุ่มอายุ มีอัตราความใกล้ชิดชุมชนแตกต่างกัน ดังแสดงในตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4 ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ

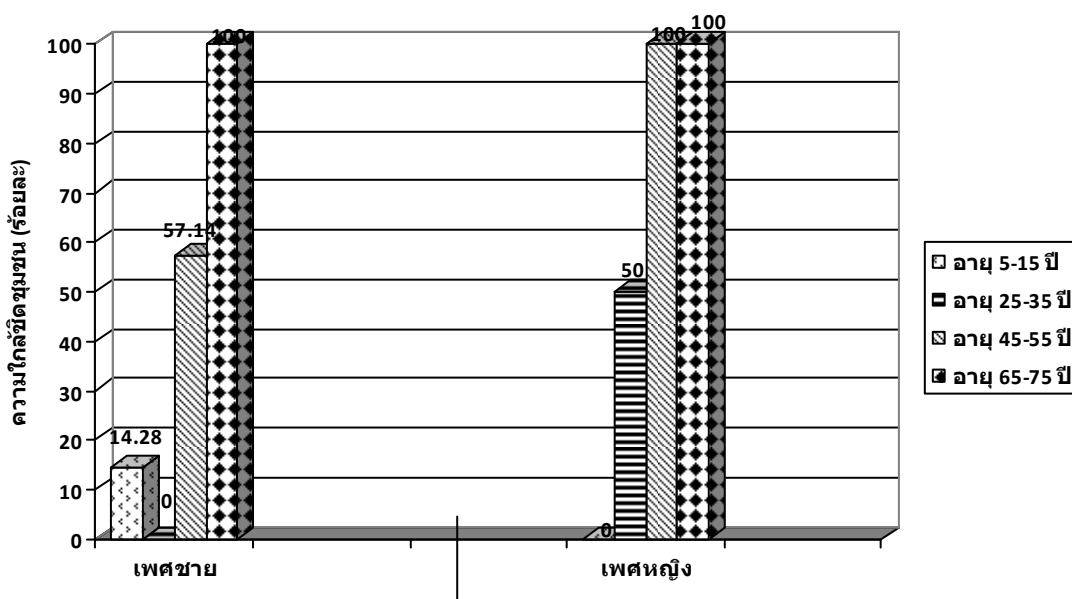
ตัวแปรสังคม ความใกล้ชิดชุมชน	เพศชาย								เพศหญิง							
	อายุ 5-15 ปี		อายุ 25-35 ปี		อายุ 45-55 ปี		อายุ 65-75 ปี		อายุ 5-15 ปี		อายุ 25-35 ปี		อายุ 45-55 ปี		อายุ 65-75 ปี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ใกล้ชิด	1	14.28	0	0	4	57.14	7	100	0	0	4	50	8	100	8	100
ไม่ใกล้ชิด	6	85.71	7	100	3	42.85	0	0	8	100	4	50	0	0	0	100
รวม	7	100	7	100	7	100	7	100	8	100	8	100	8	100	8	100

เมื่อพิจารณาจากตารางที่ 6.4 พบว่าอายุมีความสัมพันธ์กับความใกล้ชิดชุมชน กล่าวคือ ความใกล้ชิดชุมชนมีอัตราการปรากฏต่างกันในแต่ละกลุ่มจำแนกตามอายุ เมื่อควบคุมในกลุ่มเพศชาย พบว่ากลุ่มผู้พุดรุ่นอายุ 5-15 ปี มีอัตราความใกล้ชิดชุมชนร้อยละ 14.28 และมีการปรากฏน้อยลงในกลุ่มอายุ 25-35 ปี แต่เมื่อเข้าสู่รุ่นอายุ 45-55 ปี พบอัตราความใกล้ชิดชุมชนเพิ่มมากขึ้นเป็นร้อยละ 57.14 และในกลุ่มรุ่นอายุสุดท้ายคือ กลุ่มรุ่นอายุ 65-75 ปี พบอัตราความใกล้ชิดชุมชนสูงที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 100 และเมื่อพิจารณาความใกล้ชิดชุมชนที่ได้จำแนกตามอายุเมื่อควบคุมกลุ่มเพศหญิง พบว่ามีอัตราการปรากฏเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอเมื่อผู้พุดมีอายุเพิ่มมากขึ้น โดยมีอัตราเท่ากันในกลุ่มอายุ 45-55 ปี และ 65-75 ปี เมื่อวิเคราะห์แต่ละช่วงอายุเป็นดังต่อไปนี้ ในกลุ่มรุ่นอายุ 5-15 ปี ในเพศหญิงไม่พบผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชนเลย ในกลุ่มรุ่นอายุ 25-35 ปี พบผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชนคิดเป็นร้อยละ 50 สำหรับกลุ่มรุ่นอายุ 45-55 ปี พบผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชนคิดเป็นร้อยละ 100 เช่นเดียวกันกับกลุ่มอายุ 65-75 ปี มีอัตราความใกล้ชิดชุมชนร้อยละ 100 ทั้งนี้ อาจแสดงให้เห็นชัดเจนในภาพที่ 6.4

เมื่อเปรียบเทียบความใกล้ชิดชุมชนตามอายุ โดยควบคุมตัวแปรเพศดังกล่าวข้างต้นแล้ว พบว่า ทั้งสองเพศมีลักษณะที่คล้ายกันคือ กลุ่มผู้พุดอายุน้อยมีความใกล้ชิดชุมชนน้อยกว่ากลุ่มที่มีอายุมากอย่างสม่ำเสมอ กล่าวคือในกลุ่มผู้พุดอายุ 5-15 ปี มีความใกล้ชิดชุมชนน้อยที่สุด และเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อผู้พุดเริ่มมีอายุมากขึ้น ยกเว้นในกลุ่มเพศชายในรุ่นอายุ 25-35 ปี ที่ไม่พบความใกล้ชิดชุมชนของผู้บอภาษาในวัยนี้ แต่ในวัย 45-55 ปี และ 65-75 ปี มีความใกล้ชิดชุมชนมากขึ้นเป็นลำดับ เช่นเดียวกับผู้พุดเพศหญิง

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสังเกตว่าเมื่อเปรียบเทียบทั้ง 4 รุ่นอายุในทั้งสองเพศ พบว่า เพศชายในกลุ่มอายุ 25-35 ปี และ 45-55 ปี มีความใกล้ชิดชุมชนน้อยกว่ากลุ่มเพศหญิงในวัยเดียวกันค่อนข้างมาก อาจเป็นเพราะในสองกลุ่มอายุนี้อายุยังอยู่ในวัยทำงานที่ต้องทำงานนอกบ้าน หรือนอกชุมชนเสียเป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้แม้อายุมากแล้ว แต่คนก็จำเป็นต้องทำงาน ทำให้เพศชายในกลุ่มอายุ 25-35 ปี และ 45-55 ปี ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมกับเพื่อนบ้าน และไม่สนิทสนมกับคนในชุมชนเท่าใดนัก ทำให้ความใกล้ชิดชุมชนของผู้พุดเพศชายในวัย 25-35 ปี และ 45-55 ปี แตกต่างจากเพศหญิงในวัยเดียวกัน ส่วนเพศหญิงในวัย 25-35 ปี มีอาชีพค้าขาย หรือ รับจ้างทั่วไป บางคนก็ออกไปทำงานโรงงานภายนอกชุมชน เมื่ออายุมากขึ้นก็เริ่มกลับเข้ามาอยู่ในชุมชนและได้ใกล้ชิด

สนิทสนมกับเพื่อนบ้านใกล้เคียงหรือคนในชุมชนเดียวกันมากขึ้นกว่าเดิม พฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลให้เพศหญิงมีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าเพศชายในรุ่นอายุ 25-35 ปี และ 45-55 ปี อย่างเห็นได้ชัด

ภาพที่ 6.4 ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ

6.5 สรุป

จากการวิเคราะห์ความใกล้ชิดชุมชนกับตัวแปรอายุและตัวแปรเพศของผู้พูด พบว่าผู้พูดที่มีอายุมากมีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าผู้พูดที่มีอายุน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 และในด้านตัวแปรเพศของผู้พูด พบว่าเพศหญิงมีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าเพศชาย เมื่อทดสอบด้วยสถิติ ไค-สแควร์ (chi-square) พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

เมื่อวิเคราะห์ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามเพศโดยควบคุมตัวแปรอายุ ดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 6.3 พบว่าเพศหญิงมีอัตราความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าเพศชายเพียง 2 รุ่นอายุคือ คือรุ่นอายุ 25-35 ปี และ 45-55 ปี เท่านั้น ในขณะที่รุ่นอายุ 5-15 ปี เพศชายมีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่า และรุ่นอายุ 65-75 ปี ทั้งสองเพศมีอัตราความใกล้ชิดชุมชนเท่ากัน เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากในรุ่นอายุ

25-35 ปี และ 45-55 ปี เพศหญิงในชุมชนนี้มักเข้าร่วมสมาคมกับหมู่บ้านเสมอ ๆ เพศหญิงเมื่อพบหน้ากันแล้วจะพูดคุยทักทายกันตลอดและเพศหญิง รู้จักเพื่อนบ้านมากกว่าเพศชายมาก เนื่องจากเพศชายให้ความสำคัญกับเรื่องงานมากกว่าเรื่องในชุมชน เมื่อวิเคราะห์ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุโดยควบคุมตัวแปรเพศ พบว่า เพศหญิงมีอัตราความใกล้ชิดชุมชนปรากฏขึ้นอย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่เพศชายปรากฏลดลงในรุ่นอายุ 25-35 ปี ผู้วิจัยสังเกตว่าในรุ่นอายุนี้เพศชายไม่สนใจกิจกรรมในชุมชน เนื่องจากอยู่ในวัยรุ่นตอนปลายและเริ่มต้นทำงานส่งผลให้ผู้บอกภาษาเพศชายบางคนมีความวิตกกังวลเรื่องงานในอนาคตทำให้ผู้พูดกลุ่มนี้ไม่ได้ใช้เวลาอยู่ในชุมชนมากเท่าใดนัก ดังนั้น จากสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้พูดเพศหญิง และ ผู้พูดอายุมาก มีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าผู้พูดเพศชาย และผู้พูดอายุน้อย เป็นความจริงตามสมมติฐาน ยกเว้นในกลุ่มเพศหญิงอายุ 5-15 ปี เท่านั้นที่เพศหญิงมีความใกล้ชิดชุมชนน้อยกว่าเพศชาย

บทที่ 7

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาเรื่องการแปรของการออกเสียง (h) ของผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่น ตามตัวแปรทางสังคม ได้แก่ ความใกล้ชิดชุมชน เพศ และอายุ โดยวิเคราะห์ ความถี่ในการปรากฏของรูปแปรของเสียง (h) ที่สัมพันธ์กับตัวแปรทางสังคมดังกล่าว

ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่การศึกษาที่ตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี และเก็บข้อมูลโดยการให้ผู้บอกภาษาสนทนาต่อเนื่อง ในงานวิจัยนี้ใช้ผู้บอกภาษาจำนวนทั้งสิ้น 60 คน ตัวแปรทางสังคม ได้แก่ เพศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ เพศชาย 28 คน และเพศหญิง 32 คน อายุแบ่งออกเป็น 4 รุ่นอายุ ได้แก่ 5-15 ปี 25-35 ปี 45-55 ปี และ 65-75 ปี รุ่นอายุละ 15 คน และความใกล้ชิดชุมชน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มที่ใกล้ชิด และกลุ่มที่ไม่ใกล้ชิด

ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้เป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

7.1.1 ภาพรวมการแปรของเสียง (h) ตามตัวแปรสังคมของผู้พูด

7.1.1.1 รูปแปรของเสียง (h) ที่ผู้บอกภาษาในชุมชนนี้ใช้ มีทั้งหมด 2 รูปแปร ได้แก่ รูปแปรท้องถิ่น [h] และ รูปแปรมาตรฐาน [ŋ] โดยมีการปรากฏของรูปแปรท้องถิ่น [h] มากที่สุด ถึงร้อยละ 64 และการปรากฏของรูปแปรมาตรฐาน [ŋ] พบเพียงร้อยละ 37 สาเหตุมาจากผู้บอกภาษา ในชุมชนนี้ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นหลักในการสื่อสาร ทำให้เสียงที่ออกยังคงเป็นสิ่งจำเป็นภาษาถิ่นอยู่มาก

7.1.1.2 การออกเสียง (h) กับเพศของผู้พูด พบว่า เพศหญิงออกเสียงท้องถิ่น [h] มากกว่าเพศชาย เพราะเพศหญิงใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสารมากกว่าเพศชาย ทำให้เสียงที่ออกยังคงเป็นสิ่งจำเป็นท้องถิ่นอยู่มาก ทั้งนี้ น่าจะเป็นผลมาจากพฤติกรรมของเพศหญิงในชุมชนแห่งนี้ที่มีมักจะอยู่กันเป็นกลุ่มมากกว่าเพศชาย อีกทั้งเพศหญิงในชุมชนแห่งนี้ไม่ได้คำนึงเรื่องภาษาที่มีศักดิ์ศรี ผู้บอกภาษาเหล่านี้กลับพอใจที่ได้พูดภาษาไทยถิ่นใต้

7.1.1.3 การออกเสียง (h) กับอายุของผู้พูด พบว่าการปรากฏของรูปแปรท้องถิ่น [h] มีอัตราลดน้อยลงเมื่อผู้พูดมีอายุน้อยลง กลุ่มที่ใช้เสียงท้องถิ่น [h] น้อยที่สุดคือ กลุ่มอายุ 5-15 ปี พบอัตรา

การปรากฏเพียงร้อยละ 12 เนื่องจากวัยเด็กยังไม่สามารถพูดภาษาไทยถิ่นได้ชัดเจนเหมือนบรรพบุรุษ ประกอบกับได้รับอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานจากโรงเรียนทำให้เด็กในวัยนี้ใช้ภาษามาตรฐานมากกว่าภาษาท้องถิ่น แต่เมื่อโตขึ้นเด็กมีแนวโน้มที่จะใช้ภาษาไทยถิ่นได้ในการสื่อสารกัน เนื่องจากชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนนี้ต่างมีทัศนคติทางบวกต่อภาษาไทยถิ่นได้ของตนเองอย่างมาก และไม่อายที่จะพูดภาษาของตนเองไม่ว่าที่ไหนก็ตาม ส่งผลให้เมื่อโตขึ้นเด็กจะเริ่มเรียนรู้ภาษาไทยถิ่นได้มากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากเด็กได้ยินภาษาไทยถิ่นได้ที่ครอบครัวตนเองพูดกัน กลุ่มที่ใช้เสียงท้องถิ่น [ก] มากที่สุดคือกลุ่มอายุ 65-75 ปี เป็นผู้พูดที่มีอัตราการใช้เสียงท้องถิ่น [ก] สูงมากถึงร้อยละ 98 เนื่องมาจากผู้บอกภาษาในวัยนี้ใช้ภาษาไทยถิ่นได้เป็นประจำในชีวิตประจำวัน บางคนไม่พูดภาษาไทยมาตรฐานเลย ทำให้พบเสียงท้องถิ่น [ก] ในรุ่นอายุนี้สูงอย่างชัดเจน เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุและเพศเกี่ยวกับรูปแปรที่ใช้แล้วนั้น พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยเพศหญิงใช้เสียงท้องถิ่น [ก] มากกว่าเพศชาย และผู้พูดรุ่นอายุมากใช้เสียงท้องถิ่น [ก] มากกว่าผู้พูดที่มีอายุน้อย

7.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการออกเสียง (ก) กับอายุและเพศเมื่อมีการควบคุมตัวแปร

7.1.2.1 เมื่อเปรียบเทียบการใช้รูปแปรท้องถิ่น [ก] ของผู้พูดแต่ละกลุ่ม โดยควบคุมตัวแปรเพศ และอายุ พบว่า ทั้งสองตัวแปรนั้นมีผลต่อการใช้รูปแปรท้องถิ่น [ก] ทั้งสิ้น ในแง่ของตัวแปรเพศ พบว่าเพศหญิงใช้รูปแปรท้องถิ่นมากกว่าเพศชายในทุกกลุ่มอายุ แต่ในกลุ่มรุ่นอายุ 5-15 ปี และกลุ่มอายุ 65-75 ปี มีความแตกต่างกันน้อยมาก

7.1.2.2 การใช้เสียงท้องถิ่น [ก] ตามตัวแปรอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ พบว่า ทั้งเพศหญิง และเพศชายใช้เสียงท้องถิ่น [ก] ด้วยอัตราการปรากฏ ที่เพิ่มมากขึ้นเมื่อผู้พูดมีอายุเพิ่มมากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และลดน้อยลงเมื่อผู้พูดมีอายุน้อยลง

7.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ก)

7.1.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (ก) ในชุมชนนี้พบว่าผู้บอกภาษาส่วนใหญ่มีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนอย่างเห็นได้ชัด กลุ่มผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนใช้เสียงท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน ดังนั้น เมื่อผู้พูดเป็นผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนก็สามารถทำนายได้ว่า จะออกเสียง [ก] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนเสมอ ตรงกับข้อสมมติฐานที่ได้

ตั้งไว้ว่า ผู้พูดภาษาไทยถิ่นใต้พลัดถิ่นที่มีความใกล้ชิดชุมชนใช้เสียงท้องถิ่น [h] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชน

7.1.3.2 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (h) โดยการจำแนกตามอายุของผู้พูด พบว่า กลุ่มผู้พูดที่มีความใกล้ชิดชุมชนจะออกเสียงท้องถิ่น [h] มากกว่ากลุ่มที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนไม่ว่าผู้พูดจะอายุเท่าใดก็ตาม เพราะหากเป็นผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนก็จะใช้เสียงท้องถิ่น [h] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนเสมอ ความจริงข้อนี้ช่วยยืนยันได้ว่าเมื่อผู้พูดเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชน พวกเขาจะเกิดความจงรักภักดีต่อภาษาคน ส่งผลไปถึงรูปแบบภาษาที่ใช้ นั่นคือใช้ภาษาท้องถิ่นหรือรูปภาษาที่ไม่มาตรฐานสนทนากันภายในกลุ่มเวลาที่พวกเขาอยู่ร่วมกันนั่นเอง

7.1.3.3 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการออกเสียง (h) โดยพิจารณาตามเพศพบว่า ทั้งกลุ่มผู้พูดเพศหญิงและผู้พูดเพศชายที่มีความใกล้ชิดชุมชนจะใช้รูปแปรท้องถิ่น [h] มากกว่ากลุ่มที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนเสมอ เมื่อเปรียบเทียบการใช้รูปแปรท้องถิ่นกับรูปแปรมาตรฐาน พบว่ากลุ่มที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนจะใช้รูปแปรท้องถิ่นน้อยกว่ารูปแปรมาตรฐานในทั้งสองเพศ

7.1.3.4 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการใช้เสียงท้องถิ่น [h] พบว่าผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชนจะใช้รูปแปรท้องถิ่น [h] หรือรูปภาษาไม่มาตรฐานมากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนเสมอ

7.1.3.5 สรุปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการออกเสียงท้องถิ่น [h] กับความใกล้ชิดชุมชนคือ ผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชนจะใช้รูปแปรท้องถิ่น [h] หรือออกเสียงท้องถิ่น [h] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเพศใดหรืออายุเท่าใด

7.1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับลักษณะทางสังคมของผู้พูด

7.1.4.1 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับตัวแปรอายุพบว่า ผู้พูดวัยเด็กอายุ 5-15 ปี เป็นกลุ่มที่มีความใกล้ชิดชุมชนน้อยที่สุดในจำนวนผู้บอกภาษาทั้งหมด ตรงกันข้ามกับกลุ่มผู้พูดที่มีอายุมากเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชนมากที่สุด จะเห็นได้ว่าจำนวนผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนจะเพิ่มมากขึ้นเมื่ออายุของผู้พูดมากขึ้น เนื่องมาจากผู้บอกภาษาวัยเด็กกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ยังไม่มีความสนใจในเรื่องกิจกรรมส่วนรวม อีกทั้งอยู่ในวัยกำลังศึกษาและต้องการการเรียนรู้ บางคนต้องออกไปเรียนภายนอกชุมชน จึงให้ความสนใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นภายนอกชุมชนมากกว่า

7.1.4.2 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนตามเพศแล้ว พบว่าเพศหญิงมีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงมักมีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวมมากกว่าเพศชาย และเพศหญิงมักจะพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้านอยู่เสมอ ๆ ทำให้ความสัมพันธ์สนมกลมเกลียวกับคนในหมู่บ้านเกิดกับเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

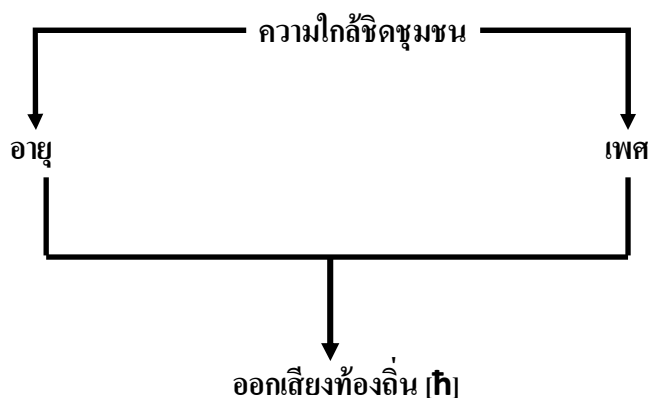
7.1.4.3 เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนโดยการจำแนกตามเพศเมื่อควบคุมตัวแปรอายุ ได้ผลการวิเคราะห์ว่า เพศหญิงไม่ได้มีจำนวนผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนมากกว่าเพศชาย ในทุกกลุ่มอายุ กล่าวคือ ผู้พูดเพศหญิงมีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าเพศชาย เพียงสองรุ่นอายุคือ ในรุ่นอายุ 25-35 ปี และ 45-55 ปี โดยในรุ่นอายุ 5-15 ปี เพศหญิงมีความใกล้ชิดชุมชนน้อยกว่าเพศชาย และในรุ่นอายุ 65-75 ปี ทั้งสองเพศมีความใกล้ชิดชุมชนเท่ากัน ทั้งนี้ทำให้สรุปได้ว่าพฤติกรรมความแตกต่างกันของเพศหญิงกับเพศชายในเรื่องการออกเสียง [ก] ขึ้นอยู่กับอายุเป็นสำคัญ เพราะเมื่อวัยเปลี่ยนไปหรือต่างออกไป ก็จะทำให้พฤติกรรมหรือกิจกรรมของคนในชุมชนนี้ต่างออกไปด้วย

7.1.4.4 เมื่อวิเคราะห์ความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุเมื่อควบคุมตัวแปรเพศ เมื่อควบคุมเพศชาย พบว่ามีอัตราการปรากฏเพิ่มมากขึ้นอย่างไม่สม่ำเสมอ โดยปรากฏความใกล้ชิดชุมชนลดลงเมื่อผู้พูดอายุ 25-35 ปี เนื่องจากกลุ่มผู้พูดเพศชายในวัยนี้เป็นวัยรุ่น และเริ่มต้นทำงาน ทำให้ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชนมากเท่าใด และเพิ่มมากขึ้นเมื่ออายุ 45-55 ปี และ 65-75 ปี ตามลำดับ ในขณะที่เพศหญิงพบอัตราการปรากฏเพิ่มขึ้นของผู้ที่ใกล้ชิดชุมชนมากขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และมีอัตราความใกล้ชิดชุมชนเท่ากันเมื่อมีอายุ 45-55 ปี และ 65-75 ปี ทั้งนี้ ทำให้สรุปได้ว่าเมื่อผู้พูดมีอายุมากขึ้นจะมีความใกล้ชิดชุมชนมากขึ้นตามไปด้วย

7.1.5 ภาพรวมความสัมพันธ์ทั้งหมด

จากภาพรวมทั้งหมดพบว่า ความใกล้ชิดชุมชนเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่ทำให้รูปแบบการใช้ภาษาของแต่ละคนแตกต่างกันออกไป กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นเพศใด หรืออายุเท่าใด ถ้ามีความใกล้ชิดชุมชนมากก็จะใช้ภาษาท้องถิ่นมาก และเมื่อพิจารณากับตัวแปรอายุ และเพศ พบว่าตัวแปรทั้งสามมีความเกี่ยวเนื่องกัน กล่าวคือ เนื่องจากในชุมชนนี้ผู้พูดเพศหญิง และ ผู้พูดอายุมาก มีความใกล้ชิดชุมชนมากกว่าผู้พูดเพศชาย และผู้พูดอายุน้อย จึงส่งผลให้ผู้พูดเพศหญิงใช้เสียงท้องถิ่น [ก] มากกว่าผู้พูดเพศชาย และผู้พูดอายุมากใช้เสียงท้องถิ่น [ก] มากกว่าผู้ที่อายุน้อย แต่ภาพรวมที่

สำคัญคือ ความใกล้ชิดชุมชนเป็นปัจจัยที่กำหนดให้มีการใช้ภาษาท้องถิ่น ทั้งนี้สามารถเขียนแผนภูมิสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทั้งหมดได้ดังนี้

7.2 อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์การออกเสียง [ก] ของผู้พูดคนไทยถิ่นใต้พลัดถิ่น ในตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี แสดงให้เห็นประเด็นที่น่าอภิปรายดังต่อไปนี้

7.2.1 ในงานวิจัยของปาสิรัฐ ทรัพย์รุ่ง (2536) ที่ศึกษาเสียง [ก] ในภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสงขลา พบว่าในตัวเมืองมีการใช้รูปแบบมาตรฐาน [ก] มากกว่ารูปแบบท้องถิ่น [ก] โดยเฉพาะในวัยเด็ก แต่งานวิจัยนี้ ซึ่งกลุ่มผู้บอกภาษาที่เป็นคนไทยถิ่นใต้พลัดถิ่น พบผลในทางตรงกันข้ามว่า ในตำบลบางรักพัฒนาแห่งนี้ผู้บอกภาษาใช้เสียงท้องถิ่น [ก] มากกว่าเสียงมาตรฐาน [ก] เมื่อพิจารณาร่วมกับความใกล้ชิดชุมชนพบว่า ความใกล้ชิดชุมชนนั้น มีผลโดยตรงต่อการใช้ภาษาของผู้พูด กล่าวคือ ไม่ว่าจะชายหรือเพศหญิงหากเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดชุมชนก็จะใช้เสียงท้องถิ่น [ก] มากกว่าผู้ที่ไม่ใกล้ชิดชุมชนเสมอ

7.2.2 ปัจจัยตัวแปรอายุมีผลต่อการออกเสียงท้องถิ่น [ก] เป็นความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.01 กล่าวคือถึงการออกเสียง [ก] จะลดน้อยลงตามอายุ โดยผู้บอกภาษาที่มีอายุน้อยใช้เสียงท้องถิ่น [ก] น้อยกว่าผู้บอกภาษาที่มีอายุมาก แต่อย่างไรก็ตาม ภาพรวมของผู้บอกภาษาในชุมชนนี้ยังคงออกเสียงท้องถิ่น [ก] มากกว่าเสียงมาตรฐาน [ก] อย่างชัดเจน ทำให้ผู้วิจัยคิดว่าในอนาคตเสียงท้องถิ่น [ก] ไม่น่าสูญหายไปจากชุมชนแห่งนี้ เนื่องจากชาวบ้านที่นี่ยังคงใช้ภาษาไทยถิ่นใต้สื่อสารกันในชีวิตประจำวันอยู่ตลอด และจะยังคงใช้ภาษาถิ่นนี้สื่อสารทุกครั้งที่ได้พบ

คนได้ด้วยกัน ประกอบกับการที่เป็นคนพลัดถิ่นต้องย้ายถิ่นฐานบ้านเกิดมาอยู่ต่างจังหวัดเช่นนี้ ยิ่งทำให้ชาวบ้านเหล่านี้เห็นความสำคัญของภาษาถิ่นตน อยากรจะใช้ภาษาถิ่นในการพูดคุยเหมือนกับตอนที่ตนอยู่บ้าน ผู้วิจัยจึงคาดการณ์ว่าเมื่อเด็กเหล่านี้โตขึ้นก็จะใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ได้ตามบรรพบุรุษ แต่สำหรับเสียง (ก) นั้น อาจมีการแปรเป็นแบบอื่น ซึ่งในอนาคตอาจไม่ออกเสียง [ก] ชัดเจนเท่านี้ จึงเป็นไปได้ว่าอาจจะพบตัวแปรอื่นเพิ่มขึ้น

7.2.3 ความใกล้ชิดชุมชนสามารถทำนายการชำระภาษาของชุมชนได้ กล่าวคือ เมื่อคนในชุมชนมีความสนิทสนมกลมเกลียวยิ่งทำให้ใช้ภาษาถิ่นของตนเองมากขึ้น เช่นในงานวิจัยนี้พบว่ายิ่งผู้บอกภาษารู้จักคนมากเท่าใด และเข้าร่วมทำกิจกรรมกับคนไทยถิ่นใต้ด้วยกันบ่อย ๆ ยิ่งทำให้ใช้ภาษาถิ่นของตนเองในการติดต่อสื่อสารกันเป็นประจำ จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามและการสังเกตพฤติกรรมของคนในชุมชนพบว่าผู้บอกภาษาในชุมชนนี้ต่างมีทัศนคติทางบวกต่อภาษาถิ่นของตนเอง และไม่ใส่ใจว่าระหว่างภาษาไทยมาตรฐานหรือภาษาไทยถิ่นใต้จะมีศักดิ์ศรีมากกว่ากัน ชาวบ้านเหล่านี้คิดว่าภาษาตนดีแล้ว และเมื่อได้อยู่กับคนใต้ด้วยกันยิ่งทำให้ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้มากขึ้น

7.2.4 อย่างไรก็ตามตัวแปรความใกล้ชิดชุมชนถือเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของคนในชุมชนว่ามีความสนิทสนมกันเพียงใด เพราะความใกล้ชิดชุมชนที่แตกต่างกันทำให้การใช้ภาษาที่แตกต่างกันไป ฉะนั้นไม่ว่าจะศึกษาเรื่องการแปรภาษาในชุมชนใด หากนำเรื่องความใกล้ชิดชุมชนมาพิจารณาด้วย ผู้วิจัยคาดว่าผลที่ได้จะแตกต่างกันออกไป กล่าวคือ ไม่จำเป็นว่าเพศหญิงต้องใช้ภาษามาตรฐานเสมอ หากนำตัวแปรความใกล้ชิดชุมชนนี้เข้าไปศึกษาอาจทำให้ได้ผลการวิจัยที่น่าสนใจแตกต่างกันไป

7.2.5 แบบสอบถามความใกล้ชิดชุมชน ผู้วิจัยใช้คำถาม 10 ข้อ เพื่อทดสอบความใกล้ชิดชุมชนของแต่ละคน โดยผู้วิจัยเห็นว่าคำถามดังกล่าวสามารถใช้ได้ดีและเหมาะสมกับชุมชนที่ศึกษา เพราะใช้คำถามที่เข้าใจง่ายและผู้บอกภาษาส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับแนวคิดความใกล้ชิดชุมชนได้ทุกคน อย่างไรก็ตามพบว่ามี 2 ข้อ คือข้อที่ 9 “ท่านเป็นสมาชิกชมรมชาวปักษ์ใต้ใช่หรือไม่” และข้อที่ 10 “เมื่อผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหมู่บ้าน ท่านไปประชุมด้วยใช่หรือไม่” ซึ่งดูเหมือนว่าเป็นคำถามที่เหมาะสมกับผู้บอกภาษาวัยผู้ใหญ่เท่านั้น ทำให้ผู้บอกภาษาในวัยเด็กส่วนใหญ่ไม่ได้คะแนนในส่วนนี้ไป

7.3 ข้อเสนอแนะ

7.3.1 ควรมีการศึกษาการแปรของเสียง (ท) ตามตัวแปรทางสังคมอื่น ๆ นอกเหนือจากตัวแปรความใกล้ชิดชุมชน เพศ และอายุ เช่น การศึกษา ความใกล้ชิดไกลของที่ทำงาน ชนชั้นทางสังคม เพื่อดูว่ามีความสัมพันธ์กับการใช้เสียง (ท) ดังกล่าวหรือไม่

7.3.2 ควรมีการศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้บอกภาษา เนื่องจากในงานวิจัยนี้เป็นเพียงการพูดคุยสอบถามเท่านั้น หากมีการใช้แบบสอบถามเพื่อทดสอบว่าทัศนคติทางบวกและทัศนคติทางลบว่ามีผลต่อการใช้ภาษาหรือไม่จะทำให้เห็นภาพชัดเจนและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

7.3.3 ควรมีการศึกษาความใกล้ชิดชุมชนของผู้พูดที่พลัดถิ่นในชุมชนอื่น ๆ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผู้พูดคนไทยถิ่นใต้พลัดถิ่นที่ตำบลบางรักพัฒนา

7.3.4 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้ชุมชนอื่นเป็นจุดเก็บข้อมูล เพราะอาจพบรูปแบบแปรต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้เห็นการแปรของเสียง (ท) ชัดเจนมากยิ่งขึ้นเช่นกัน

รายการอ้างอิง

- เจริญ สุวรรณรัตน์. ศึกษาคำและความหมายในภาษาไทยถิ่นใต้ตำบลพิเทน กิ่งอำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2534.
- ฉันทส ทองช่วย. ภาษาและอักษรถิ่น (เน้นภาคใต้). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2534.
- ฉันทส ทองช่วย. ภาษาและวัฒนธรรมภาคใต้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2536.
- เฉลิมชัย มนุเสวต. การกระจายคำศัพท์ในบริเวณแนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นใต้และภาษาไทยถิ่นกลาง: ความแตกต่างทางภูมิศาสตร์และทางสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537.
- บุญเรือง ชื่นสุวิมล. ความสัมพันธ์ระหว่างการแปรของ (r) ในภาษาไทย และ (r) ในภาษาอังกฤษ ตามตัวแปรทางสังคมของผู้พูดภาษาไทยกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ปาลีรัฐ ทรัพย์ปรง. การแปรของเสียง (ก) ในภาษาไทยถิ่นสงขลา เขตชุมชนเมืองตามปัจจัยทางสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.
- พริ้มรส มาริประสิทธิ์. การแปรของเขตปรับเปลี่ยนภาษาระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นใต้ ตามอายุของผู้พูด : การศึกษาคำศัพท์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- พิมพ์ระวี เรื่องวัณกี. การแปรทางสังคมของพยัญชนะควบกล้ำ (kw) และ (khw) ในภาษาไทยถิ่นตำบลบ้านแพรก อำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- ระพีพรรณ ใจภักดี. ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา และพัทลุง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ประยุกต์). พิมพ์ครั้งที่ 1
กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2553.

เรืองสุข คงทอง. แนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษาผสมไทยถิ่น
กลาง-ไทยถิ่นใต้: การแปรของวรรณยุกต์ตามกลุ่มอายุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

วรรณพร ทองมาก. แนวแบ่งเขตภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ โดยใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2525.

ศรินยา จิตบรรจง. การวิเคราะห์การแปรของการใช้คำศัพท์ของคนสามระดับอายุในภาษาแสก
อำเภอหนองบัว จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.

ศิริกุล กิติธรากุล. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความใกล้ชิดชุมชนกับการเลือกใช้คำศัพท์ของผู้พูด
ครั้งที่บ้านหนองกระพี้ ตำบลบ้านหลวง อำเภอคอนจุม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ศิริรัตน์ ชูพันธ์. การแปรของคำศัพท์ภาษาไทยถิ่นเกาะสมุยตามถิ่นที่อยู่และอายุของผู้พูด.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2547.

ศุภฤกษ์ หอมแก้ว. การแปรของ (E) ในภาษาไทยถิ่นนครศรีธรรมราช ตามตัวแปรอายุและทัศนคติ
ต่อภาษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

สุนทรี เฉลิมแสนยากร. งานวิจัยนี้ศึกษาการแปรของ (k(h)) ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามตัวแปรสัท
บริบทและตัวแปรสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะ
อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.

สุนิสา กิติวังศ์ประทีป. วรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นใต้เกาะสมุย : การแปรตามอายุและถิ่นที่อยู่ของผู้พูด
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2545.

- อนงค์นาถ บุญแก้ววรรณ. วิเคราะห์การใช้คำศัพท์และการแปรของภาษาไทยถิ่นใต้ในบุคคลสามระดับอายุ : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2545.
- อภิชญา แก้วอุทัย. การศึกษาการแปรของเสียง (mr) และ (ml) ในภาษาไทยถิ่นสงขลาตามปัจจัยทางสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2551.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- อรุณี อรุณเรือง. การแปรของวรรณยุกต์โทในภาษาไทยกรุงเทพฯ ตามระดับอายุของผู้พูด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- อังสนา จามิกรณ์. การแปรการออกเสียงพยัญชนะท้ายของคำยืมภาษาอังกฤษที่ลงท้ายด้วยเสียงเสียดแทรก-ปุ่มเหงือก : กรณีศึกษาของข้าราชการกองทัพเรือไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- อัญชลีกร การัญญุมิ. การเปลี่ยนแปลงการใช้คำในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดนครศรีธรรมราชตามระดับอายุของผู้ใช้ภาษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2540.
- อุไรภรณ์ ตันตนิมิตกุล. การแปรของเขตปรับเปลี่ยนระหว่างภาษาไทยถิ่นกลางกับภาษาไทยถิ่นใต้ตามตัวแปรทางสังคมบางประการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- Ashby, William J. The loss of negative particle “ne” in French: A syntactic change in progress. Language 57(1981):674-687.
- Evans, Betsy. The role of social network in the acquisition of local dialect norms by Appalachian migrants in Ypsilant, Michican. Language variation and change. Cardiff University, 2004.
- Fasold, Ralph. Sociolinguist of languages. Oxford: Basil Blackwell, 1984.
- Fischer, J.L. Social Influences in the choice of a Linguistic Variant. Word 14 (1958): 47-56.

- Guy, Gregory et al. An intonational change in progress in Australian English. Department of Linguistics, University of Sydney, 1986.
- Horvath, Barbara M., and Horvath, Ronald J. A multilocality study of a sound change in progress: The case of /l/ vocalization in New Zealand and Australian English. Language variation and change 13 (2001):37-57.
- Labov, William A. Sociolinguistic Patterns. Philadelphia: University of Pennsylvania Press and Oxford: Blackwell. 1970
- Lippi-Green, Rosina L. Social network integration and language change in progress in a rural alpine village. Germanic Languages & Literatures and the Program in Linguistics, The University of Michigan, 1989.
- McLoughlin, Sarah. Segregation and Variation in 1970s Belfast: A Study of Phonological Variation in Belfast Urban Vernacular. [Online]. Available: <http://homes.chass.utoronto.ca/~cpercyc/courses/eng6365-mcloughlin.htm>, 2007.
- Milroy, Lesley. and Milroy, James. Social network and social class: Toward an Integrated Sociolinguistic Model. Language in Society (1992):1-26.
- Milroy, Lesley & Margrain, Sue. Vernacular language loyalty and social network. Language in Society 9 (1980):43-70.
- Milroy, Lesley. Language and Social Networks. Oxford: Blackwell, 1995.
- Trudgill, Peter. Sociolinguistics: An Introduction. Harmondsworth, Middlesex: Penguin Book, Ltd, 1974.
- “จังหวัดนนทบุรี.” [ออนไลน์]. 2547 แหล่งที่มา: <http://www.nonthaburi.go.th/> [10 มกราคม 2555]
- “ตำบลบางรักพัฒนา.” [ออนไลน์]. 2542 แหล่งที่มา: <http://www.thaitambon.com> [16 มีนาคม 2555]
- “ภาษาสงขลา(โดยสังเขป)” [ออนไลน์]. 2548 แหล่งที่มา http://plugmet.orgfree.com/sk_dialect_3.htm [8 มีนาคม 2555]

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามตรวจสอบคุณสมบัติและประวัติส่วนตัวของผู้บอกภาษา

ผู้บอกภาษาคคนที่ .....

ชื่อ นาย/นาง/นางสาว.....นามสกุล.....

เพศ.....อายุ ..... ปี

บิดา เชื้อชาติ ..... สัญชาติ .....

มารดา เชื้อชาติ ..... สัญชาติ .....

การศึกษา.....อาชีพ.....

ภาษาที่พูดเป็นภาษาแม่ .....

สถานที่เกิด ตำบล ..... อำเภอ.....จังหวัด.....

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ..... หมู่ ..... ตำบล .....

อำเภอ ..... จังหวัด .....

เบอร์โทรศัพท์ .....

หมายเหตุ

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ตารางที่ 1 จำนวนครั้งในการปรากฏของรูปแปรของเสียง (ห) จำแนกตามปัจจัยอายุของผู้พูด

ผู้บอกภาษา	อายุ 5-15 ปี		25-35 ปี		45-55 ปี		65-75 ปี	
	(ห)	(η)	(ห)	(η)	(ห)	(η)	(ห)	(η)
1	-	7	8	5	14	1	17	-
2	-	11	7	-	15	1	16	-
3	2	5	7	-	9	3	12	-
4	4	5	10	4	10	-	12	-
5	-	6	8	11	8	2	11	-
6	-	9	9	-	5	4	14	-
7	-	11	3	5	9	-	15	-
8	-	11	9	1	8	4	12	-
9	-	12	8	5	8	-	15	-
10	-	15	5	7	9	-	14	-
11	-	11	-	5	-	-	19	-
12	1	12	3	7	6	-	12	-
13	2	8	7	15	5	7	16	-
14	2	12	7	-	-	10	10	1
15	-	7	5	-	9	-	15	-
รวม	11	142	96	65	115	32	210	1

ภาคผนวก ค

ตารางที่ 1 จำนวนครั้งในการปรากฏของรูปแปรของเสียง (h) จำแนกตามปัจจัยเพศของผู้พูด

ผู้บอกภาษาคนที่	เพศ	เพศชาย		เพศหญิง	
		(h)	(η)	(h)	(η)
1		-	12	-	7
2		-	15	-	11
3		-	11	2	5
4		1	12	4	5
5		2	8	-	6
6		2	12	-	9
7		-	7	-	11
8		8	5	-	11
9		5	7	8	5
10		-	5	7	-
11		3	7	7	-
12		7	15	10	4
13		7	-	8	11
14		5	-	9	-
15		8	-	3	5
16		9	-	9	1
17		-	-	14	1
18		6	-	15	1

ผู้บอกภาษาคนที่	เพศ	เพศชาย		เพศหญิง	
		(ห)	(η)	(ห)	(η)
19		5	7	9	3
20		-	10	10	-
21		9	-	8	2
22		15	-	5	4
23		14	-	9	-
24		19	-	8	4
25		12	-	17	-
26		16	-	16	-
27		10	1	12	-
28		15	-	12	-
29				11	-
30				14	-
31				15	-
32				12	-
รวม		178	134	254	106

ภาคผนวก ง

ตารางคะแนนความใกล้ชิดชุมชนของผู้พูด

ตารางที่ 1 ตารางคะแนนความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามเพศ

คำถามความ ใกล้ชิดชุมชน	เพศชาย																												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
ข้อที่ 1							✓		✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2				✓			✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓			✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
3		✓		✓			✓		✓	✓		✓		✓		✓		✓		✓	✓		✓				✓	✓	
4	✓	✓		✓			✓			✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓				✓	✓	
6			✓				✓				✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
7							✓						✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
8																		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9																													
10								✓						✓	✓		✓				✓			✓		✓		✓	✓
รวม	2	2	2	3	1	1	7	2	3	3	4	5	5	5	7	5	7	7	5	4	8	7	7	7	7	6	6	7	8

ตารางที่ 2 ตารางคะแนนความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามเพศ

คำถามความใกล้ชิดชุมชน	เพศหญิง																																			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32				
ข้อที่ 1									✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
2													✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
3	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4	✓					✓		✓	✓	✓	✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
5	✓	✓			✓		✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
6						✓			✓				✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
7					✓								✓		✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓		✓					✓		✓		✓		
8									✓				✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓				✓		✓	✓		✓	✓	✓	
9																																				
10													✓	✓				✓			✓			✓	✓										✓	
รวม	3	2	1	1	2	2	2	3	6	2	3	1	8	2	6	6	6	7	7	8	9	6	7	6	8	6	7	6	7	6	7	6	7	6		

ตารางที่ 3 ตารางคะแนนความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุ 5-15 ปี

คำถามความใกล้ชิด ชุมชน	อายุ 5-15 ปี														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
ข้อที่ 1															✓
2												✓			✓
3	✓	✓	✓	✓			✓	✓		✓		✓			✓
4	✓					✓		✓	✓	✓		✓			✓
5	✓	✓			✓		✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓
6						✓					✓				✓
7					✓										✓
8															
9															
10															
รวม	3	2	1	1	2	2	2	3	2	2	2	3	1	1	7

ตารางที่ 4 ตารางบันทึกคะแนนความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุ 25-35 ปี

คำถามความใกล้ชิด ชุมชน	อายุ 25-35 ปี															
	ข้อที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	✓		✓		✓		✓			✓		✓	✓	✓		
2					✓		✓	✓				✓	✓	✓	✓	
3	✓	✓			✓			✓		✓	✓		✓			✓
4	✓	✓	✓		✓		✓				✓	✓	✓			
5	✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		
6	✓				✓			✓				✓			✓	✓
7					✓		✓	✓							✓	✓
8	✓				✓		✓	✓								
9																
10					✓	✓				✓						✓
รวม	6	2	3	1	8	2	6	6	2	3	3	4	5	5	5	

ตารางที่ 5 ตารางบันทึกคะแนนความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุ 45-55 ปี

คำถามความใกล้ชิด ชุมชน	อายุ 45-55 ปี														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
ชื่อที่ 1	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓			✓
3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓		✓	✓
4	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
5	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓
6			✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	
7		✓		✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓
8	✓		✓	✓	✓		✓	✓			✓		✓		✓
9															
10		✓			✓			✓	✓		✓				✓
รวม	6	7	7	8	9	6	7	6	7	5	7	7	5	4	8

ตารางที่ 6 ตารางบันทึกคะแนนความใกล้ชิดชุมชนจำแนกตามอายุ 65-75 ปี

คำถามความ ใกล้ชิดชุมชน	อายุ 65-75 ปี															
	ข้อที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓				✓	✓	
4	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓				✓	✓	
6	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	
7	✓				✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		
8			✓		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	
9																
10	✓							✓			✓		✓		✓	
รวม	8	6	7	6	7	6	7	6	7	7	7	7	6	6	7	8

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจุฑาภรณ์ พูลเพิ่ม เกิดเมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2529 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกประวัติศาสตร์ วิชาโทรัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในปีการศึกษา 2551 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2552